

LIETUVIŲ
DIENOS

LITHUANIAN DAYS
SEPTEMBER, 1958

KOMPOZITORIUS BRONJUS BUDRIUNAS
1958 M. RUGSĖJO MĖN.

TURINYS

CONTENTS

BENDRAI IR ATSKIRAI	3
PASAULIO LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS SEIMAS.....	4
SUTARIMAS AR PRITARIMAS, pasisakymai dėl VLIKo organizacijos	5
VI. Jakubėnas, KOMPOZITRIUS BRONIUS BUDRIŪNAS	6
Ignas Šeinius, BROLĖNAI, novelė	8
PADANGĖ JSTABIAUSIA, St. Anglickio, K. Inčiūros, A. Miškinio ir P. Drevinio eilėraščiai	9
J Audėnas, DARIAUS IR GERĖNO PAMINKLO PUNTIKE ISTORIJA	10
LIETUVOJE PATRIOTIZMAS NĖ KIEK NEMAŽĖJA, iš laiško nuo pasienio	11
KNYGOS IR AUTORIAI	11
R. Mišauskas, VITA NOSTRA, DARBAI IR ALUTIS	12
Sudburiškis, LIETUVIAI SUDBURY	13
Arch. E. Arbas, INDIVIDUALIZMAS KŪRYBOJE (Architektūroje)	14
VEIDAI IR VAIZDAI, iliustruotoji kronika iš viso pasaulio liet. gyvenimo ir veiklos	16-17
KĄ VEIKIA SKAITYTOJAI Smulkioji kronika	18

ENGLISH SECTION

GEOPOLITICAL IMPORTANCE OF CENTRAL EUROPE by Prof. K. Pakštas	19
PALANGA—RESORT CITY OF LITHUANIA by D. Čibas	20
THE STAR, short story by Jonas Biliūnas, translated by Stp. Zbarskas	22
OUR ACADEMIC YOUTH by Walter M. Chase	23
SOVIET INEQUALITIES	23
BOOKS AND PERIODICALS	23
ANOTHER CULTURE, Paintings by H. Šalkauskas	26
LITHUANIANS MAKE NEWS	25

Bernardas BRAZDŽIONIS	Vyriausias Redaktorius / Editor-in-Chief
Juozas KOJELIS	Reportažo Redaktorius / Feature Editor
Juozas TININIS	Literatūros Redaktorius / Literature Editor
Milton STARK	Anglų klb. vy. Redaktorius / Senior English Editor
Daumantas ČIBAS	Foto Redaktorius / Photo Editor

BENDRADARbiai REDAKTORIAI ATSKIRUOSE MIESTUOSE IR VALSTYBĖSE / ASSISTANT EDITORS
VL. ADOMAVICIUS, Boston, Mass.; AL. ASTAŠAITIS, Detroit, Mich.; VL. BŪTĖNAS, Chicago, Ill.; J. IGNATONIS, Chicago, Ill.; J. A. JŪRAGIS, Sydney, Australia; S. NARKĖLIŪNAITĖ, N. Y.; B. RAUGAS, Philadelphia, Pa.; V. ROCIŪNAS, Cleveland, Ohio; C. SURDOKAS, Baltimore, Md.; A. ŠALČIUS, New York, N. Y.; P. W. URBAN, Cleveland, Ohio; V. VERIKAITIS, Toronto, Ont., Canada; V. VOLERTAS, Baltimore, Md.; A. VINGIS, Melbourne, Australia. X X X X X

NUOLATINIAI FOTO BENDRADARbiai / PHOTOGRAPHERS — BOSTON, Mass.: VI. Adomavičius, P. Bliumas, K. Gruzdas; BROCKTON, Mass.: L. Reivydas; BROOKLYN, N. Y.: V. Augustinas, V. Maželis, G. Penikas; CHICAGO, Ill.: A. Gulbinskas, B. Lungys, V. Noreika; CLEVELAND, Ohio: V. Bacevičius; ELIZABETH, N. J.: J. A. Ribinskas; LOS ANGELES, Calif.: L. Briedis, Pr. Gasparonis, P. Jasiukonis; MANCHESTER, N. H.: K. Daugėla; OMAHA, Nebr.: Kun. L. Musteikis; PHILADELPHIA, Pa.: F. Jasaitis, V. Gruzdis; WASHINGTON, D. C.: Photo Arda (J. Triupaitis); WATERBURY, Conn.: J. Gaidys, V. Vaitkus; WORCESTER, Mass.: J. Sutkaitis. CANADA — HAMILTON, Ont.: B. Gumbelvičius, A. Juraitis; MONTREAL, P. Q.: L. Sankevičius; TORONTO, Ont.: J. Dvilaitis, Luna Photo Studio, V. Macas. AUSTRALIA — N. Butkūnas, P. Sakalauskas. SOUTH AMERICA — L. Kančauskas.

ANTHONY F. SKIRIUS, Leidėjas / Publisher

Juozas URBONAS

Straipsniai, autoriaus pasirašyti pavarde, slapyvardžiu ar inicialais, nebūtinai reiškia ir redakcijos nuomonę.

The opinions expressed in signed or initialed articles are not necessary those of the Editors.

Žodinę ir visą kitą medžiagą, spausdintą "Lietuvių Dienų" žurnale, LD Leidykla pasilaiko teisę panaudoti kitais atvejais.

Redakcijos ir Administracijos adresas / Address all Editorial and Subscription Mail to:

LIETUVIŲ DIENOS / LITHUANIAN DAYS
9204 SOUTH BROADWAY, LOS ANGELES 3, CALIFORNIA
PHONE: Plymouth 4-1377

"LIETUVIŲ DIENOS" YRA SUJUNGTOS SU "KALIFORNIJOS LIETUVIŲ", LEISTŲ 1946-1949 METAIS. "LITHUANIAN DAYS" IS COMBINED WITH "CALIFORNIA LITHUANIAN".

Skaitytojų pageidavimu prenumerata atnaujinama automatiškai, ne'aukiant atskiro pranešimo. Nutraukdamas prenumeratą, skaitytojas administraciją painformuoja laišku.

If subscription is to be discontinued at expiration, notice to that effect should be sent; otherwise it will renewed automatically. This policy accords with the wishes of our subscribers.

Leidžiama kas mėnuo, išskyrus liepos ir rugpiūčio m. / Published monthly, except July and August
Atskiro numerio kaina 65 centai. Single Copy 65¢
PRENUMERATA METAMS \$6.00 bet kuriame pasaulio krašte. GARBĖS PRENUMERATA \$10.00
SUBSCRIPTION \$6.00 per year in any country of the world. HONORARY SUBSCRIPTION \$10.00
Entered as Second Class Matter June 7, 1950 at Los Angeles, Calif. under the Act of March 3, 1879

This Month's Cover

Bronius Budriūnas, Lithuanian composer, celebrates 30 years in the field of music. A composer of serious Lithuanian music, he is at present organist and choir director for St. Casimir's Lithuanian parish Church in Los Angeles, Calif. (More about Budriūnas see p.p. 6-7).

Photo P. Jasiukonis

Back Cover

Monument for Jogaila, Great Duke of Lithuania and King of Poland, in New York, N. Y. Photo V. Maželis

"LIETUVIŲ DIENŲ" PLATINTOJAI

JUNGTINĖSE AMERIKOS VALSTYBĖSE:

Baltimore, Md. — A. Česonis, K. Bradūnas.
So. Boston, Mass. — D. Giedraitis, J. Jokubaitis, Kun. J. Klimas, S. Minkus.
Chicago, Ill. — K. Babickas, Balys Brazdžionis, A. Kartanas, J. Karvelis, S. Metricks, St. Penčyla, Marginiai, P. Švelnys, Terra, B. Urbonas, V. Būtėnas.
Cicero, Ill. — K. P. Deveikis, P. Ramanauskas, J. Pautienius.
Cleveland, Ohio — Dirva, V. Ročiūnas.
Detroit, Mich. — Gaiva, Neringa, St. Anthony's Parish Library, M. Šimonis.
Elizabeth, N. J. — P. Kudulis, A. Rudzitis.
E. St. Louis, Ill. — A. Vaitkus.
E. Chicago, Ind. — E. Vilutis.
Grand Rapids, Mich. — J. Belinis.
Great Neck, L. I., N. Y. — A. Šalčius.
Hartford, Conn. — V. Nenortas, Vl. Plečkaitis.
Los Angeles, Calif. — V. Prižgintas.
Miami, Fla. — Kun. A. Tamošiūnas.
Newark, N. J. — K. Trečiokas.
Omaha, Nebr. — E. Ribokienė, J. Cicėnas, Kun. L. Musteikis, V. Gaidelis.
Philadelphia, Pa. — J. Karaška, B. Raugas, V. Karalius, L. Meyer.
Pittsburgh, Pa. — F. Žilionis.
Rochester, N. Y. — A. Sabalis.
Waterbury, Conn. — J. Gaidys, Spauda.
Waukegan, Ill. — V. Petrauskas.
Wilkes-Barre, Pa. — V. Ramanauskas.
Worcester, Mass. — P. Pauliukonis.

CANADOJE:

Toronto, Ont. — Atlantic Restaurant, A. Bajorinas, A. Kuolas, Rūta Restaurant, J. Smolskis, Tėviškės Žiburiai, Time Cigar Store, V. Aušrotas, V. Verikaitis.
Hamilton, Ont. — Z. Orvidas, J. Pleinys, S. Bakšys.
St. Catherine's, Ont. — K. Kudukis.
Montreal, Que. — P. Rudinskas (Parish Lib-
Winnipeg, Man. — S. Bujokas. / rary)
W. Lorne, Ont. — A. Kojelaitis.
Welland, Ont. — K. Žukauskas.
Vancouver, B. C. — E. Gumbel.

BELGIJOJE:

Louvain — Kun. J. Dėdinas.

ANGLIJOJE:

London — D. Daunoraitė.
Bradford — Kun. J. Kuzmickis.
Hysongreen — K. Rožanskas.

AUSTRALIJOJE:

Melbourne — A. Vingis, B. Zūmeris.
Canberra — V. Balsys.
N. Geelong — L. Bertašius.
St. Kilda — P. Bienkevičius, N. Butkūnas
Sydney — Kun. P. Butkus.
Adelaide, Edwardstown, — A. Kubilius.
Rivervale, W. Australia — Kun. L. Kemėšis.
Williamstown — Kun. L. Vaseris.
Edwardstown, S. Australia — A. Kubilius.
Cabramatta — J. Skirka.
Brisbane — K. Stankūnas.

TASMANIJOJE:

Hobart — A. Munčelis.

ITALIJOJE:

Rome — Kun. V. Mincevičius.

JUNGTINIŲ AMERIKOS VALSTYBIŲ LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS NAUJAI IŠRINKTA TARYBA po pirmosios sesijos Clevelande. I eil. iš k.: Kanados Bendruomenės stebėtojas kun. J. Gutauskas, G. Galva, kun. A. Juška, perrinktas tarybos prezidento pirmininkas J. Šlepetytis, J. Balkūnas, tarybos prezidento vicepirmininkas A. Devenienė, tarybos prezidento sekretorius J. Kapočius, antrą kartą perrinktas centro valdybos pirmininkas

Stasys Barzdukas. II eilė: V. Adamkavičius, V. Mačys, J. Jasaitis, J. Jankus, V. Dilis, P. Kisieliū, K. Augulis, Ig. Malėnas, Alf. Mikulskis. III-oj eilė: K. Bagdonas, K. Musteikis, D. Penikas, A. Nasvytis, M. Katiliškis, J. Staniškis. Foto J. Gaidys

MEMBERS OF THE NEWLY ELECTED SUPREME COUNCIL OF THE LITHUANIAN COMMUNITY of the U. S. A., Inc. after its first meeting in Cleveland, Ohio.

BENDRAI IR ATSKIRAI

Pirmą kartą lietuvių emigracijos istorijoje viso laisvojo pasaulio lietuviai (per įvairiuose kraštuose rinktus atstovus) renkasi apsvaryti bendrųjų lietuvių tautinių tisklų, uždavinių ir priemonių. Gyvybinius tautinės reikšmės uždavinius JAV LB pirmininkas Barzdukas nurodo du: išlaikyti svetur atsidūrusių lietuvių lietuviybę ir grąžinti Lietuvai laisvę. Į lietuviybės išlaikymo uždavinį, sakytume, įeina ir lietuviškos kultūros išlaikymas bei naujų vertybių kūrimas, nes kitu atveju tebutų tik vegetavimas ir merdėjimas.

Lietuvos laisvės bylos kovą iki šiolei vedė, dabar veda ir toliau yra pasiryžę vesti pirmoje eilėje Vlikas, Lietuvos diplomatai ir Altas, o taip pat ir visos kitos liet. organizacijos, neatsižvelgiant, ar jos būtų visuomeninės, ar grynai kultūrinės, ar pašalpinės. Tat ir Bendruomenės pareiga prie jų prisidėti, nes rūpindamasi išseivijos lietuviybės bei kultūriniais reikalais ji negali atsiriboti nuo svarbiausiojo visų lietuvių tikslo — Lietuvos laisvės.

Nėra abejonės, kad seimo metu rengiamoji kultūrinė manifestacija, — koncertai, parodos, — neapreps visų lietuvių meno laimėjimų, neparodys visų geriausių meno jėgų; bus pasigesta teatro meno bei literatūros, mokslo atstovų. Tačiau žinant, kiek sunkumų būta su dailės paroda ir matant, jog 4 dienų programa ir taip perkrauta, tenka ne tik tenkintis tuo, kas reprezentuojama, bet ir atsiminti, kad nei meninis, nei mokslinis, nei literatūrinis kūrybos darbas nėra bendras darbas. Ir dainos tekstas ir kompozicija — visa tai yra sukūriama atskirai, paskirų kūrėjų ir ne manifestacinėje scenoje. Ir tik kai darbas baigtas, reikalinga dar tam bendruomenės dalis — chorai, parodų lankytojai, koncertų publika. Literatūros ir mokslo kūrinys į visuomenę eina vienišu keliu.

Kalbėtojai ir besirūpinantieji lietuviybės išlaikymu dažnai užmiršta ar nesąmoningai praleidžia lietuviškosios kultūros kūrėją. Kūrėjo problema tartum norėta išspręsti Kultūros Fondo įsteigimu ir jo teikiamaomis premijomis. Tik kažin, kiek ilgai jis versis tomis gydytojų sudedamomis tūkstantinėmis? Būtina, kad Kultūros Fondas galėtų operuoti atitinkamomis sumomis, o ne elgetos ir išmaldos skatikais.

Seimas ketina išleisti bent tris deklaracijas: į lasivojo pasaulio sąžinę, į pavergtą tautą ir į laisvojo pasaulio lietuvių, t. y. sau patiems. Šiandieną nieko pasaulyje taip negirdėti, kaip deklaracijos ir protestai. Maža būtų pasakius, kad pasaulio sąžinė yra užsikimšusi ausis, — ji yra stačiai apkurtusi nuo tų gražių ir negražių protestų, meilinimosi ir grasinimų. Tiek milijonų kankinių anapus geležinės uždangos, tiek andai vengrų sukilėlių šaukėsi į pasaulio sąžinę, ir visų balsai nuaidėjo kaip balsas tyruose. Pavergtoji tauta, aišku, klausysis, bet ar ilgai ji beturės jėgos laukti ir viltis, kai neišgirstami balsai, palaistyti sukilėlių krauju ar žibalu? Pagaliau — mes patys. Ar nesukame ir mes iš visų bendro, sunkaus ir daug pasiaukojimo reikalaujančio fronto į atskiras, sau palankesnes, pozicijas? Lietuvos laisvės kovą, neberasdami bendros kalbos, kai kas jau ima plėsti vieni kitiems iš rankų, lyg ir norėdami palikti ją pavergtųjų, beteisių ir bejėgių likimui.

Niekas, berods, neginčija, kad Lietuvos laisvės kovoje kultūriniai ginklai taip pat svarbūs, kaip ir politinė veikla, konferencijos, ar propagandinės brošiūros. Pastariesiems reikalams skiriamos visos visuomenės suaukojamos sumos. Kultūriniai ginklai gi paliekami privačiai iniciatyvai ir grynai pačių kultūrininkų ar idealistų mecenatų aukai. Nesikesiname, kaip sakoma, į svetimą kišenę, bet tik norime pastebėti, kad visų lietuvių sudėtos aukos galėtų būti proporcingai visiems Lietuvos laisvės ir lietuviybės bei kultūros reikalams paskirsytos. Kultūros Fondas žus ir trečią kartą, jei jis bus paliktas už bendrosios kovos išlaidų barjero.

Manifestai, deklaracijos, šauksmai, net ir krauju palaistyti, šiandieną maža ką pajudina, bet pajaudina... Kaip ir mūsų "kultūros nuosmūgio" manifestas, sukėlęs nelauktai, bet pagrįstai plataus ir aštraus pasipriešinimo. Svarbiausia, tačiau — darbai. Syki susirinkę iš viso pasaulio turime atsiminti, kad ne skambūs pranešimai, ne laimėtos diskusijos ir ne "priešų", savųjų tarpe, sumalimas atneš laimėjimus, bet gera valia ir visų bendras ir atskirai kiekvieno pozityvus darbas, darbas ir dar kartą darbas.

AUKSINIO — 50-TO SLA (Susivienijimo Lietuvių Amerikoje) suvažiavimo š. m. liepos 21-25 dienomis Chicagoje delegatai, svečiai ir prezidiumas (gale).

DELEGATES to the 50th national convention of the Lithuanian Alliance of America. The convention was held on July 21-25, 1958, in Chicago, Ill. The Lithuanian Alliance of America has 11,413 members (Jan. 1, 1958).

PASAULIO LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS SEIMAS

AUKSINIS SLA SEIMAS CHICAGOJE, liepos 21-25 dienomis vyko naujų narių ir jaunimo įtraukimo į organizaciją klausimų ženkle.

Susivienijimas, kuris šiemet veikia 72-sius metus, JAV-se ir Kanadoje turi 11,413 narių; 1948 metais, t. y. prieš 10 metų, Susivienijimas turėjo 12,439. Susivienijimo turtas šiuo metu siekia per 4 milijonus dolerių.

Naująją valdybą sudaro: P. Dargis, prez., J. Maceina, viceprez., M. Vinikas, sekr., N. Gugienė, išd., E. Mikužiūtė ir S. Briedis, izdo sekr., dr. S. Briedis, gyd. kvotėjas.

Be to, sudarytos šios pastovios komisijos:

Kontrolės: S. Gegužis, S. Michelsonas, A. Trečiokas;

Įstatų: dr. A. Montvidas, J. P. Varkala, dr. K. Drangelis;

Švietimo: dr. P. Grigaitis, S. Butvytis, A. Kalvaitis;

Labdarybės: dr. M. Vinikas, K. Katkevičienė, J. Tumavičienė, N. Bajorienė, P. Grybienė.

Sveikatos: dr. V. Tercijonas, dr. D. Pilka, dr. M. Nasvytis.

Be rezoliucijų Prezidentui Eisenhoweriui ir Valst. sekretoriui Dulles, seimas priėmė rezoliuciją, kurioje pasižadama visomis išgalėmis remti Lietuvos laisvinimo pastangas, primenama pasauliui žvėriška Lietuvos okupacija ir lietuvių tautos naikinimas ir reiškiamas įsitikinimas, kad Lietuva vėl bus laisva ir nepriklausoma.

Rugpjūčio 28 d. 10 val. pradeda posėdžius pirmasis Pasaulio Lietuvių Bendruomenės seimas, į kurį suvažiuos atstovai iš JAV, Kanados, Anglijos, Vokietijos, Prancūzijos, Italijos, Argentinos, Brazilijos, Kolumbijos, Venecuelos, tolimosios Australijos ir kt. kraštų.

Be posėdžių, kuriuose bus svarstomi lietuvių išlaikymo, lietuviškosios kultūros ir lietuvių tėvynėje bei Lietuvos laisvės klausimai, rengiama lietuviškosios kultūros manifestacija: lietuvių dailininkų paroda, kamerinės muzikos ir chorų bei solistų koncertas, spaudos paroda, sporto šventė.

Seimui rengtasi ištisi metai. Organizacinio komiteto pirmininkas — prel. J. Balkūnas, sekretorius Vyt. Vaitekūnas; darbui talkininka-

vo specialiai tam reikalui sudarytos komisijos.

Seime sprendžiamuoju balsu dalyvauja Liet. Bendruomenės išrinktieji įvairių kraštų atstovai.

Rugpjūčio 28 d. 10 val. seimas pradeda posėdžius Statler viešbutyje.

Tą pačią dieną Statler viešb. atidaroma liet. spaudos paroda.

Tą pačią dieną 3 val. p.p. Riverside muziejuje atidaroma dailės paroda.

Vakare 7 val. tame pat muziejuje įvyksta kamerinės muzikos koncertas. Programą atlieka pianistas A. Kuprevičius, violončelistas J. Saulius, smuikininkas Iz. Vasyliūnas, jam akomponuoja V. Vasyliūnas. Nukelta į 11 psl.

STASYS BARZDUKAS, naujai perrinktas II-jai kadencijai JAV LB centro valdybos pirmininkas; **Jonas Šlepetytis**, naujai perrinktas JAV LB tarybos prezidiumo pirm.

S. BARZDUKAS of Cleveland, Ohio, re-elected as President of the Supreme Council of the Lithuanian Community of the USA, and J. ŠLEPETYS of New York, re-elected as Chairman of the above organization's Presidium.

SUTARIMAS AR PRITARIMAS ?

Konsolidacija, kliūtys ir viltys

Lietuvos pagrindyje ir pirmaisiais tremties metais efektingai ir darniai veikęs Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas, laiko, sąlygų ir naujų politinių situacijų veikiamas ėmė nebesutarti ir vis daugiau to nesutarimo ženklų viešumon išnešti.

Iš komiteto išėjus LF ir LTS atstovams, viešos diskusijos spaudoje ir nuolatinis kai kurių asmenų VLIK atakavimas nesibaigia ir šią dieną. Sutarimo ir bendro darbo reikalą visi jaučia ir mato, bet juo toliau, tuo sunkiau darosi "grįžti" iš tolyn vis einančių fronto linijų. VLIKas (Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas) veikia, perkeltas į New Yorką ir sudarytas iš likusių ir naujų grupių, tačiau darbo našumui ir rezultatų visuotinumui visų grupių bendro sutarimo ir įsijungimo klausimas neatkrinta. Kiek "vlikininkai", tiek ir "antvlikininkai" čia vienu, čia kitu atveju daro žygių rasti bendrą kalbą. Vienas iš tokių žygių buvo pulk. K. Škirpos vadovaujami konsolidacijos pasitarimai. Jie nedavė konkrečių rezultatų, bet viltčių nepalaidojo. Eiga ir išvadas plk. K. Škirpa paskelbė spaudoje.

Norėdami skaitytojus supažindinti su pačiais suinteresuotųjų argumentais, kreipėmės į neįeinančių į VLIK grupių asmenis, prašydami atsakyti tiesiai ir trumpai: Kokios priežastys sutrukdė konsolidaciją, ar ji šiuo metu reikalinga ir ar yra vilčių, kad ateityje visų grupių konsolidacijos bendram politiniam darbui bus galima pasiekti.

V. Rastenis, LNT pirmininkas, atsakė:

1) Kokios buvo pagrindinės priežastys, sutrukdžiusios politinių jėgų konsolidaciją?

— Pasitarimų pradininkai stengėsi tik surašyti tam tikrų susigrupavimų vardus po viena tam tikra antrašte. Bet vardai ne visada yra politinės jėgos, o surašymas po viena antrašte dar nėra konsolidacija. Bandymai pasitarimus nuo tos tuščiavidurės atrodančios formalistikos pasukti į bendro darbo vienu ar kitu metodu organizavimą nesusilaukė ne tik pradininkų pritarimo, bet nei dėmesio.

2) Ar konsolidacija šiuo metu reikalinga?

— Ji visada reikalinga, bet ne kaip tikslas, o kaip gera, tačiau ne vienintelė priemonė. Priemonės organizavimas neturėtų nustelbti tikslo siekimo, kol yra ir kitų, tegu ir ne taip tobulų priemonių.

3) Ar įmanoma ir ar yra vilčių, kad ateityje tokia konsolidacija galėtų būti pasiekta?

— Manau, kad taip. Turėkime viltį, kad tai įvyks, kai bus plačiau ir įsakmiau įsitikinta, jog jėgos nebūtinai glūdi tik tradiciniuose varuose.

Juozas Brazaitis,

LF-LDF delegacijos pirmininkas, atsakė:

Nemanau, kad konsolidacijos klausimais polemika spaudoje tokia, kokia ji buvo lig šiol — pačią konsolidaciją bent kiek priartintu. Nemanau taip pat, kad Lietuvos priešui jau būtų nusibodę tokia polemika panaudoti propagandai Lietuvoje prieš čia esančius lietuvius. Dėl to mano atsakymas bus trumpas ir tik tiek, kiek klausimai liečia LF-LDF delegacijos veiklą.

(1) Pasitarimuose keliai nesuartėjo bendros organizacijos klausimu, nes — Vliko grupėms nebuvo priimtinas pagrindinis LF-LDF noras: kad Vlikas atsiribotų nuo tų negerovių, prieš kurias reaguodamas LF 1952 pasitraukė iš Vliko organizacijos; savo ruožtu LF-LDF nebuvo priimtinas pagrindinis Vliko grupių noras: kad LF-LDF delegacija nebesiektų Vliko įvykdytų negerovių atitaisymo ir pripažintų įvykusių "status quo".

(2) Konsolidacija galima... LF-LDF ir LNT delegacijos, matydamos pasitarimuose, kad susikalbėti nevyksta dėl konsolidacijos bendroje organizacijoje, tačiau tikėdamos, kad susitarti galima dėl bendros veiklos, gruodžio 30 rašte ir siūlė Vliko komisijai:

"Kadangi tačiau veikloje dėl Lietuvos nepriklausomybės yra tokių uždavinių, dėl kurių

svarbos, reikalingumo ir gal net dėl vykdymo metodų nėra esminio nuomonių skirtumo tarp visų trijų pasitarimuose dalyvaujančių susigrupavimų, mes manome, kad tie trys veiklos židiniai, t. y. LF-LDF, LNT ir Vlikas galėtų sutarti paskirus konkrečius darbus vykdyti bendrai..."

Tačiau tokis siūlymas derinti veiklą, darbų konsolidaciją, nesusilaukė iš Vliko jokio atsakymo. Mums ir dabar rodės, kad visų bendro žygio galėtų ir turėtų susilaukti tokis įvykis kaip Amerikos Balso likvidavimas Eropoje. Tačiau ir šiuo konkrečiu atveju bendro veikimo sugestijos nerado Vliko vadovybės pritarimo.

(3) Pradėjus nuo darbų vienybės gal būtų prieita ir prie organizacijos vienybės. Tačiau nurodytos aplinkybės neduoda pagrindo išvadai, kad tai bus pasiekta artimoje ateityje. Kas kita tolimesnėje ateityje, kada su naujais žmonėmis ateis ir naujas supratimas apie kovos priemones, laisvinimo organizaciją, bet pasiryžimas dėl Lietuvos kovoti ir aukotis išliks ir nebus mažesnis.

Atsakymai rodo, kad konsolidacijos klausimas yra gyvas ir kad jis priklauso tik nuo laiko, asmenų ir požiūrio.

Plk. K. Škirpa rašo:

"VLIKo grupių komisija, užbaigdama savo darbą, nutarė, kad jos nariai vengtų poleminių pareiškimų spaudoje, paliekant iniciatyvą tokiems dalykams buvusiems mūsų derybų partneriams. Todėl Tamsta suprasi, kad man, kaip buv. Komisijos pirmininkui, nedera išeiti į viešumą su bet kokiomis revelacijomis ar komentarais dėl buvusių derybų, užsibaigusių nesėkmingai. Komisija manė, kad tokių komentarų galėtų pasidaryti pati lietuvių visuomenė... Be to, yra ... sumanymas išleisti visa ta medžiaga atskiros brošiūros forma, kurią galėtų įsigyti kiekvienas, kas tik įdomaujasi mūsų visuomeniniai politiniu gyvenimu..."

KAZYS ŠKIRPA, Washington, D. C., karininkas ir diplomatas, vienas žymiausių lietuvių politikų ir visuomenininkų. Šiuo metu dirba Kongreso bibliotekoje. Jokių pareigų lietuviškuose veikniuose neina, tačiau visą veiklą akylai seka, raštu bei žodžiu, kur mato reikalą, aktyviai prisidedamas.

KAZYS ŠKIRPA, Washington, D. C., one of the leading statesmen during the years of Lithuania's independence, at present is employed at the Library of Congress and takes an active part in Lithuania's fight for freedom.

PASIBAIGUS PTE SPECIALIAI SESIJAI Strasburge, Lietuvos delegacijos pirmininkas Vaclovas Sidzikauskas gegužės mėn. aplankė Romoje Lietuvos Diplomato šefą min. S. Lozoraitį, (kairėje) su kuriuo kalbėjosi Lietuvos Diplomatinės Tarnybos ir Lietuvos Delegacijos PET tarpusavio santykių derinimo klausimais.

V. SIDZIKAUSKAS, right, President of the Committee for a Free Lithuania, with headquarters in New York City, visits Lithuanian Minister St. Lozoraitis in Rome.

Ryšium su Viduriniųjų Rytų įvykiais ir komunistų keliamu aliarmu, ministeris St. Lozoraitis Romoje pasiuntė Jungtinių Tautų organizacijos general. sekr. D. Hammarksjoldui tokio turinio raštą:

"Kadangi Sovietų Sąjungos vyriausybė pasisakė prieš pasiuntimą JV kariuomenės į Libaną ir D. Britanijos kariuomenės į Jordaniją, turiu garbės priminti Jungtinių Tautų Org-jai, kad sovietų vyriausybei neleistina reikšti tokį nusistatymą, nes ji yra nusikaltusi brutaliais ir nuolatiniais tarptautinės teisės ir Jungtinių Tautų statuto pažeidimais. Maskvos vyriausybė tebelaiko Lietuvą neteisėtoji karinėj okupacijoje, kuri yra sovietų kariuomenės įsiveržimo į mano kraštą pasekmė. Toji vyriausybė yra taip pat unsikaltusi tokiais pat agresijos ir smurto aktais prieš šekitas Centro ir Rytų Europos valstybes, sunaikindama jų nepriklausomybę bei laisvę.

Tokiu būdu Maskvos vyriausybė neturi nei teisinio, nei moralinio pagrindo priešintis akcijai, kurią Jungtinės Valstybės ir Didžioji Britanija vykdo dviejų Viduriniųjų Rytų valstybių nepriklausomybei apsaugoti, tų valstybių teisėtų vyriausybių įsakmiu prašymu ir atitinkamai teisės nuostatams. Be to, sovietų vyriausybės laikysena šiuo klausimu dar kartą aiškiai parodo visišką tarptautinės teisės ir tautų teisės panieką, kuri yra tiek primestos Lietuvai sprespaudos, tiek Sovietų Sąjungos bendrosios politikos pagrinde.

Viduriniųjų Rytų įvykiai yra naujas įrodymas, kad kovai su ta politika, be kitų priemonių, reikia, kad Jungtinės Tautos keltų savo balsą ne tik už Sovietų Sąjungos grasomas valstybes, bet taip pat už tų valstybių nepriklausomybės atstatymą, kurios, kaip Lietuva, jau yra sovietų pavergtos.

KOMPOZITORIUS BRONIUS BUDRIUNAS

30 metų jo muzikinės veiklos sukaččiai paminėti

VLADAS JAKUBĖNAS, Chicago, Illinois

Kompozitorių Bronių Budriūną teko pažinti dar tais laikais, kai jis buvo pažengęs Kauno Konservatorijos studentas, o aš buvau neseniai iš Berlyno studijų sugrįžęs jaunas mokytojas. Jisai nebuvo nei vienoje iš mano vedamųjų klasių, tačiau dažnai teko susidurti su ryškiais jo gabumų pasireiškimais. Per studentų rečitalius jis atlikdavo sunkius vargonų solo kūrinius; per prof. J. Gruodžio kompozicijos klases metinius egzaminus, teko girdėti Br. Budriūno parašytus darbus. Ypač stipraus įspūdžio padarė jo baigiamasis darbas: fortepijono sonata, įdomių minčių, pažengusios naujoviškos technikos ir logiško formos vystymo atžvilgiu. Įdomu, kad tą pačią sonatą, neseniai gautą iš Lietuvos teko matyti ir girdėti čia, Los Angeles: vieną jos dalį autorius neseniai atliko savo kūrinių koncerte.

Konservatorijoje Bronius Budriūnas buvo laikomas ne tik talentingu, bet ir darbščiu bei pareigingu studentu. Išėjęs iš konservatorijos į profesinį gyvenimą, Bronius Budriūnas taip pat save pateisino. Mokytojaudamas įvairiose gimnazijose (kurį laiką ir Dotnuvos žemės ūkio Akademijoje) jis visur pakeldavo muzikos lygį, o ypač gi išgarsėjo kaip nuolatinis chorų varžybų laimėtojas. Šio straipsnelio autoriui teko ne kartą būti jūry komisijoje, kai sprendimas kone vienbalsiai palinkdavo Broniaus Budriūno vadovaujamo choro pusėn. Nemažesniu pasisekimu jam teko vadovauti ir grynai profesiniams sambūriams,

kaip Vilniaus Filharmonijos ir Vilniaus Valstybinės operos dirigentui ir chormeisteriui.

Ši jo veikla dideliu sėkmingumu jį lydi tiek Lietuvoje, tiek Vakarų Vokietijoje, kur jis Scheinfel-do pilies stovykloje aukštai iškėlė lietuvių chorą, tiek Jungtinėse Amerikos Valstybėse. Čia, įsikūręs Detroite jis per trumpą laiką išbulino vietos chorą ir suorganizavo vokalinį kvartetą, su kurio įdainavimais išleido pavykusių plokštelių.

Budriūnui persikėlus į Los Angeles, jo veiklos rezultatai jau plačiai žinomi vietos lietuvių kolonijai ir garsėja po visą lietuvišką Ameriką, o taip pat žinomi ir svetimtaučiams.

Bronius Budriūnas jungia tvirtą teoretinį išsilavinimą su geru vokalinio pojūčiu ir mokėjimu patvariai ir sistemingai dirbti su ansambliais. Atrodo, tame glūdi jo pasisekimo paslaptis, dirbant su choralais ir kitais vokaliniais sambūriais.

Kaip kompozitorius, Bronius Budriūnas talentingai pasireiškė jau nuo konservatorijos suolo. Dar Lietuvoje girdėjome jo jau minėtą fortepijono sonatą, jau buvo išleista jo "Rauda" smuikui ir fortepijonui. Vėliau Budriūno kūryba labiau nukrypo vokalinės pusės, kur jis susirado ypač nuoširdų ir natūralų stilių. Daugelis jo kūrinių chorui, kaip O Nemune, Šauksmas, Mano protėvių žemė ir kiti susilaukė plataus atgarsio mūsų chorų ir muzikinės visuomenės tarpe. Tą patį galima pasakyti ir apie solo dainas, kaip išdykęs Rudenėli ir kt., o taip pat ir apie daugelį liaudies dainų aranžamentų.

Prisiminkime, kad Bronius Budriūnas yra koncertinio išsilavinimo

PABIRŽĖS BAŽNYČIA. Šiame bažnytkaimyje gimė ir augo muzikas B. Budriūnas. ir jo broliai, taip pat muzikai, Motiejus ir Antanas.

Iš Pabiržės apylinkės yra kilę ir daugiau mūsų kultūrininkų: jaunimo rašytojas Alfa Sušinskas, neseniai miręs kun. J. Petrėnas ir kt. Pabiržėje yra klebonavęs garsusis poetas kun. Antanas Vienažindys.

The parish of Pabiržė, birthplace of Lithuanian composer Bronius Budriūnas.

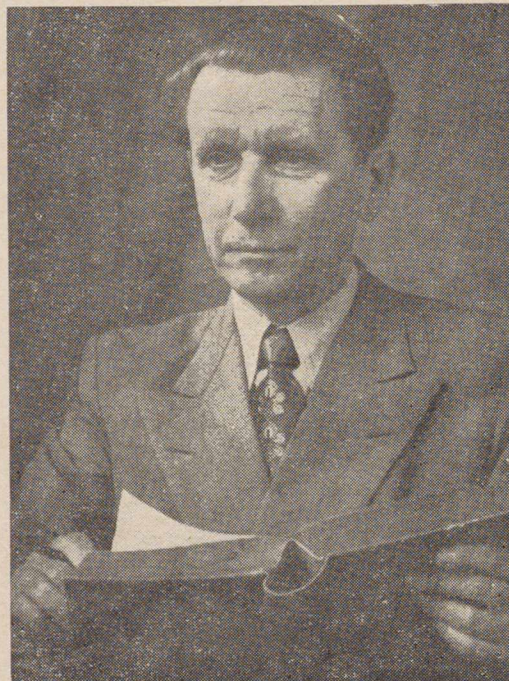

KAUNO IV VALST. GIMNAZIJOS CHORAS su mokytoju Br. Budriūnu, laimėjęs antrą kartą visos Lietuvos gimnazijų chorų varžybose I-ją vietą, apdovanotas aukso medalium ir paveikslu (1938 m.).

CHOIR OF JUNIOR COLLEGE IV in Kaunas, Lithuania, with its conductor Bronius Budriūnas, in 1938, when that choir won the first National Prize for the second time.

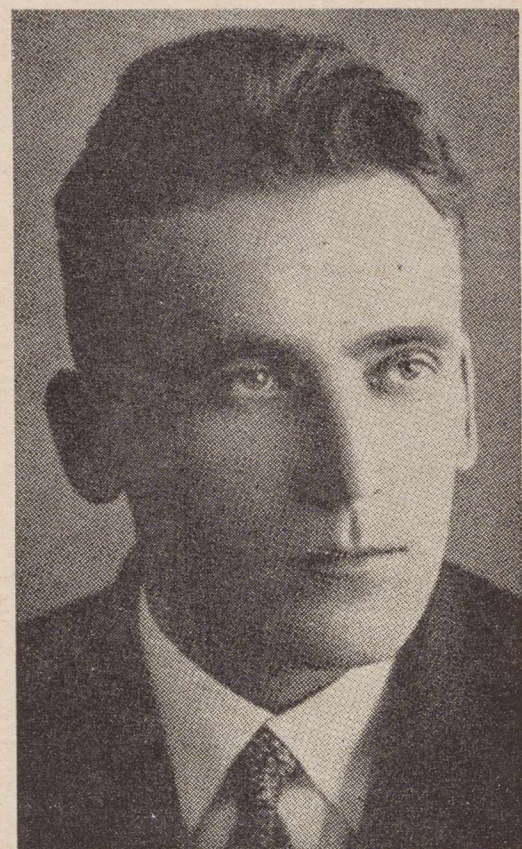
vargonininkas, o taip pat gerai valdo fortepijoną, reikalui esant akomponuodamas solistams koncertuose ir duodamas pianino pamokas.

Bronius Budriūnas yra jauniausias iš trijų brolių Budriūnų, kurie

MOTIEJUS BUDRIŪNAS, Memmingen, muzikas, teoretikas, dirigentas.

M. Budriūnas, musician and conductor, brother of composer Bronius Budriūnas.

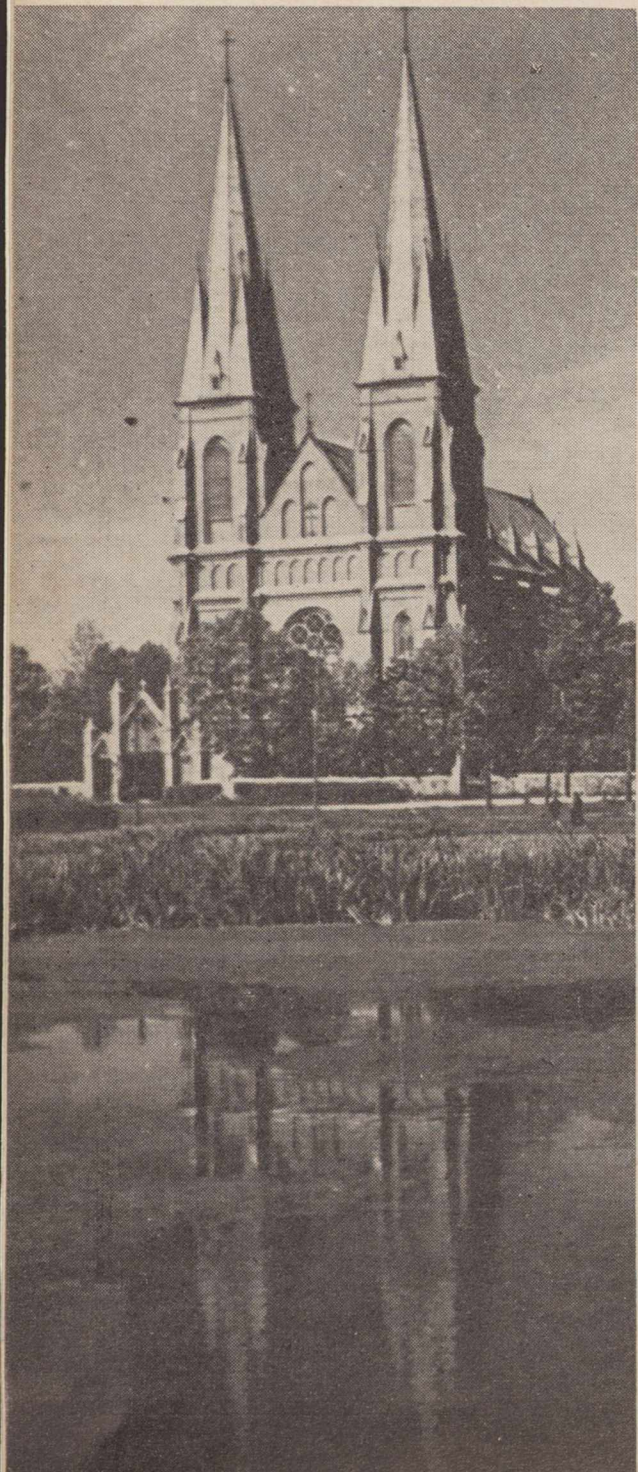

ANTANAS BUDRIŪNAS, muzikos mokytojas ir kompozitorius, dainų švenčių organizatorius, Konservatorijos inspektorius.

A. Budriūnas, music teacher and composer, brother of Comp. B. Budriūnas.

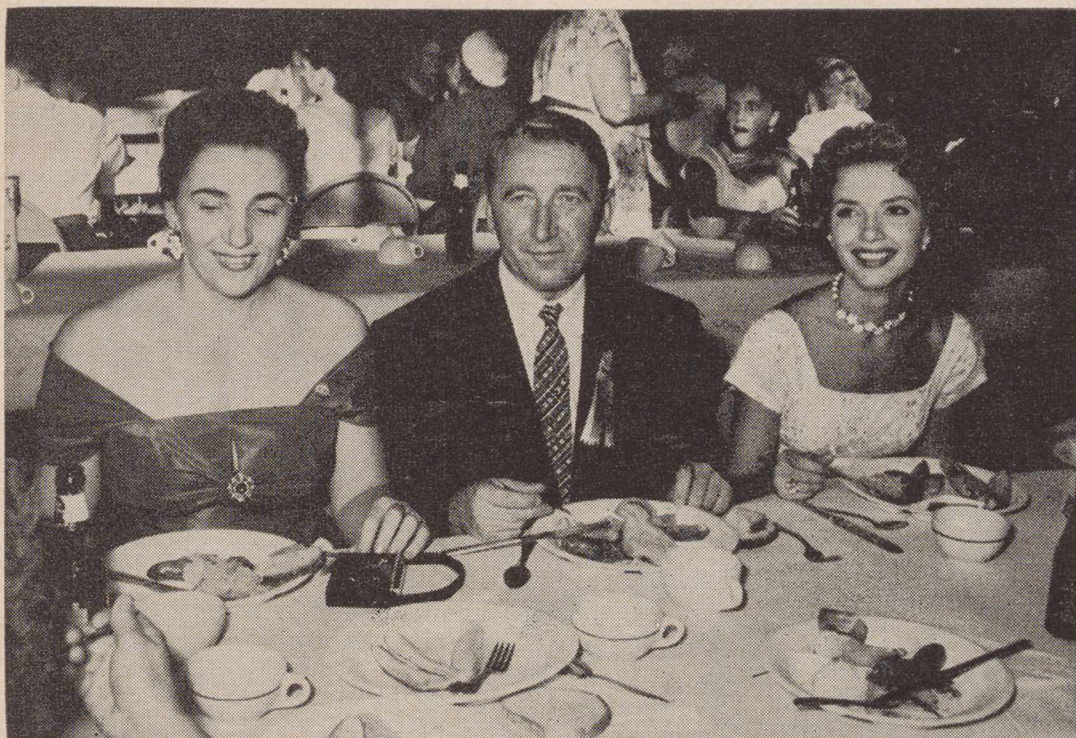
LIETUVOS VALSTYBINĖS FILHARMONIJOS KONCERTINIS CHORAS 1941 metais. Dirigentas Bronius Budriūnas; prie jo sėdi padėjėjas A. Virbickas. Chore matyti visa eilė choristų, kurie yra iškilę į solistus ir savo balso talentu pasiekę laimėjimų; jų tarpe — Pr. Bičkienė, St. Liepas, Peškys, Peškienė, E. Kudobaitė, Giedrė Nasvytytė (dabar Gudauskienė, kompozitorė) ir kt.

LITHUANIAN NATIONAL PHILHARMONIC CHOIR, 1941, with its conductor Budriūnas.

BRONIAUS BUDRIŪNO DIRIGUOJAMAS KVARTETAS, Detroit Mich. Iš kairės į dešinę: M. Sodonis, Ed. Skiotys, dir. B. Budriūnas, Pr. Zaranka ir A. Polikaitis. Kvartetas yra įdainavęs keletą B. Budriūno komponuotų ir aranžuotų dainų, kurios išleistos atsk. albumu. **BRONIUS BUDRIŪNAS' name Quartet in Detroit, Mich., in 1952.**

KOMPOZITORIUS B. BUDRIŪNAS su Rūta Kilmonyte (dešinėje) ir soliste Prudencija Bičkienė po jos koncerto Lietuvių Dienoje 1956 m., Los Angeles, Calif. Foto L. Briedis
COMPOSER BRONIUS BUDRIŪNAS with Miss Rūta Kilmonis, right, and opera soloist Mrs. Prudencija Bičkienė of E. Chicago, Ill. after Lithuanian Day program in Los Angeles.

PO KONCERTO VYČIŲ KONGRESE, Statler Hotel, Los Angeles, Calif., 1957 m. Sėdi iš kairės: sol. H. Swaggart, P. Lubinas, žymusis krepšininkas; stovi: Alg. Gustaitis, sol. Vacl. Verikaitis, Rūta Kilmonytė ir Bronius Budriūnas. Foto P. Jasiukonis
COMPOSER B. BUDRIŪNAS of Los Angeles, Calif., right, with prominent Lithuanians in the entertainment and civic world.

MUZIKAS BRONIUS BUDRIŪNAS, Los Angeles, Calif., savo namuose, kurie yra gražioje atkalnėje netoli liet. parapijos bažnyčios, tikrina savo naująjį kūrinį pianinui.

COPOSER BRONIUS BUDRIŪNAS composing at piano in his home in Los Angeles, Calif. Foto P. Jasiukonis

visi yra profesiniai muzikai. Vyriausias, Motiejus, likęs V. Vokietijoje yra pasireiškęs labiau kaip mokytojas ir muzikos publicistas (diriguoja chorui "Darna"). Vidurinis, Antanas, likęs Lietuvoje, yra taip pat kompozitorius ir chorvedys (ką tik premijuota jo daina "Parugy"), Vilniaus konservatorijos mokytojas.

Visi mes žinome, kokį stambų įnašą sudaro Broniaus Budriūno asmenybė ir jo veikla mūsų kultūriname gyvenime. Jo muzikinės veiklos 30 metų sukakties proga galime jį nuoširdžiai pasveikinti ir palinkėti sveikatos ir ištvermės dar ilgus metus tęsti šį vaisingą ir mums visiems naudingą darbą visose jo pasirinktose srityse.

Bronius Budriūnas gimė 1909 metų liepos mėn. 29 d. Pabiržėje, Biržų apskrityje, Lietuvoje.

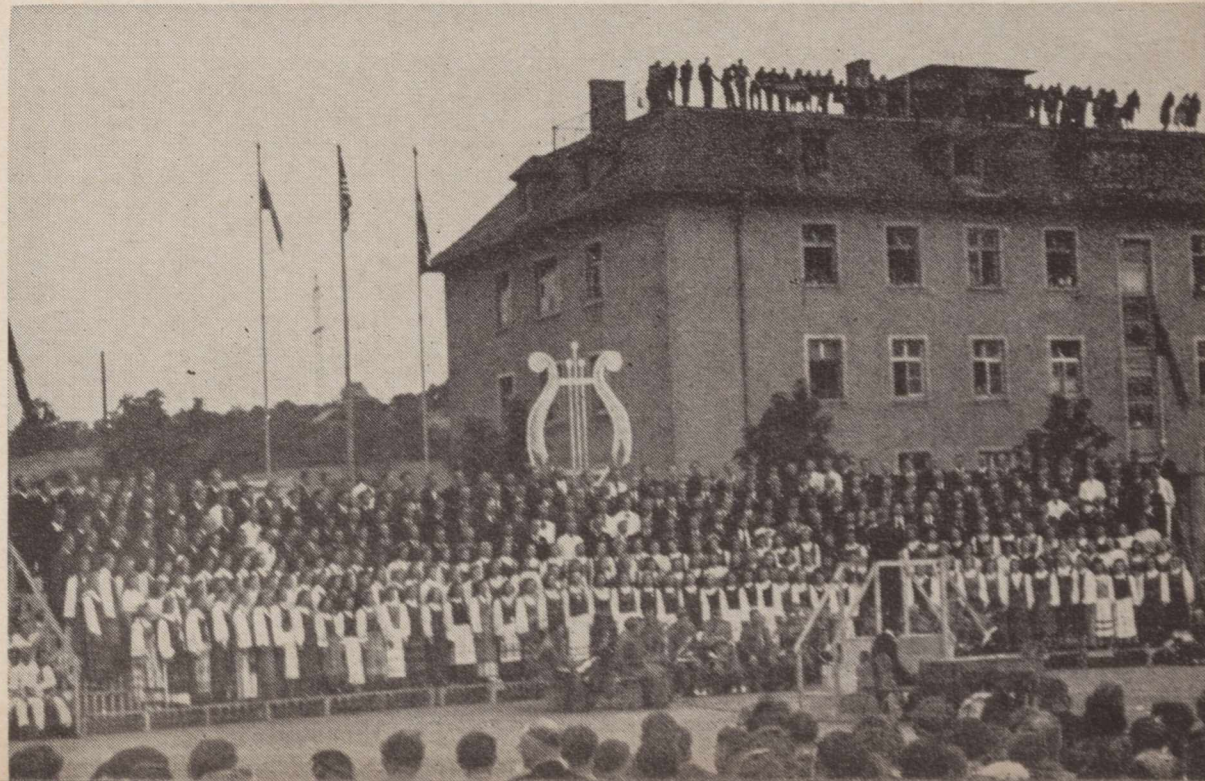
Muziką studijavo Kauno Valstybinėje Konservatorijoje (1925-1938): vargonus, kompoziciją ir kapelmeisterių klasę; Vilniuje — simfoninio orkestro dirigavimą (1943-1944). Be to, bažnytinės muzikos ir kompozicijos žinias gilino Vokietijoje pas prof. F. Haberl ir prof. G. V. Albrecht.

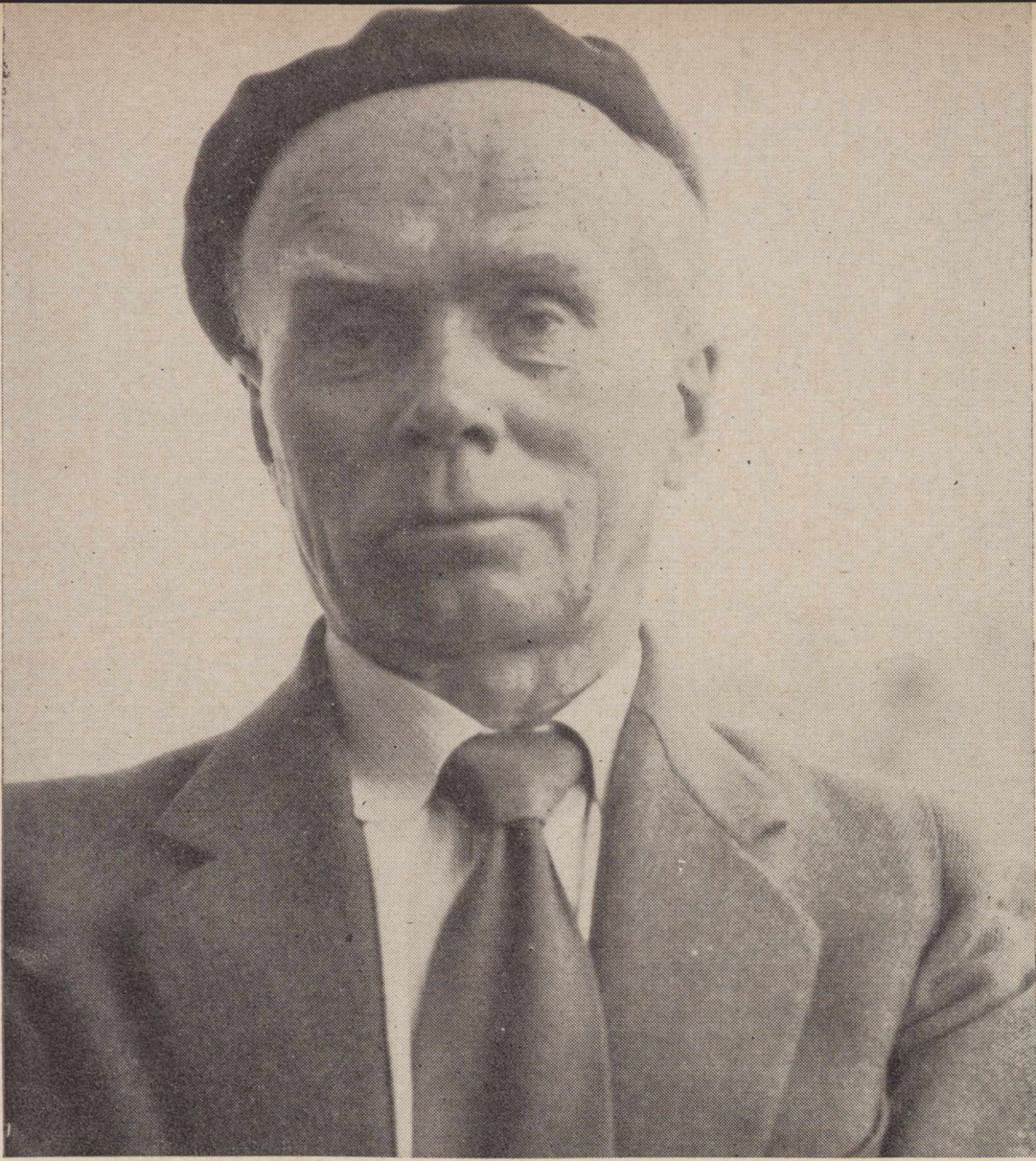
Nuo 1928 m. iki pasitraukimo iš Lietuvos 1944 m. Bronius Budriūnas

Nukelta į 11 psl.

DAINŲ ŠVENTĖ WUERZBURGE, Vokietijoje, 1946 metais, rugsėjo 8 d. B. Budriūnas diriguoja 400 asmenų chorą ir orkestrą, giedant Dambausko "Maldą už tėvynę".

AT A SONG FESTIVAL in 1946 in Germany, Mr. Bronius Budriūnas conducts a choir of 400 members, composed of a number of Lithuanian choirs from all over Germany. The above festivities took place on September 8, 1946, in Wuerzburg, W. Germany.

IGNAS ŠEINIUS, rašytojas, diplomatas, visuomenininkas, Bromma, Švedija.

Author and diplomat **IGNAS ŠEINIUS**, Bromma, Sweden. See his short story "Cousins" (Brolėnai) on this page.

Ignas Šeinius yra vienas iš tų mūsų vyresniosios kartos rašytojų, kurie išaugo prieš pat I-ą pasaulinį karą; kaip ir už jį metais jaunesnis Savickis, ilgai Šeinius nepateko į "klasikų" kategoriją, nes visą laiką buvo jaunas, ieškantis, nesutelpęs į tradicinius rėmus.

Tarp kitų, jo Vasaros Vaišės, nors tuo tarpu gerokai primirštas romanas, liks literatūros istorijoje kaip nebaigta, bet graži gamtos ir meilės pastoralė; jo Kuprelis yra vienas psichologinio romano pradininkų; pagaliau jo Immerselbe atsijaunina — viena stipriausių voikiškojo nacizmo satyrų, kuri, jei savo laiku būtų išėjusi kuria Vakarų kalba, galėjo susilaukti pasaulinio garso. Jaunystės atsiminimų knyga Tėviškės padangė priskirtina prie geriausių mūsų prozos veikalų jaunimui. Šeinius trumposios apysakos ir novelės apima gana plačią tematiką, turi savitą traktavimą, giliai persunktos impresionistine nuotaika.

Čia spausdinama apysaka yra iš naujo rinkinio, kurį rengiasi išleisti LD-ų leidykla.

BROLĖNAI

Kas dėjosi aplink, Kostas Karna nei matė, nei girdėjo. Jautė tik, kad jam trūkčiojo dešinės rankos nykštis. Taktan su tvinksnėjimu smilkiniuose, beveik taktan su šaltu ir karštu šiuropu per nugarą.

Kaip prikaltos laikėsi rankos, išskverbūsios prastumtų prekinio vagono durų adverijos. Vaikų ir moterų klyksmai vagonuose į abi puses toliau, vyrų skubus ir gilus alsavimas ir dundenimas kumštimis į sienas jo vagone darė ispūdį, lyg traukinys lėktų laukais. Staiga per tiltą, pakalnėn.

Susimerkusios Karnos akys praplietė kie. Ne, traukinys stovi. Perone ties durimis du bolševikiniai kareiviai su atkištais durtuvais. Ilgomis rudomis milinėmis, kempinėis veidais. Be išraiškos tie veidai, kaip perono pilka betoninė asla. Trys NKVD policininkai pusiau stumia, pusiau neša kunigą Šilą, Senojo Rašto profesorių, Karnos, biologijos docento, vyresnįjį kolegą.

— Aš pats, — profesorius Šilas, petingas vyras, pasipurtė, nusikratė pavargusių ir sumišusių policininkų. Atsistojo stačias, šokterėjo, įsitvėrė durų ir pasinėrė vagono tamsoje.

Profesorius Šilas pasveikino ten sukimštus, sukritusius ar bejėgiškai sienų atsiremčius vyrus Dievo žodžiais. Duslus, išdžiuvusių ašarų verksmas ir užspringę dejavimai aptilo. Net ir netikinčiųjų, užgrūdintų vyrų ir jaunuolių. Jis skėtė rankas, kėlė jas nuo vienu pečių ant kitų, glostė galvas, ragino nenusi-

minti. Net šią, be vilties valandą tikėti Visagaliu.

Karna vėl nieko negirdėjo. Tik dabar matė, kad pradėjo aušti Nemuno suremtame slėnyje. Tvankiai drėgnas birželio nakties juosvumas retėjo, geležinkelio stoties sienos ir toliau Vytauto kalno ir Aleksoto stogai ryškėjo, rėžėsi švieson. NKVDistai, po du, po tris zujo, skubėjo, vis dažniau dirsterėdami į stoties aklai baltą laikrodį. Ilgas, sunkus, nepertraukiamų riksmų, Dievo šaukimosi plėšiamas traukinys turėtų greičiau eiti. Bet vis dar nauji žmonės buvo atvedami ir atvaromi. Vyrų ir žmonos atplėšiami perone vieni nuo kitų, vaikai nuo tėvų sugenami į jiems skirtus vagonus.

Iš gretimo vagono išstumia rankos, atkritusia galva priekiu, dar neseną moterį. Daugiau nereikalingos šukos krenta jai iš plaukų. Toliau priešakiais tvarkai pastatyti NKVDistai supranta. Jų du ramiai, patyrusia skuba ateina, perima negyvą kūną ant sunertų rankų, perduoda jį kitiems, su paruošta platforma guminiais ratais atsistumiant.

Karnos nykštis ėmė smarkiau trukčioti, adverijos išsiurbūsios rankos tirpo.

— Kodėl, kam ir mane? Kaip kokį gyvulį!

Šoktų pro duris, pro durtuvus. Kaip medžiojama lapė nertųs. Kuriai juk gali pasisekti pasiekti slap-tą urvą, išgelbėti gyvybę pusei metų, visiems metams.

— Ponas Karna, mums oro trūksta, mes trokštam. Atsitrauk kiek! — Vienas balsas iš vidaus. Kitas prisideda. — Ir mes ne vienas norėtumėm mest paskutinį žvilgsnį į Kauną, į paliktus namus.

Ar Karna nugirdo ar ne, jis atleidė vieną ranką nuo adverijos, atsukė šonu. Dėjo ranką ant krūtinės, kad pritildytų savaip išsišokusią širdį. Sučežėjo po jo delnu.

Karnai topterėjo. Kišo ranką švarko vidaus kišenėn. Taip, ten ne tik pasas, ten ir tas laiškas voke. Kaip jo nepagalvota, kai NKVDistai atėjo jo paimiti! Visados juk nešiojos tą laišką kišenėje. Atsargumui, jei kas netikėtų jį šiais laikais ištikti.

Bet kur ten buvo kas prisiminti! Jis buvo užkluptas. Skambutis ir barškesys į duris prikėlė jį tik ką įmigusį. Revolveriais ginkluoti vyrai, o jis vieni vienas. Jei bent žmona būtų buvusi namie. Ji lankė kaip tik susirgusią motiną kaime... Įsakymai vilktis, nesdiskutuoti, pasiimti tai ir tai, tiek ir tiek. Minutės kaip sapne, be savo valios, be jėgos ką pakreipti ar pakeisti.

Puolęs Karna plačiau prasivėrė sunkias duris, dabar kaip tik visai nubudęs. Plačiai įsiremė rankomis ir kojomis, užkimšo jas. Ir ėmė nesavu balsu šaukti. Jo šauksmas, nežmoniškas, gaivališkas, orą ir sienas veriantis, nustelbė protestus iš vagono vidaus, nustelbė dejavimų, karštų maldų ir garsaus verksmo ūžmą.

— Čia klaida! Čia baisi klaida! Klausykite jį ten, klaida! — šaukė Karna sprogusia, nesuvaldoma jėga.

Kareiviai krustelėjo, atkišo į jį durtuvus. Šalimais praeidamas traukinio komendantas stabterėjo, sužiūro. Nebuvo jis pratęs stebėti ir klausytis kokių išsisukaliojimų. Tik šis toks viską nustelbęs riksmas turėtų būti sudraustas. Priėjo arčiau. Nespėjo. Prieš jį sušvito baltas keturkampis vokas ir dar stipriau suskambo jį pastvėręs galingo įtikinimo balsas:

— Štai įrodymas, kad padaryta klaida.

Bolševikas griebė voką. Pervertė jį, atidarė. Jo žvilgsnį vėrė "SSSR Pasiuntinys Lietuvoje, Kaunas".

— Eik su manim! — mojo.

— Klaida ir su mumis kitais! Bolševikai patys turėtų būti išvežti! Palauk! — Rankos iš visų vagono pusių, vienos pro kitas, stvėrė Karną, tik jis jau buvo iššokęs. Nuo ilgo stovėjimo ir išgąsčio pastyrusiomis kojomis nusekė jis paskui bolševiko kreivas, blizgančiais alais ir mitrias kojas.

Siaurų juodų antakių, kažinkaip persuktu žandu ir suvertų plonų lūpų mongolas, Kauno apygardos "valymo" viršininkas atsilošė kėdėje. Ranka prispaudė Karnos raštą, šypsterėjo:

— Taip, Sovietų pasiuntinys dėkoja Tamstai šiuo laišku. Tamstos, matyt, buvo pasidarbuota buržuazinėje spaudoje. Turėjai gerą vardą, turėjai įtakos, naikinau melus apie Sovietų Sąjungą.

— Mano vėliau bendradarbiauta Darbo Sąjungos spaudoje, — pasiskubino Karna. — Rašinėjau jai vedamuosius.

— Galbūt. Bet pirma: Tamstai pasiuntinio rašyta laiškas jau prieš pusantų metų. Antra: mūsų rasta, kad Tamstai bus saugiau ir geriau ten toliau Rytuose. Trečia: ar galėtum įtarti, kad mes darom ką be pagrindo?

Išsižiebusios vilties kibirkštys išblėso. Šaltas šiurpas vėl trukčiojo Karnos nykštį ir kratė nugarą. As-

la slinko iš po jo kojų. Traukinio komendantas šalia jo tik laukė ženkle — gražinti jį traukinin. Žvilgterėjo paskutinį kartą į laikrodį.

Tą pat akimirksnį Karna pajuto, kad jo atsistota ant kietos uolos. Nušvito, šypsterėjo.

— Ne, viršininke, jūsų vis dėlto padaryta apsirikimas! Supainiojot mane su Kostu Karna, mano vienpavardžiu, agronomu, buvusiu buržuazinio seimo nariu.

Mongolas atkėlė savo siauras akis. Paskum, kad nepadarytų kokios klaidos, ėmė vartyti vienus sąrašus, kitus.

— Išvežamų buržuazinio seimo narių sąrašė Kosto Karnos nėra. Hm!.. Sučiupta nekalta smarvė, laikraštinkas, biologijos docentas. Paleist jį! Išmest jo daiktus iš traukinio!

— Kad traukinys jau turėjo iš-eiti, — pritūpė traukinio komendantas.

— Išmest!

Kai Karna išlipo iš taksi ties savo baltu namuku Vytauto kalne, švietė tik pakilusi saulė pro kalno ažuolus, didelė, raudona. Jo darželyje tarp pradėjusių sirpti braškių ganėsi sau ramiai kaimynų vištos ir viena ažuolyno varna. Stvėręs iš patvorio pagali Karna išvaikė baurius išibrovėlius.

— Manė, matyt, kad daugiau nebegrįšiu.

Vieną po kito sutempė prie durų rusiškais adresų lapais apdergtus lagaminus. Išsitraukė iš kišenės raktą, kurį būtų galėjęs sviesti pro langiuką iš traukinio, ties Maskva ar Tomsku. Pavartė raktą rankoje, pakilojo. Atsiduso. Palengvėjusiai, laisvai.

Susinėšęs priemenėn lagaminus norėjo imtis viską iškrauti, viską laimingai pakabinti ir padėti savo vieton. Ne, rankos nukrito. Jo pervargta, perdaug išgyventa. Bandė susirengti, — eiti miegamajin lovon ir gulti atgal. Nepajėgė. Krito sofon seklyčioje, tik nutraukęs pusbačius, išsinėręs švarką ir metęs jį per kėdę.

Miegas Karnos neėmė. Akys nesimerkė. Parvirtęs aukštieninkas žiūrėjo į baltas lubas. Su dviem musėmis, išlikusiom nuo jo žmonos musių ir kandžių karo. O gal spėjusiom įsiveržti iš kaimyninių vilų.

Ne, apie Kostą Karną, vienavardį brolėną, agronomą ir buvusį seimo narį jis negalvojo. Nebuvo reikalo. Ką galvojo kadai jo tėvas su savo broliu, pakrikštiję pirmagimius tuo pačiu vardu, jų tėvo vardu? Kiek turėta dėl to painiavos! Ir mokslus einant, ir kariuomenės prievolę atliekant, ir šiaip ne vienur kur.

Karnos mintys sukaliuojosi apie kitą. Kvailai jo pasieltga vagone, geležinkelio stotyje. Paleisk man tiek savo nervus! Ką pagalvos apie jį kiti, išvežtieji? Ką pagalvos profesorius Šilas? Kaip Šilas save valdė ir kaip veikė kitus!

Na, bet gi jo anksčiau turėta smarkių ir sunkių pergyvenimų su vyriškai susivaldant. Kaip tada, kai viename liaudininkų susirinkime buvo atskleista, kad jis, valdybos narys, slapta rašinėjo tautininkų spaudai vedamuosius. Ar ne šauniai buvo jo atsikirsta? "Ar tai ne įrodymas, kad tautininkai silpni ir negali išsiversti be mūsų? Juo daugiau kiekvienas mūsų jiems svers, juo greičiau mes juos prapultin nusversim". Arba kai Voldemaro įsakymu po perversmo jis buvo suimtas? Arba kai tris kartus išsiskyrus ir ketvirtą vedus sužinota, kad jis išvirtęs musulmonu? "O ką, gal aš pirmas? Ar ne pavyzdingi musulmonai mūsų piliečiai? Kas pasakytų, kad ne?"

Nukelta į 10 psl.

STASYS ANGLICKIS

ANT VENTOS ŠLAITO

Sugrižęs dundančiu kelių konvejeriu
Su galva užiančia
Ventos šlaitais bastausi.
Ir mano vis dar nesočiom akim atsiveria
Padangė tėviškės mielosios įstabiausia.

Ar tu pagydysi mane, Venta tykioji,
Nuo ilgesio svaigaus,
Nuo to vaizduotės kino,
Kuris mane lyg viesulu greituoju
Vis tolimais keliais dangina?

Nuo aukšto šlaito ievos svyra,
Už vingio riešutynų kekės.
Pro karklų tuntą
Spinduliu versme prayra
Ventos plačiai atvertos akys.

Tos akys —
Sklidinos gelmių neišmatuotų,
Akivarų ir paslapčių mįslingų.
Jose atsiveria man tėviškės žydrieji plotai,
Kurie gyvais paveikslais
Į krūtinę sminga.

Mus tėviškė kaip motina priglaudžia
Ir neapleidžia, neužmiršta niekados,
Ir aš jau visuomet, — širdis tai jaučia, —
Pasaulin žvelgsiu akimis Ventos.

KAZYS INČIŪRA

GYVENTI — ANTRĄKART

Gyventa neilgai. Tiktai užaugo medžiai,
Pavasarinų liūčių prausiami.
Tik aibės negandų nuėjo skradžiai
Po tėviškės vaizdingu dangumi.

Sulėkę medžiuosna strazdeliai raidūs
Linguojasi saulytės lopšiuose, —
Siekimai, nuotyčiai, džiaugsmas ir klaidos
Tartum avių banda prabėgo akyse.

Ir liejās kūdykystė iš piemens tošelės,
Ir kopia kelio juostos į kalvas,
Ir gieda supdamies strazdeliai žvalūs
Gyvybės giesmės — mielas ir savas.

Žalioj paunksmėj ošia liepos lėtos —
Aprėpti viską! Apkabinti! Pasverti! —
O, kaip didžiai, beprotiškai norėtus
Gyventi antrąkart!

ANTANAS MIŠKINIS

V A S A R A

Siuva siuva visur keleivinės
Į miestus ir mažus miestelius.
Ak, ta vasara mano tėvynėj, —
Aš seniai važiauvau šiuo keliu.

Ko tu jaudinies, ežero kraštas,
Lyg nelygiai varydams vilnis?
Man sunkoka išdėstyti ant rašto —
Būtų džiaugsmo šie žodžiai pilni.

Pasitinka mane ir palydi
Nauji tiltai, krantai suarti.
Pro čia bėga gyvenimas didis,
Pro čia teka gyva dabartis.

O toliau ten — žaliuoja kaip vilna
Tankūs vešlūs pakalnėj kviečiai.
Mūsų dienos gyvenimo pilnos,
Ir šviesėja dangaus pakraščiai.

Ko tu vėlinies, mėlina upė,
Taip nuo seno teki be skubos,
Kai aplinkui gyvenimas kupa,
Ar tau šitaipos plaukt nepabos?

Štai ekskursija vėl pravažiavo, —
Būk sveika, o puiki pamaina.
Mane jaudina, jaunina, žavi
Tavo darbas ir tavo daina.

Visas kraštas žaliuonims užtvinęs
Ir apžertas birželio šviesos.
Tai tu — —mano žalioji Tėvynė,
Ak, respublika, mano sesuo!

PAULIUS DREVINIS

T A U R A G Ė

Mano mieste, brangių atminimų,
Tau per mažą trumpučio soneto,
Išsinėrusia saulės planeta
Tu vejiesi mane, piligrimą.

Nepakeičiamas niekad už nieką
Toks brangus ir šviesus šiandien man tu.
Jūra plauna pavasarį krantą
Ir kas rudenį gervės palieka

Po sparnais bokštus, pilį, alėjas
Ir audras neramias, plento vėją
Ir po lino dangum klykia, slenka...

Iš toli matos dega dar lempos.
Tu ištieski man tėvišką ranką
Mieste geras, daug metų praėjus.

PASKUTINIAISIAIS METAIS okupuotos Lietuvos spaudoje vėl leista pasirodyti visai eilei poetų ir rašytojų, kurių vieni, atrodo, buvo pritildyti vietoje, o kiti buvo ištremti į tolimąjį Sibirą. Šie "iš numirusių prikeltieji" (kaip juos skaudžiai pavadino Benediktas Babrauskas) yra įpareigoti girti po daugelio metų juos vėl priglaudusią motiną tėvynę, šlovinti nuostabią kolūkinę bei industrinę pažangą, apgailėti savo klaidas ir reikšti begalinį norą įsijungti į komunistinę statybą, džiaugtis, kad jų dalia ne emigrantų dalia (emigrantų — suprask: pasitraukusių į Vakarus). Čia perspausdiname keturių poetų parinktus eilėraščius, komentarus palikdami laisvę pasidaryti pačiam skaitytojui.

BROLĖNAI

Atkelta iš 8 psl.

Jo visada būta karingo, drąsaus. Būta praktiško žmogaus, didelio realisto.

Ar nebūta jo valstybinio masto vyro? Jo daug kadai pasitarnauta socialdemokratams, paskum dar daugiau liaudininkams, jį brangino tautininkai, pats Voldemaras jo ieškojo, kiti. Jo tikrai nemažai prisidėta ir prie santykių pagerinimo su Sovietais. Deja, niekas pakankamai, kaip reikiant jo niekados neįvertino.

— "Smarvė"! — diegė jį mongolo, kreivasmakrio trenktas žodis Kauno geležinkelio stoties patalpose.

Sustojo Karnos mintys, šonu jis apvirto.

Palaidai, kaip pro šiltas ūkanas pasidraikė jam dar viena, kita mintis. Gerai, kad žmonos nebuvo namie. Gerai, kad jie daugiau neturėjo tarnaitės. Ką pagalvotų tarnaitė, jį taip gulintį pamačiusį, kaip iš traukinio iškritusį? — — —

Evarkingai lovoj miegančio, sienon nuo ryto šviesos nusigrįžusio Karnos petį palietė ranka.

O! O! — pašoko jis, ėmė trinti akis.

Žvilgsnis akyse išgąsčiu sutriško, išsiplėtė.

Prieš jį stovi brolėnas Kostas, agronomas, paskutinio laisvos Lietuvos seimo narys. Augalotas vyras, ne toks kaip jis, ir geltonplaukis, ne toks kaip jis. Bet ne toks kaip paprastai, laukų ir derlių nešančių dirvų erdvės nuteiktas, ne. Suneimavęs, prislėgtas, žino jis ką?

Šaltis nupurtė Karną, — gulo atgal, paslėpė po antklode pradėjusį trukčioti nykštį.

— Kas tau? klausia brolėnas agronomas. — Gal išgąsdinau?

Karna dairosi, nesusiuvokia. Žiūri aplink į save. Nesupranta, kaip jo atsirasta miegamajam, lovoje, kaip reikiant nusirengusio. Žiūri į brolėną, mėgindamas kaip ką daugiau supaprasti. Bando kaip galėdamas valdyt save.

— Kaip tu įėjai? — teiraujasi.

— Skambinau, niekas neatidarė. Paskum matau, kad durys nerakint.

— Kokia diena šiandien? Kiek laiko?

— Sekmadienis, birželio penkiolika. Ir jau devinta ryto. Kodėl taip klausai?

Karna tyli. Suka galvą šonan nuo brolio tiriančio žvilgsnio. — Nejau jo miegota nuo vakar anksti ryto, nuo pat šeštadienio ryto? Niekaip nieko nesupranta, nieko nepamena.

Brolėnas agronomas pasiėmė, pasitraukė kėdę, atsisėdo arčiau lovos. Jo kakta rūpesniais susitraukė.

— Kaip gali taip sau ramiai, kietai miegoti? Nejau nežinai, nieko negirdėjai, kas Lietuvoj dedas?

Karna visai nubudo, prasiblaivė. Stačias atsisėdo lovoje. Klaust jo nereikėjo.

Brolėnas priėjo prie reikalo.

— Bolševikai ieškojo manęs šiąnakt. Laimei, nebuvo namie. Svečiavaus su šeima pas žmonos seserį. Šiandien turėjau krikštyti jos naujagimį. Išgirdęs anksti rytą, kad manęs ieškojo, atsiskubinau tiesiai čia, į tavę. Tu, brolau, turi padėti man išsigelbėti. Turi gerų pažinčių ir ryšių.

Žmogus, kuris kreipiasi ir prašo, stato save silpnesnėn padėtin. Tai gerai žinojo publicistas ir politinis laimi apskresnis. Lietuvių tauta

verteiva Karna. Tai padėjo jam lengviau nuryti gerklėje užspringusį kvapą. Beveik aprimęs atsirėmė jis pečiais sienos.

— Manai, kad mano intervencijos ten ar ten tau ką padėtų? Gailiuos, bet prisimink, kad esi buvęs seimo narys. Tautininkų seimo.

— Tu žinai ir visi gerai žino, kad aš politikoje niekados nesipainiojau. Nei tautininkų, nei kokiai kitai partijai niekados nepriklausiau. Norėjau tik padėti žemės ūkio reikalui, o tai lengviau buvo galima padaryti seime sėdint. Patys ūkininkai privertė mane neatsisakyti kandidatūros. Dabartinis žemės ūkio ministras, komunistas, neblogai mane vertina. Tik prieš dvi savaites lankė jis mano pagerintų ir eksperimentinių sėklų ūkį ir džiaugėsi rezultatais. Tikino, kad tas ūkis ir toliau liks nenusavintas, prašė manęs ir toliau kaip anksčiau rūpintis sėklų kultūra.

— Tai kodėl tau nepasisėdėt su juo? Su žemės ūkio ministru?

— Per vėlu. Jei manęs jau ieškojo išvežti, tai per vėlu jam būtų kas padaryti. Be to, žinau, kad jis šiandien Biržuose. Tu daug daugiau galėtum.

— Ar aš? Aš?

— Tu turi gerų santykių su pačiomis partijomis viršūnėmis ir, spėju, net su Maskvos galiūnais.

— Perdedi, brolau, nepaprastai perdedi! Viena tikrai žinau, klausyk: Bolševikų akyse, Kremliaus akyse tu ir aš, kaip ir mes visi kiti, esam tik smarvė. Mus išnaudoja, kol jiems naudinga, ligi kol. Kad paskum kaip šiukšles iššluotų Sibirą.

Brolėno žodžiai skambėjo karštai ir karčiai, įtikinančiai.

Agronomas Karna nusiminė. Galva palinko, akyse jam stovėjo vaizdas žmonos, dvylikos metų berniuko, tokio daug žadančio, žvalaus, ir dviejų švelnių, žavių dukrelių. Jis karštai, ištikimai mylėjo žmoną. Nebuvo toks kaip brolėnas docentas, kuris tik keitė žmonas vieną po kitos, ir netprėjo nė vieno vaiko. Pro ryškius, šį akimirksnį tiek giliai įsiurbiančius žmonos ir vaikų vaizdus jam žaibu galvon gėlė baisi mintis.

— Žiūrėk, Kostai, ar nebus tik manęs ir tavęs sumaišė? Kaip ne kartą anksčiau mus painiojo žmonės ir įstaigos, dėl to mūsų vienavardisškumo. Jei tiek žinomų ir žinomiesnių mūsų politikų, spaudos žmonių ir mokslininkų tremia, tai kaip galėjo pamiršti tavę? Juk tu kaip visi žino, dirbai ir vienai, ir kitai partijai, ir ėjai visokias eksponuotas pareigas. Čia, brolau, bus tikrai Karna šio brolėno pagrįsto spėjimo nebuvo užkluptas, jau buvo spėjęs pasiruošti visokiems evantualumams. Brolėno geliantis, jei ir neapskaičiuotas, spontanų puolimas tik pagreitino jo naikinančią kontrataką.

— Tau galvoj negerai! Išgąstis, bobiška panika visiškai sumaišė tau protą. Kas mane ir tavę bent kiek pažįsta, niekados dėl mūsų dviejų nesuklys. Nemanyk, kad bolševikų saugumo organai tavęs ir manęs kaip reikiant nepažintų. Sakyk, kas yra panašaus tarp tavęs ir manęs, išskyrus formalų vienavardisškumą ir giminybę? Nieko, absoliučiai nieko!

— Tuo labiau man sunku suprasti, kaip bolševikai tavęs pirmo neįstrėmė. Su tavo tokiomis ryškėmis, tokiomis būdingomis marksis-to akimis žiūrint nuodėmėmis.

— Aš moku, matai, išsisukti. Gal nedovanai esu patyręs biologas. Praktikuojau Darvino dėsnius, žinau, kad kovoje dėl būvio ir gyvybės

gyvena šiuo metu savo būvio ir gyvybės didžiausią pavojų. Tikėk, jis nebūt šiandien atėjęs, jei ji būtų pasimokiusi iš savo karčios praeities. Mes būtumėm turėję jau seniai nusikratyti tų visų mūsų sentimentalumų, mūsų minkštumo, švelnumo ir didelio pamėgimo taip vadina-

mo humaniškumo... — Yra kitas, pats svarbiausias biologinis dėsnis, — jau ramiai tikino agronomas Karna. — Tu jį žinai, — tai gyvybės ir išsilaikymo pats galingiausias, pats gražiausias: solidarumas. Vienas už visus, visi už vieną. Be jo neišsilaikytų jokie augalai, jokie gyviai, jokia tautos.

— Suprantu: tu nori, kad aš šiandien, šiandien, čia pat, dėl tavęs ečiau ir kiščiau galvą bolševikinio tigro gerklėn.

— Ne!.. Visai, visiškai ne! Čia pas tavę būdamas įsitikinau: skėsdamas ir norėdamas išsigelbėti tu nepagailėtum panardinti ir savo motinos.

— Nepainiok čia mano motinos. Gerai žinai, kad ji visados palaikydavo mano pusę.

Agronomas Karna atsistojo.

— Turbūt, neteks mums gyvenime daugiau pasimatyti. Gailiuos, kad štai ką turiu pasakyti atsisveikindamas: Tu esi piktžolė, usnė. Gerai dar, kad lietuvių tautoje tokių nedaug tėra.

— Nebūk toks iškalbingas, brolau Kostai. Na, bet kuo pavadinsi, nepagadinsi. Iš savo pusės štai ką norėčiau tau patarti: Negaišk laiko, niekur nesilankyk ir nesirodyk Kaune.

— Tu nebijok.

— Gerai. Skubėk atgal ten, iš kur atvažiavęs. Ramiai, lyg niekur nieko, pakrikštykit naujagimį, bet paskum nedelsk. Slėpkis su šeima, kur sumanysi. Miške kur gal geriausia, ar pagaliau tavo gražioje sėklinėse dirvose.

Paskutiniai žodžiai vėl skaudžiai palietė agronomą Karną. Jis pastovinėjo akimirksnį. Jam knietė stverti kėdę ir trenkti ją lovon.

Ne, tuo būdu naikinti piktžolės Homo Sapiens veislės nebūtų racionalu. Nieko nepasakė, apsigrižo ir išėjo.

Likęs vienas docentas Karna atsiduso ir atslūgo atgal patalan. Koks tas jo brolėnas neapraktiškas, koks negudrus, — pagalvojo.

Ateinančios dienos nešė iš kitų, tolimesnių Lietuvos kampų tų pačių šiurpių žinių. Tarp jų buvo viena, asmeniškai jam artimesnė: agronomui Karnai ir jo šeimai nepavyko išsigelbėti. Juos užklupo NKV-Distai tą patį sekmadienį naktį. Eglyne netoli sėklinių dirvų, ieškant saugesnės slėptuvės. —

DARIAUS IR GIRĖNO PAMINKLO PUNTUKĖ ISTORIJA

LD redakcija gavo šį laišką:

"Lietuvių Dienų" Nr. 6 Tamsta įdėjote gražų gerb. Algirdo Gustaičio aprašymą apie Dariusį ir Girėną. Prie aprašymo yra ir šių mūsų didvyrių Punktuko akmenyje iškaltųjų profilių nuotrauka. Ten dėl jos pasakyta: "Darius ir Girėno atminimui Punktuke, Lietuvoje, Anykščių apylinkėje, Nepriklausomos Lietuvos laikais iškalti (skulpt. Punktuko) lakūnų profilai ir testamento ištraukos."

Čia yra vienas netikslumas: šie Darius ir Girėno profilai Punktuke buvo iškalti ne Nepriklausomybės laikais, bet vokiečių okupacijos

laikais 1943 m. vasarą. Štai ir trumpa to įvykio istorija.

T. Zauka, ilgametis Finansų Ministerijos tarnautojas, buvo aktyvus Lietuvos civilinės aviacijos darbuotojas. Jis buvo Aero Klubo narys, jis buvo Dariaus ir Girėno sutikimo komiteto narys ir bendrai jis daug šiose srityse darbavosi.

1940 m. užėjusi bolševikų invazija visas lietuvių organizacijas panaikino. Steigė tik komunistines. 1941 m. vokiečių okupacija sekė savo pirmtako okupanto pėdomis. P. Zauka vis nešiojosi Dariaus ir Girėno idėją. Jis 1942/43 metų žiemą pogrindyje pradėjo organizuoti Dariaus ir Girėno Komitetą. Jis individualiai rinko asmenis, kurie jam atrodė bus tinkamais. Ir taip vieną vakarą jis sukvietė savo suorganizuotą Dariaus ir Girėno komitetą. Jį sudarė: T. Zauka, Jonas Deksnis, labai aktyvus to meto pogrindžio veikėjas, Jonas Piktšilingis, to meto Miesto vice burmistras, adv. Jonas Šlepetys, dabartinis ALB Tarybos pirmininkas ir šių eilučių autorius Juozas Audėnas. Ar buvo dar kas pakviestų ar dalyvių, nebeatsimenu.

T. Zauka išdėstė savo sumanymus, ką šis komitetas turėtų veikti. Iš jų buvo vienas visai konkretus sumanymas — Punktuke iškalti Dariaus ir Girėno atvaizdus, kad okupacijoms užsitęsęs kur nors Lietuvoje bylotų jų (lakūnų) ryškus paminklas. Kaip žinome, Kauno kapuose Dariaus ir Girėno paminklą buvo nugriovę.

T. Zaukos konkrečiam ir taip svarbiam sumanymui komiteto nariai pritarė. Ir, žinoma pirmon eilėn stojo pinigų klausimas. Iš komiteto narių niekas pinigų neturėjo. ti, nes uždavinys svarbus ir didelis. Visi pasižadėjo pagalvoti ir paieško-

Po šimtą kitą markių komiteto nariai pradėjo atsinešti. Bet tai tik pradžia. Rūpinomės visi toliau. Aš nuėjau pas savo gerą pažįstamą ats. generolą Mykolą Velykį, kuris tuo metu administravo, o gal ir nuosavybėmis teisėmis valdė lierių fabrikėlį, esantį Kane, Kėstučio gatvėje. Aš jam išdėčiau reikalą. Jis pilnai pritarė ir atidaręs geležinę spintą iš jos išėmė gražiai surištą pinigų rišulį, kuriame buvo 10.000 vokiečių markių. Įteikdamas prašė niekam apie tai nepasakyti. Tad ir komitetas savo protokole turėjo užrašyti "auka iš X".

Mano turimomis žiniomis ir T. Zauka ir Mykolas Velykis buvo antroje bolševikų okupacijoje suimti ir į Sibirą išvežti. Gal jau ir jie bus žuvę. Tad ir drįstu šią paslaptį pirmą kartą atidengti.

Šitoji M. Velykio auka pastatė komitetą ant kojų, ir jis susitarė su skulpt. Punktumi pradėti ir tęsti darbą. Punktus savo darbą užbaigė 1943 m. antroje vasaros pusėje. Vieną gražią dieną komitetas gavęs sunkvežimį, nuvyko į paminklo atidarymo iškilmės, į kurias buvo atvykę ir Anykščių gyventojų. Paminklo atidarymo iškilmėms pasibaigus, komiteto nariai, skulpt. Punktus ir svečiai, tarp jų buvo ir žurnalistas Juozas Keliuotis, buvo pakviesti į Anykščius vaišėms. Padarė ekskursiją į A. Baranausko klėtelę-muziejų, labai rūpestingai rašytojo A. Vienuolio prižiūrimą, į Karazių vyno daryklą, apžiūrėjo me gražiai tekančią šventąją, buvo visuomenės gerai pavaišinti ir pernakydinti. Anykštėnai nė kiek nepasigailėjo, kad buvo "sugadintas" velnio numestasis Punktukas. Dabar jie gėrėjosi gražiu skulptoriaus darbu, o dar labiau ta didžiąją relikviją, kuri ligiems amžiams bylos.

Juozas Audėnas

LIETUVOJE PATRIOTIZMAS NĖ KIEK NEMAŽĖJA

...Nors žmonės dabar kiek lengviau, tačiau viskas eina velniop! Gyventojai baisiai geria, vagia. Pavogti iš fabriko laikoma nuopelnu. Talentai, ypač sporto, labai vertinami, jiems teikiama visokiausių lengvatų, jie padaromi minios dievukais, kurie ilgai taip išpaiksta, kad nebegalima nė susikalbėti. Ne vienas toksai garsenybė teko net teismu ir kalėjimu tvarkyti. Geriausios sporto komandos yra ten, kur ką nors vertingesnio galima pavogti, pav., odos fabrikuose.

Kenčia ir vargsta dabar Lietuvoje daugiausia tie, kurių (pagal komunistų propagandą) yra "valdžia" — darbininkai ir žemieji tarnautojai. Aukšti valdininkai gyvena buržuaziškiau kaip kapitalistiniuose kraštuose. Komunistinės spaudos taip dabar nuolat keikiamoji "smetoninė buržuazija", palyginus su komunistiniu elitu, buvo tik ubagai. Komunistų bernai ir padlaižiai gyvena didžiausiame pertekliuje. Pavyzdžiui, toksai per visą savo gyvenimą buvęs tipingas miesčioniškas buržuazėlis su raudona fanaberija Antanas Venclova turi didelę vilą, automobilį, laiko asmenišką šoferį (nes pats ponas, matyt, vairuoti nemoka) kuriam pats algą moka, samdo dvi tarnaites. Mat, jis yra parašęs vadinamąjį "Tarybų Lietuvos" "himną", jis yra visų rašytojų "chruščiovas"... jis, kaip ir "Trečiojo Fronto leidimo laikais, stengiasi visą naujosios literatūros istoriją suvesti į trečiafrontininkų istoriją.

Paskutiniaisiais laikais spaudoje pasipylė daugybė straipsnelių ir neva "faktų", kaip buvę anais "kruvinaisiais" laikais, kokie buržujai buvo Vailokaitis, Krupavičius, Karvelis, matyt, ne kam kitam, kaip užtušuoti komunistinių bonžų augantiems apetitams. Antai, šumauskas (dabartinis premjeras) stotasi Vilniuje palocius už 300.000 rublių, kai tuo tarpu eilinis komunistėlis tegali įsigyti savus namus tik už 50.000. Ir tai — kiek ilgai turi laukti eilės! Ir nežino, ar belaukdamas nenuvirs nuo koto.

Nors kai kurie asmenys dėl propagandos keliama, nekritikuojami, visokiais būdais garbinami, kad tik pasirodytų, kaip elgiamasi su "autorais" nors senų, "supuvusių" pažiūrų, bet nuėjusiais komunistams tarnauti, tačiau tai tik paprasčiausia apgaulė: tokie tikrai ar tariamai nuėję su komunistais yra pasigailėtinios marionetinės lėlės, kurias kaip nori, taip šokdina. Su rašytoju Vieniuoliu, kurį paskutiniaisiais metais jubiliejaus proga išgarbino, nuopelnų medaliais ir titulais apdovanojo, kai tik šis numirė, pasielgė taip, kaip su aršiausiu savo priešu: išniekino ir mirusiojo ir jo artimųjų valią. Prieš mirtį rašytojas prašėsi palaidojamas su bažnytinėmis apeigomis ir su kunigu, tačiau to jo prašymo komunistiniai maskolberniai neklausė. Kai namuose, rašytoją pašarvojus, į rankas buvo įdėtas kryželis, nuvežus į viešą vietą kryželis iš rankų buvo ištrauktas..

Negudriau elgiasi ir su seniai mirusiais — ši pavasarį "atidengtas" paminklas Jonui Biliūnui, mirusiam prieš 50 metų. Išskilmės prarastos su didžiausia pompa, suvažioavo galybė "čianauininkų" ta proga vėl iki soties pakeikė "buržuazinę Lietuvą", kuri Biliūno raštų nevertino, "idėjiškai vertingus" jo veikalus nutilėjo arba falsifikavo.. Visą tą

šumą vainikavo Anykščių KP sekretorius, pagal kurį Biliūnas "naukino religinius prietarus", "žadino pakilti į kovą ir nusimesti jungą", tapdamas nei daugiau nei mažiau, kaip lietuvišku Marksu ir Engelsu, ir — "Lietuvos liaudis, pažadinta Jono Biliūno revoliucinių idėjų, išsikovojo pergalę, sukūrė socializmą..." Ar bereikia didesnių fantazijų išgalvoti?

Veikiančias bažnyčias dešimtimis uždarinėdami ar priversdami pačioms užsidaryti, prieš užsienį nori pasirodyti, kad ne tik yra religinė laisvė, bet kad tikyba stačiai "kles-ti", nes statomos, ir dar su valdžios pagalba, naujos bažnyčios. Toksai komunistinis burbulas prieš metus paleistas per visą pasaulį apie Klaipėdoje statomą katalikų bažnyčią...

Kaip iš vienos pusės oficialiai dedamos visos pastangos lietuvių sutapdinti su rusais, įrodyti rusų geradarybes lietuviams nuo seniausių laikų, taip gyventojuose pasipriešinimas prieš rusinimą toks didelis, kad išpravedino iš universiteto net kelis ruskelius profesorius (oficialiai paskelbta, kad jie buvę) netikę darbui).

Didžiausi sukčiautojai įmonėse, prekybos punktuose, kolūkiuose ir kt. įvairūs ruseliai, pristatyti priežiūrai ir šnipinėjimui. Ir reikia tik pamatyti, kaip jie vienas po kito skrenda iš savo aukštų kėdžių, vis per savo gobšumą. Kvailelių, kad ir ištikimų tarnų, patys komunistai neglosto: mokėjai vyžą nudžiaut, mokėk ir apyvarus nupjaut!..

Bet ir tokiose sąlygose ir tokioj priespaudoj gyventi reikia ir gyvenama. Žmonės saugosi kaip išmanydami. Patriotizmas nė kiek nemažėja. Netruksta ir pasiryžėlių, kurie parodo, kad laisvės ir kovos dvasia dar gyva. Kaunas, atrodo, patriotiškiausias iš visų miestų. Ir šiemet per Vasario 16-tą, nors ir baisiai saugant policijai, buvo iškelta trispalvė Prisikėlimo bažnyčios ir Jėzuitų bažnyčių bokštuose. Ypatingai sąmoningas akademinis jaunimas.

BRONIUS BUDRIŪNAS...

Atkelta iš 7 psl.

buvo vargonininkas, muzikos mokytojas gimnazijose, Dotnuvos žemės ūkio Akademijoje, Vilniaus Muzikos Mokykloje; paskutiniaisiais metais jis buvo Vilniaus Filharmonijos choro meno vadovas ir dirigentas ir Vilniaus Valstybinės Operos vyr. chormeisteris.

Per tą eilę metų Budriūnas yra ypač pasižymėjęs kaip chorų organizatorius ir dirigentas,

Jo vadovaujamas Kauno IV valstybinės gimnazijos choras yra laimėjęs 1937 ir 1938 metais pirmas vietas ir buvo apdovanotas aukso medaliu. Be to, Bronius Budriūnas yra dirigavęs dainų šventėse jungtiniais chorams Lietuvoje, Vokietijoje ir JAV-se Chicagoje 1956 m., kur susilaukė labai didelio pasisekimo. Kaip dirigentas Budriūnas ne tik išgauna iš dainininkų maksimumą, sugebėdamas juos iki to prirengti, balsus suliedinti į meninę darną, bet ir choristams duoti tempą, energiją ir nuotaiką, kuri veržiasi iš dirigento sugestyvaus mosto.

Atvykęs į J. A. V-bes 1949 m. apsigyveno Detroite, kur vargoninkavo ir vadovavo Amerikos Lietuvių Balso Radijo Klubo chorui, turėjo savo vardo Vyrų Kvartetą, su kuriuo koncertavo įvairiuose Amerikos ir Kanados miestuose ir išleido Kvarteto įdainuotų plokštelių al-

Bronius Budriūnas 1953 m. persikėlė Los Angeles miestą ir čia vargoninkauja šv. Kazimiero lietuvių bažnyčioje ir vadovauja bažnyčios chorui.

Dalis Broniaus Budriūno kūrinų yra išleista po kelis kartus ir nemaža jo dainų yra įdainuota į plokšteles.

Jo Daina "O Nemune" premijuota ALRK Vargonininkų S-gos konkurse. Vienas iš žymesniųjų paskutinio meto Budriūno kūrinų yra "Mano protėvių žemė" (žodžiai Brazdžionio), — daina chorui su solo partija. Šias abi dainas Budriūnas yra įtraukęs į Los Angeles lietuvių par. choro repertuarą; choro koncertuose ir parengimuose jos visuomet susilaukia karščiausio publikos priėmimo. Siedu Budriūno kūriniai bus atliekami Pasaulio Lietuvių Seimo koncerte; A. Kuprevičius skambins naujausią Budriūno piano kūrinį "Nemunas laužia ledus pavasarį".

Kai kurie chorai jo dainas yra pasirinkę tradicinėmis, pvz., Chicago Vyrų choras — Tėvynei, Liuberskio choras — dainą šauksmas; Detroito radijo programa pradeda ir baigia daina Tėviškėlei.

PASAULIO LIETUVIŲ

S E I M A S

Atkelta iš 4 psl.

Rugpiūčio 29 d. skiriama vien posėdžiams.

Rugp. 30 d. įvyksta iškilmingas posėdis, kuriame bus priimtos rezoliucijos.

Rugp. 31 d., sekmadienį, pamaldos už Lietuvą šv. Patriko katedroje. Mišias laiko vysk. V. Padolskis, pamokslui kviečiamas amerikiečių vyskupas.

Tos pat dienos 2 val. p.p. Carnegie salėje dainų ir operų ištraukų koncertas. Dalyvauja: Čiurlionio ansamblis, vad. A. Mikulskio, Dainavos ansamblis, vad. Stulp. Sodeikos, Pirmyn choras, vad. K. Steponavičiaus, Varpo choras iš Kanados, vad. St. Gailevičiaus. Solistai: A. Stempuzienė, J. Krištolaitytė, St. Baranauskas, A. Brazis, vargonais groja J. Žukas. Dirigentai: A. Mikulskis ir K. Steponavičius. Kai kuriuos kūrinius palydės simfonijos orkestras. Programoj B. Budriūno, V. Jakubėno, J. Karnavičiaus, kun. B. Markaičio ir S. Šimkaus bei J. Žilevičiaus kūriniai.

Kraštų bendruomenių pranešimai ir kt. medžiaga numatoma išspausdinti.

Skyrium spaudžiama seimo programa, kurią red. P. Jurkus.

Pabaigoje Staler viešbutyje rengiamas banketas, kuriame dalyvaus Lietuvos atstovas Washington, eilė kongresmanų, senatorių ir kitų aukštų svečių.

KNYGOS IR AUTORIAI

— Lietuvos Istorijos Draugija JAV-se nutarė leisti neperiodinį istorijos ir pagalbinių mokslų žurnalą "Tautos Praeitis". Jis eis knygomis, 200-250 psl.; 4 knygos sudarys vieną tomą. Knygos kaina — \$3.00, užsisakant tomą iš karto — \$10.00.

I-jo tomo pirmoje knygoje, kuri jau rengiama ir išeis dar šiais metais, tarp kitų numatoma spausdinti: dr. Z. Ivinskio studija apie lietuvių-rusų santykius, k. dr. K. A. Matulaičio apie lietuvių ir etruskų giminingumą, dr. A. M. Račkaus — apie Nemuno vardo kilmę, J. K. Kario apie seniausius lietuvių pinigų, V. Liulevičiaus apie liet. mokyklą Vokietijos ir Austrijos stovyklose, inž. J. Rugio Palangos gimnazijos istorija, St. Pilkos iš lietuvių teatro istorijos ir kt. Redakcijos reikalais rašyti: Č. Grincevičius, 1616 So. 50 Ave., Cicero, Ill. Užsakymus siųsti: Lith. Historical Society (Čekius rašyti), Rev. K. A. Matulaitis, MLC., Marian Hills Seminary, Clarendon Hills, Ill.

— Lietuviai Evangelikai Liuterionys išleido **Biblijos vertimą** į literatūrinę lietuvių kalbą. Išvertė teol. A. Jurėnas; vertimą tikrino kun. komisija: Burbulys, Dilys, Pauperas ir Trakis. Kalbą žiūrėjo dr. P. Jonikas. Naujasis Testamentas jau atliktas; Senasis Testamentas numatoma atlikti per 4 metus, t. y. iki 1961 m. Vertimo darbui numatyta išleisti 16 tūkstančių dol., iš kurių apie 4 tūkst. mokės Britų Biblijų d-ja Londone, o likusią dalį įsipareigoja surinkti tam reikalui sudarytas komitetas, kuriam vadovauja kun. A. Talačka, 4846 C St., Philadelphia 20, Pa. Teol. Algirdas Jurėnas atsisakęs kitų darbų pasiūvenčia tik Biblijos vertimui.

— **Antanas Lalis**, vieno pirmųjų geriausio anglų-lietuvių ir lietuvių-anglų dviejų tomų žodyno autorius, 1931 metais grįžęs į Lietuvą gyveno Šapalų dvare prie Vilkaviškio. Rusams Lietuvą užėmus ir visas nuosavybes nacionalizavus, A. Lalis persikėlė į Panevėžį, kur jis dabar ir gyvena. Okupantams išsileidžiant angliškai lietuvišką žodyną, Lalis nebuvo reikalingas.

ASS suvažiavime paskelbta Vydūno Šalpos Fondo \$200 negražinama stipendija studijuoti lituanistiką šią vasarą ir Literatūros (beletritikos ir poezijos) konkursas. Preimijos po \$150; dalyviai: visi lietuviai iki 30 metų amžiaus.

Atsiųsta paminėti

Juozas Švaistas, **Trys žodžiai** arba **Gyvenimo magija**. Spaudė ir platina "Draugas". 1958. 176 psl. Kaina \$2.00.

Mažoji Lietuva. Studia Lituanica, I. New York, 1958. Paruošė Lietuvos Vakarų Studijų komisija. Tomo rašinių autoriai: M. Gimbutienė, J. Lingis, J. Gimbutas, J. Balys ir J. Žilevičius. Leidžia Lietuvos Tyrimo Institutas. Gale plačios santraukos anglų ir vokiečių kalbomis. Gausiai iliustruota. 327 psl. Kaina \$5.00. Galima gauti: Lithuanian Research Institute, Inc. 70 Fifth Ave., New ork 11, N. Y.

Prof. R. Schmittlein, **Les noms de lieux lituaniens dans la Deutsche Namenkunde d'Adolf Bach**. Tai buvusio mūsų universiteto Kaune profesoriaus straipsnis apie lietuvių vietovardžius, atspausintas prancūzų žurnale "Revue Internationale d'Onomastique", kuris leidžiamas Paryžiuje. Straipsnis parašytas Adolfo Bacho knygos pasirodymo proga; autorius gausiais pavyzdžiais atremia tendencinius vokiečio teigimus.

To paties žurnalo 1958 metų birželio nr. atspausintas kitas labai vertingas profesoriaus Schmittleino straipsnis "Voies et impasses de la toponymie lituanienne".

Antanas Rūkas, **Sužalotieji**. Romanas. Nidos Knygų Klubo leidinys Nr. 24. 245 psl. Nariams \$1.00, nenariams \$1.50.

URBANOS LIETUVIŲ STUDENTŲ SKAUTŲ GRUPĖ prie Alma Mater po smagios iškylos sek-
madieno popietėj.
A GROUP of Lithuanian student Scouts in Urbana, Illinois.

VITA NOSTRA, DARBAI IR ALUTIS arba lietuviai studentai Urbanoje

R. MIŠAUSKAS, Urbana, Illinois

▲ "Po susirinkimo naidi Gaudeamus..."
STUDENTS SING the traditional Gaudeamus, Urbana, Illinois.

"Vargšai, nusidirbę studenčio-
kai", atsidūsta kokia moterėlė.

"Et, jie nieko daugiau, tik laido-
kauti temoka", atsiliepia kuo nors
užsigavęs visuomenės "šulas"...

O gyvenimo realybė atskleidžia
savo skraistę ir parodo, kad tiek
vienas, tiek kitas klysta: mūsų
studentija nėra nei tiek persidir-
busi, nei tiek nuskurdusi, kad ne-
galėtų visuomeninių pareigų atlikti
ir pasilinksminti; taip pat šiais lai-
kais nepasitaiko nė "amžinų stu-
dentų", pralaidokaujančių tėvų kru-
vinu prakaitu uždirbtą skatiką.

Urbana... Tvirčiausias lietuvių
studentijos fortas Amerikoje. Cha-
rakteringas Amerikos Universite-
tas—Miestas, charakteringa čia ir
mūsų studentų šeima. Tarp 25 000
kitų studentų prisiglaudę, bet ne
paskendę, gyvena ir mokosi apie
90 lietuvių. Visi jie yra suvažiavę

iš Chicagos ir kitų apylinkės mies-
tų, be tėvų, be artimųjų, kalti savo
ateities. Jų gyvenimas daugiau ar
mažiau yra kelių šimtų lietuvių
studentų JAV-se veidrodis. Jų ap-
linka yra mokslo aplinka. Knygy-
nai, bibliotekos, laboratorijos —
kiekvienai mokslo šakai atskiras
didžiulis pastatas.

Grįsti takai, kuriais per pertrau-
kas pabyra tūkstančiai studentų,
vingiuoja tarp ošiančių medžių.

Prie universiteto prisiglaudusiam
miestelyje krautvių laigai švyti
mokslo priemonėmis, o pora dides-
nių užėigų, kur galima gauti ir
alaus (jokie kiti svaiginamieji gė-
rimai nepardavinėjami), po vidur-
nakčio ir sekmadieniais yra užda-
rytos.

Šioje rimtoje aplinkoje yra susi-
būrusi ir viena iš rimčiausių lietu-
vių studentų grupių. To priežas-

tis paprasta: daugelis čia atvažiuo-
ja tik paskutiniems dviems mokslo
metams, jau surimtėję ir žiną ko
siekią studentai.

Daugelis lietuvių vyrų studentų
gyvena privačiai, susibūrę po tris;
patys valgi verda ir tvarkosi. Mer-
gaitės yra kiek sunkiau, nes turi
gyventi bendrabučiuose, bet ir čia
lietuvaitės, susibūrusios į bendrus
kambarius, pajėgia išlaikyti lietu-
višką atmosferą.

Iš čia į visuomeninį liet. gyveni-
mą išėjo jau gana didelis skaičius
jaunimo veikėjų ir patriotų, kurių
pavardės linksnioja visa mūsų pe-
riodinė spauda. Neminint tos visos
ilgos pavardžių eilės, iš statistikos
matyti, kad per eilę metų iš Urba-
nos išėjo daugiausia Liet. Studentų
Sąjungos JAV centro valdybų narių.
Čia gimė ir "Lituanus" idėja.

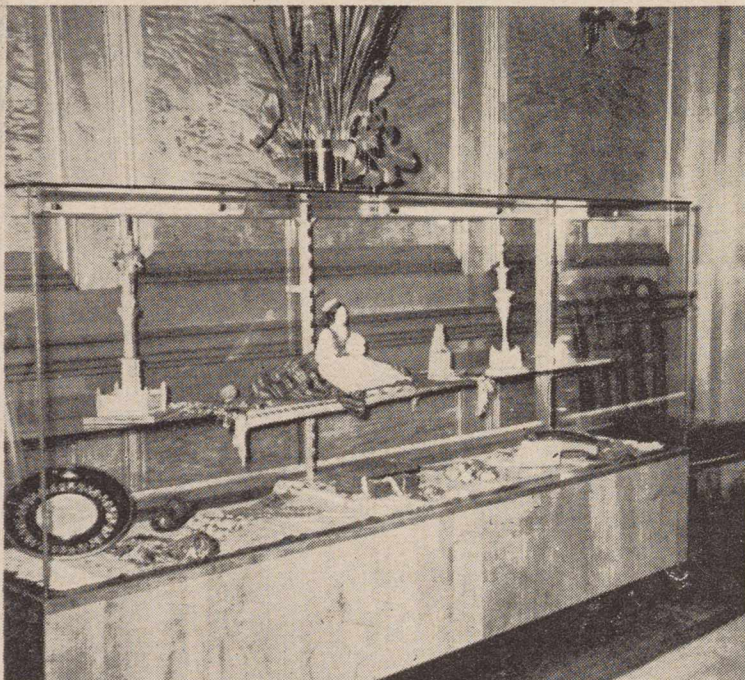
Kodėl tat čia, toli nuo pajėgių ir
gausių lietuvių bendruomenės vie-
netų susidarė ta sąmoninga ir veik-
li studentijos gūžta? Greičiausia
todėl, kad nebuvo nieko kas juos
vestų, ir lyg kietmedžiai iš uolin-
gos žemės, jie turėjo patys pakilti
ir tvirtai atsistoti ant savų kojų.

Kaip tai atsiekta? Kas veikta?

Studentų Sąjungos vietinio sky-
riaus valdyba (pirm. R. Ališaus-
kas) pravedė keletą skyriaus susi-
rinkimų su paskaitomis, diskusi-
jomis, einamaisiais reikalais, o apy-
linkės kaimo viename kluone suor-
ganizavo porą šaunių "subatvaka-
rių".

Skautai akademikai, vadovauja-
mi Š. Milišausko, suorganizavo po-
rą laužų, pakvietę paskaitai kun.
Ruibį, suruošę literatūros popiečių
(apie žemaitę, Aistį ir kt.).

Ateitininkai surengė keletą pa-
skaitų ir suorganizavo bendrą ro-
žančiaus kalbėjimą vakarais.

▲ LIETUVIŠKOS TAUTODAILĖS PARODĖ-
LĖ "Illinois Union" pastato salėje, Illinois
Universitete, surengta mūsų pastangomis.
LITHUANIAN FOLK ART on exhibit at
Illinois University.

... "Visus rišąs dalykas yra tradicinės "dainų šventės" su alučiu... po tradicinio "Rago
Riesto" traukia dainą po dainos..."
LITHUANIAN raise their voices in song...

Santariečiai suruošė iškilmingą
Vincu Kudirkos minėjimą, kuriame
paskaitą laikė svečias B. Dundulis.

Tai poros mėnesių programa. Vis-
kas savos lietuviybės ugdymui ir
išlaikymui. Bendroje veikloje grupi-
nių nesutarimų nėra — visiems ką
rengiant visi prisideda, nes supran-
ta vienybės svarbą.

Lietuviškajai propagandai suor-
ganizuota tautinių šokių grupė
(vad. N. Jasėnaitė), kuri puikiai
pasirodė per garsiąją "Internation-
al Fair" ir dabar nuolatos įvairio-
mis progomis amerikiečių yra kvie-
čiama. Suorganizuotos (vad. V. Rū-
bo ir kt.) kelios mūsų liaudies me-
no ir mūsų modernaus meno paro-
dos. Atspausdinta ir išdalinta sve-
timtaučiams keli tūkstančiai bro-
šiūros apie Lietuvą. Lietuvių pa-
stangomis gimė ir Baltų Studentų
Federacijos skyrius bendro politi-
nio veikimo koordinacijai.

Nežiūrint to viso darbo, studentų
akademinis lygis neatsilieka. Uni-
versiteto bronzinėje Garbės lento-
je iškalta ruošiančio daktarą A.
Avižienio ir Master laipsnį I. Če-
pėnaitės pavardės; o garbės sąra-
suose vieną ar kitą kartą yra buvę
apie trečdalis visų lietuvių.

Taip, studentai dirba, bet būtų
perdaug, giriantis, kad studentai
gyvena tik darbu. Ir studentai, kaip
ir visi normalūs, o ypač jauni, žmo-
nės, turi ir atsikvėpti, ir pasilinks-
minti, kad kitą dieną naujom jė-
gom galėtų stoti į darbą. To pasie-
kiama įvairiais būdais: sportini-
kai per krepšinio ar futbolo rung-
tynes, organizacijos per savo išky-
las, laužus, arbatėles, bet svarbiau-
sias ir visus rišąs dalykas yra
linksomosios "dainų šventės" su alu-
čiu, kuris per amžius ir visose tau-
tose buvo studentų laisvalaikio pa-
lydovas; o čia, Urbanos lietuvių
tarpe jis padėjo sukurti tvirtą ir
gražią taip vadinamą "dainų šven-
čių" tradiciją; ji prasidėjo su pir-
maisiais mūsų studentais Urbanoje
ir laikosi iki šiolei.

Universiteto miestelyje yra grai-
ko Timpones užėiga, kur yra pora
atskirų kambarių ir Universitetui
sutinkant alus parduodamas ąso-
čiais. Po susirinkimų ar posėdžių,
mūsų studentai renkasi į vieną iš
tų kambarių, pasistato porą ąsočių
alučio ir po tradicinio "Rago Ries-
to" traukia dainą po dainos. Seno-
sios liaudies dainos, partizanų dai-
nos, "Krambambulis" ir "Kristina"
iššaukia šypsenas suvalgusiuose
veiduose. Neretai čia ateina ir nuo
lietuvių pradėjęs nutolti jaunuolis,
ar čia gimęs, kalbos nemokąs, sen-
lietuvių sūnus. Ateina jie, priside-
da ir pasilieka...

Dar vienas posmas, dar viena
melodija, ir štai jau 10 valanda va-
karo, —mergaitės laikas grįžti į
bendrąbutį; prie knygų grįžta ir
vaikiniai.

Inžinerija, architektūra; kalbos,
sociologija; industriniai projekta-
vimai ir iki vėlybų gaidžių degan-
čios lempos...

LIETUVIAI SUDBURY

Sudbury yra šiaurės Ontario provincijos (Kanadoje) didžiausias miestas, vadinamas pasaulio nikelio sostine. Iš čia išeina 80% viso pasaulio nikelio produkcijos. Be to, čia iškaskama daug vario ir kitų metalų.

Dvi didžiosios tarptautinės kompanijos INCO (International Nickel Company Organization) ir Falconbridge International Co. turi čia daug kasyklų, valyklų ir liejyklų. Abiejose kompanijose dirba apie 16 tūkstančių darbininkų. Atlyginimai yra vieni iš geriausių visoje Kanadoje.

Pagal gyventojų skaičių Sudbury užima pirmą vietą automobilių skaičiumi visoje Kanadoje ir antrą vietą visoje šiaurės Amerikoje.

Čia gyvena ir apie 400 lietuviškų dūšių ir yra apie 60 lietuvių namų savininkų.

Lietuviai katalikai turi kas sekmadienį savo pamaldas, kurias laiko kun. Antanas Sabas. Jo iniciatyva prieš aštuonerius metus įsteigta lietuvių šeštadieninė mokykla, kuri vėliau pavadinta Tumo-Vaižganto vardu.

Sudbury veikia Kanados Lietuvių Bendruomenės skyrius ir lietuvių komitetas.

Sumažėjus tarptautinėje rinkoje nikelio ir vario pareikalavimui, darbo reikalai pablogėjo. Pavasarį buvo atleista 1300 darbininkų, o dabar dirbama tik keturios dienos savaitėje.

Sudburiškis

SUDBURIO LIET. BAŽNYTINIO KOMITETO VALDYBA: sėdi kun. A. Sabas, šalia jo Juozas Vaičeliūnas; stovi (iš k. į d.): Juozas Kručas ir Jurgis Kriaučeliūnas.
MEMBERS of the Sudbury Lithuanian Community Committee, Canada.

PO SOLISTĖS LIUSTIKAITĖS KONCERTO. Vidury sol. J. Liustikaitė. Iš k. į d.: muz. B. Jurkšas, miesto burmistras Giuseppe Fabbro, jo žmona, kun. Sabas.

AFTER A CONCERT given by soloist Liustikaitė of Rome, Italy, in Sudbury, Canada; left to right: musician B. Jurkšas, Sudbury's mayor Giuseppe Fabbro and his wife, Rev. A. Sabas, Pastor.

SUDBURIO TUMO-VAIŽGANTO vardo šeštadieninės mokyklos mokiniai su mokytojais. Vidury — mokyklos ved. kun. A. Sabas, dešinė — mokyt. J. Gagrėnienė, kairė — J. Vaičeliūnas.

LIETUVIUKŲ PIRMOJI KOMUNIJA. Vidury kun. Ant. Sabas.

THE FIRST HOLY COMMUNION DAY for Lithuanian youngsters in Sudbury, Canada; Rev. A. Sabas, Pastor, center.

SUDBURIO K. L. BENDRUOMENĖS skyriaus valdyba (iš k. į d.): Juozas Stapčinskas, Aleksas Kusinskis, pirmininkas; stovi: Juozas Bataitis ir Liudas Kulnys.
MEMBERS of Lithuanian Parish Committee of Sudbury, Canada.

JAUKIAUSIAS ALĖS IR EDMUNDO ARBŲ NAMUOSE KAMPAS, kaip rašo "B. E." laikraščio bendradarbis, — knygų lentyna. Laužyta lentynų forma harmoningai derinasi su natūraliais medžio balkiais lubose. Kairėje stovi arch. E. Arbas, AIA architektas, dirbąs Swanson Associates, Inc. bendrovėje; dešinėje — žmona, rašytoja Alė Rūta, romano konkurso laureatė (Trumpa diena), šešių veikalų (laiko rankose) autorė.

ALĖ AND EDMUND ARBAS in their library. Mr. Arbas is an architect and Mrs. Arbas is a prize-winning Lithuanian novelist.

INDIVIDUALIZMAS KŪRYBOJE

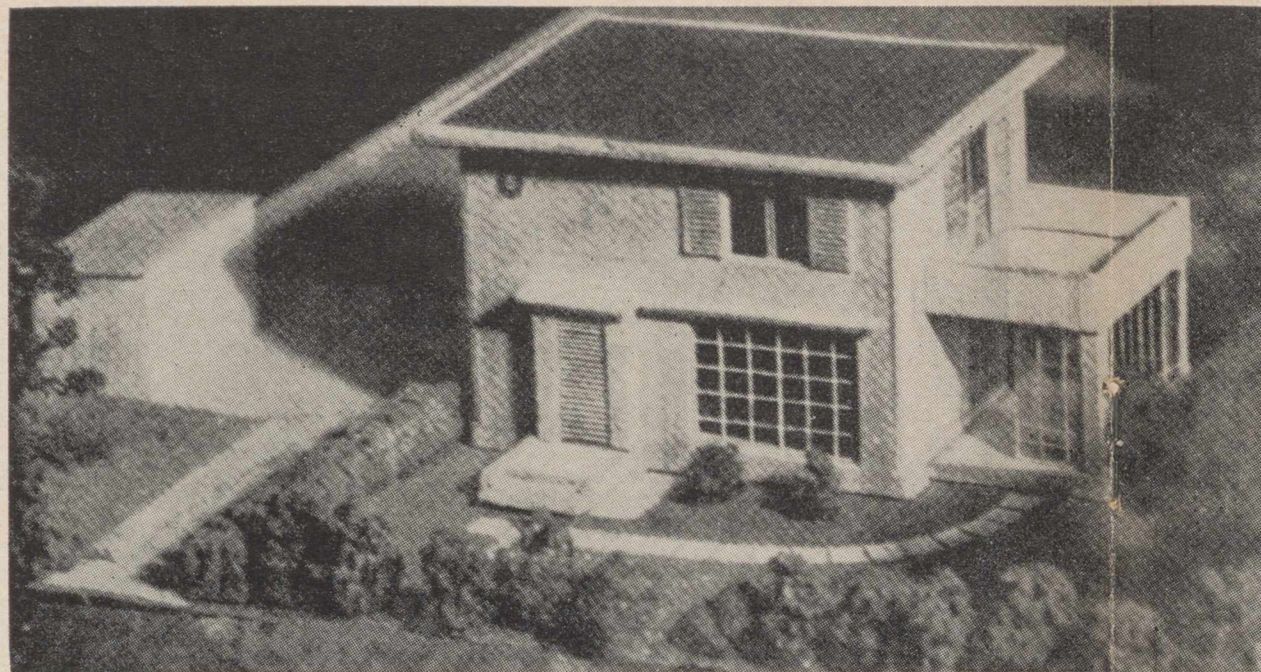
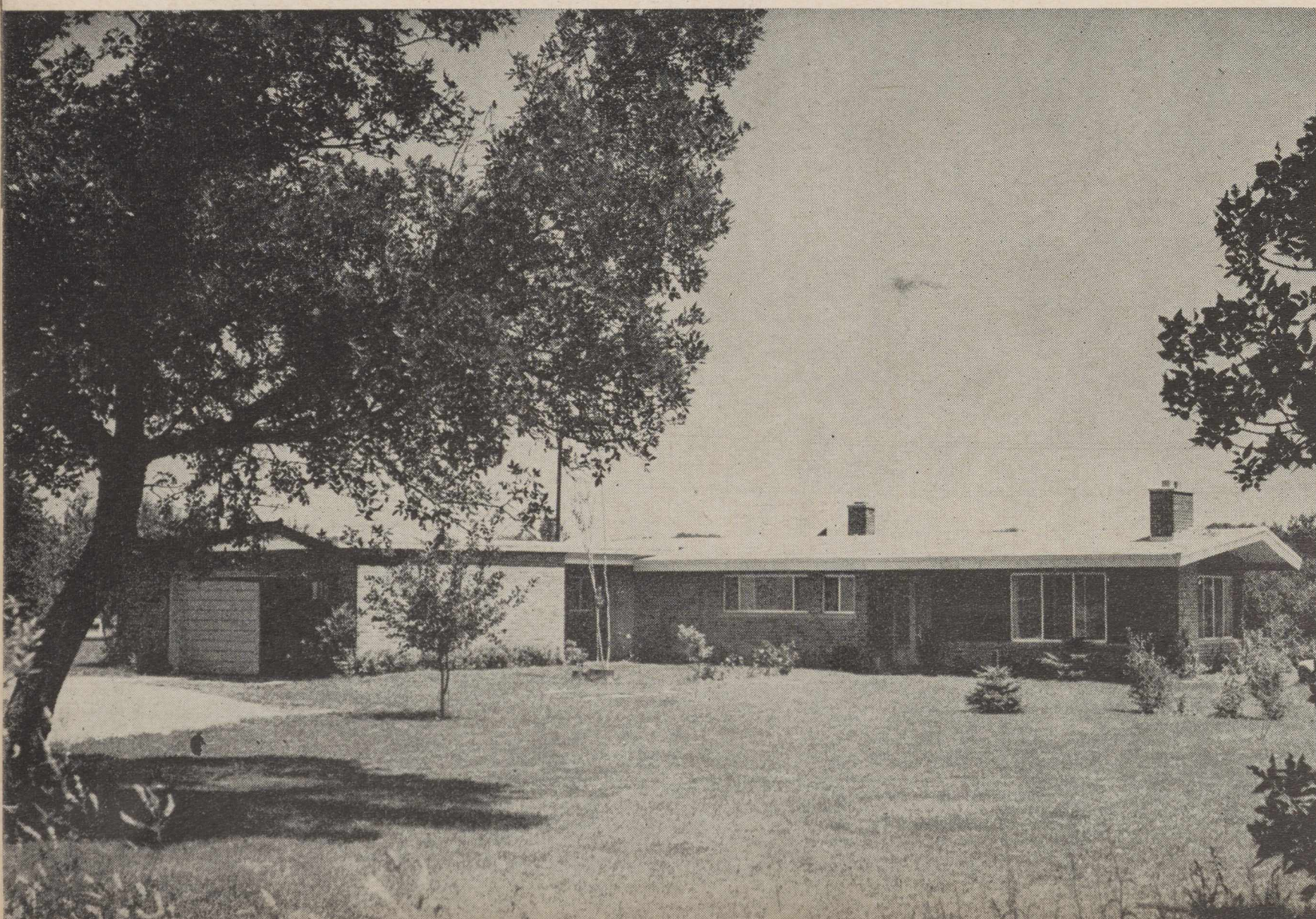
Arch. Edm. Arbas-Arbačiauskas, Birmingham, Mich.

Kaip muzika, skulptūra, tapyba, taip ir architektūra yra individualios vaizduotės, išsivysčiusios iš gyvenamo laiko apystovų, išdava. Pa-

sirinktoji idėja-mintis būna tampriai sujungta su individo siela ir jo nusiteikimu. Prigimties ir paties gyvenimo suformuotos sielos kultūrin-

ARCH. EDMUNDO IR ALĖS ARBŲ GYVENAMIEJI NAMAI, kuriuos arch. Arbas suprojektavo ir pasistatydino, įsikurdamas Birmingham, Mich., netoli Detroito. Išbalansuota rami forma ir tinkamas vietai apipavidalinimas atkreipė ir amerikiečių dėmesį. "The Birmingham Eccentric" laikraštis Arbų rezidencijos iš lauko ir vidaus nuotraukoms paskyrė visą puslapį, plačiai aprašydamas pastatą, formą, medžiagą, atmosferą, kurią sudaro pastato ir vidaus įrengimų bei baldų stiliaus suderinimas. Visa vidaus dekoracija ir baldai — paties architekto Arbo projektuota, o kai kas ir daryta. Žemės sklypas — 1½ akro.

THE ARBAS RESIDENCE Birmingham, Mich., (near Detroit). Architect Edm. Arbas designed and built the home himself.

LIETUVIŠKAS NAMELIS namų statybininko Valerijono Šimkaus sodyboje, prie Chicagos, Ill.

gumas, vidutiniškumas ar mizerija atsimuša ne tik tai kūryboje, bet ir kasdieniniuose darbuose bei individo išorėje. Kaip pavyzdį galėtume paimti žmogaus rankraštį, kuris pas vienus išreiškia didingumą ar tūtumą, pas kitus malonumą ir įsijautimą, dar pas kitus — kultūringumą, o pas daugelį — tik vidutiniškumą.

Naujų formų, idėjų mintytojai ir išreiškėjai yra reti. Daugelis yra tik papildytojai, bendradarbiai ar išryškintojai kitų, o ne savo sukurtų idėjų. Jų nuvertinti irgi negalima, nes jie yra kūrybingi bei duoda įnašą kitų idėjoms.

Kūrybingumas ar mintijimas tai nėra privilegijuotų asmenų dovana. Žmogus, kaip išmintingasis Dievo tvarinys šiame pasaulyje, savo prigimtyje turi daugiau ar mažiau kūrybinės galios ir daugiau ar mažiau ją išvysto bei praktikuoja.

Be abejo, būtų neįmanoma užsistatyti tik savo individualizme, be visuomeninio bendravimo, kuriant vertybes. Veikloje, bendradarbiaujame kaip tik ir pasireiškia žmogaus charakteris, kurs yra jo sielos atspindys. Vienam, kurio gyvenimas išplaukia iš jo dvasinės tuštybės, yra sunki našta, gi kitam — šviesus džiaugsmas; jis jautriai reaguoja ir sielojasi gyvenimo netobulumais.

Erik Mendelsohn kartą išsireiškė: "Pasilgstame gyvenimo, kai mirtis mus sekioja". — "Pasiaukojame tiesai, kai tiesa yra pavojuje". — "Ryžtamės veiksmui, kai kūrybi-

PIRKIOS KAMPO FRAGMENTAS. Dimšių km., Gruzdžių vlsč., Šiaulių ap. (iš "Lietuvių Liaudies Menas. Architektūra"). Paprastai puošiamą-ornamentuojama gyvenamųjų pastatų prieangiai, langinės, prikalės lango viršuje arba aprėminimų apačia. Stogo skliautų, langų ir kt. pagražinimui daromi kiaurai išpauinant geometrinius, augmenijos bei gyvūnijos stilizuoti ornamentai, destis kaip leidžia medžiaga ir atlikimo technika. Čia yra retas rąstų sudūrimų pridengimas, paverstas menu.

NOOK of House in Lithuania. Note stylized folk art ornamentation.

♦ **NAMAS**, vienas iš dviejų projektų, kuriuos rodo sovietinė liet. spauda, kaip pavyzdį užplanuotos individualių namų bei vasarviečių statybos, vykdomos prie Vilniaus, tarp Nemenčinės plento ir Neries slėnio. — Namai turįs gyvenamąjį kambarį, porą miegamųjų, virtuvę, "sanitarinį mazgą", praustuva, dušą, sienose spintas rūbams ir knygoms. Be to, namai turės visus patogumus: vandentiekį, kanalizaciją; apšildomi iš virtuvėje pastatyto "lengvai aptarnaujamo katiliuko"; grindys linoleumo. Planai arch. Enriko Tomasevičiaus. 100 tokių (ir vieno aukšto) namų žadėta pastatyti dar 1957 ir "parduoti darbo žmonėms išsimokėtinai". Užstatymui numatyta 350 sklypų. Visam rajonui busianti viena mokykla, darželis, klubo salė (kinui ir paskaitoms), 2 krautuvės, 5 kioskai.

One of two houses which are pictured in the Communist Lith. press, Vilnius.

nės vertybės sustingsta". — Šie aforizmai puikiai atvaizduoja dvasinio nusiteikimo kryptį žmogaus kelionėje. Trijų matavimų architektūrinės koncepcijos pilnumui būtinas aiškus sprendimas. Nubrėžta linija, užgautas akordas ar teptuko pabraukimas išreiškia individualinį apsisprendimą, pagrįstą žiniomis. Ir tikslai tie, kurie atsisako iš gimties paveldimo vidutiniškumo, per savo kūrybą sugeba duoti visiems laikams vertybes.

Kiekvienas žmogus yra visuomenės dalelytė ir, jei visuomenė jį įvertina ir pripažįsta jo kūrybines vertybes, jis savo sugebėjimu ir mastumu pasidaro jos vadovu. Tai išreiškiama daugeliu įvairių būdų, bet pagrindai lieka tie patys, nors faktoriai ir keistųsi.

Technikinių žinių supratimas yra būtinas architektūriniam planavimui, nors tai būtų ir paprasčiausioje formoje. Nepakanka vien tik erdvės išnaudojimo, funkcionalizmo, nuosirdumo ar romantiškumo; yra būtinas kultūringas įsijautimas. Šiandien ir įškyla du ryškūs architektūriniai metodai su priešingomis koncepcijomis: vienas — tai aplinkos, tereno pritaikymas prie pastato ir jo techniniai funkcionalinių reikalavimų. Antras — tai organinis pastatas, turįs išaugti iš pačios aplinkos ir jos nepažeistų gamtinių reljefų. Nesimu spręsti, kuri kryptis turi daugiau gerų pavyzdžių, nes kaip vienas, taip ir ki-

tai būtinos kūrybinės aspiracijos, gi dėl teigiamumų ir neigiamumų pasisakys istorija. Tik tiek galima pastebėti, kad, kaip mene, muzikoje ar literatūroje, taip ir architektūroje individualizmas daugumoje yra praradęs savo veidą. Standartai, reklaminis menas, šlamštinė literatūra užmigdė nepajėgiančius išlaikyti pasitikėjimo savimi ir priimančius į save viską, kas tik lengvai ateina, be jokios kritikos.

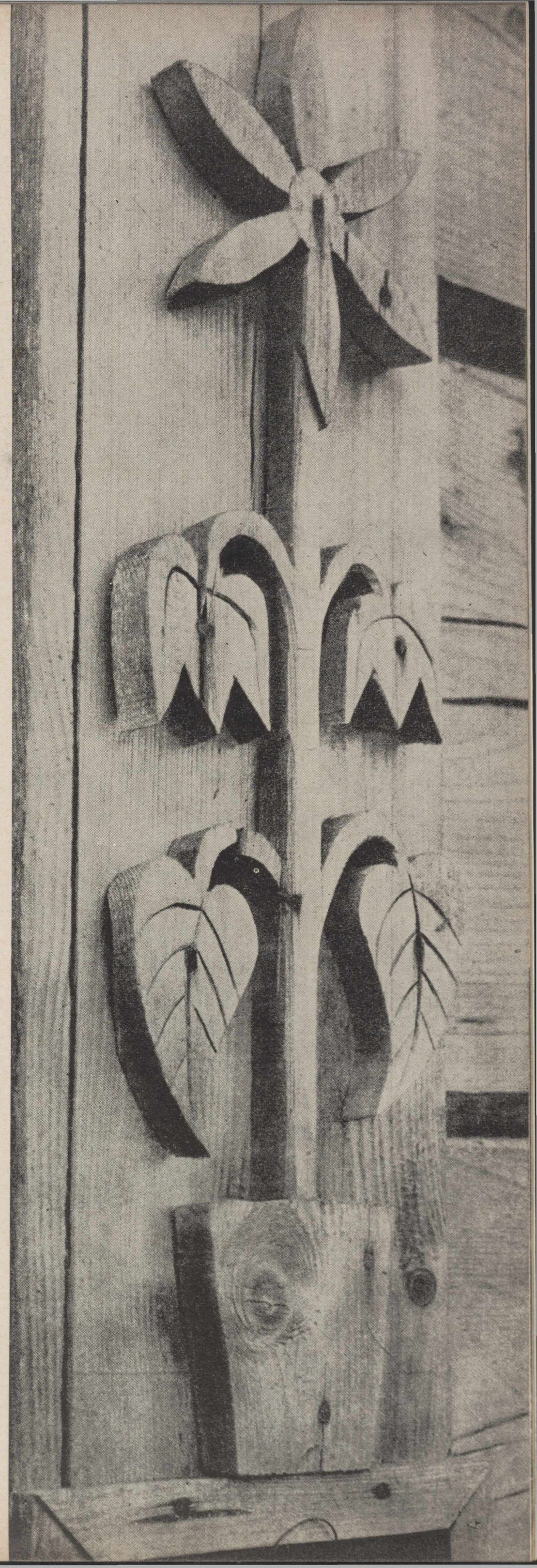
Blaivi ir mąstanti visuomenė būtina kūrybinių aspiracijų pasireiškimui. Kam rašytojui kurti, jei niekas neskaitys jo veikalų?! Kam menas, jei visuomenė jį ignoruoja ir neprimia. Kas iš geros architektūros, jei pasitenkinama diletantizmu ir standartine pastoge kaip kasdieniniame gyvenime, taip ir dvasinio susikaupimo momentams ar savo tautinės kultūros, jei dar ją tikime, reprezentacija.

Ar ne laikas būtų ir mums prisitaikyti vieną iš Mendelsono aforizmų, — kad esame pavojuje. Gal dar tragedijos ir nėra, bet, vietoje būti užtikrintam ir nieko nedaryti, visad geriau tikėjimo ir vilties ugnelę kurstyti kultūrinėmis vertybėmis ir neleisti jai išblėsti.

Mūsų tautinė kūryba atsiremia į mus. Mes ją puoselėjame, laikydami prigimtinio tautinio charakterio, arba ją žalojame, nuo to charakterio nutoldami. Tai mūsų tautos veidas, kuris bus skatinioju ir mūsų ateinančioms kartoms.

DR. Z. DANILEVIČIAUS NAMAI Chicagoje. Architektas J. Mulokas. Statyta pagal individualų planą. Viduje — dail. Kašubienės mozaika, ir kt. dailininkų medžio drožiniai.

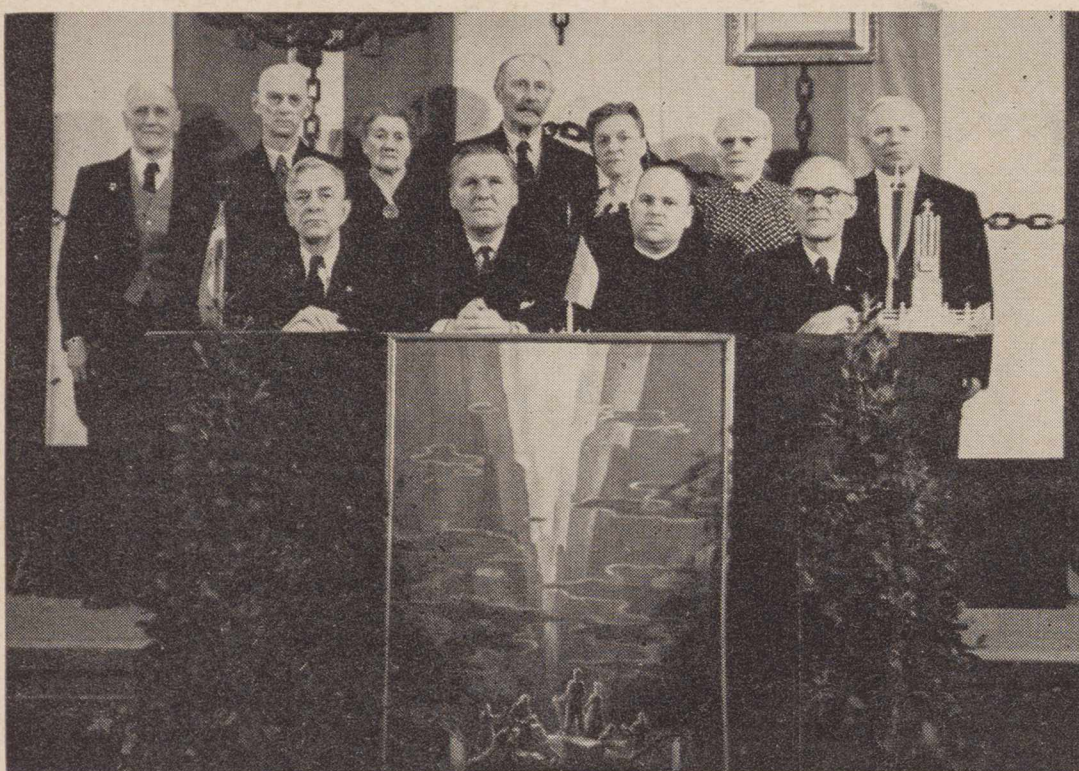
THE RESIDENCE of Dr. Z. Danilevičius, Chicago, Ill. Arch. J. Mulokas.

WATERBURY VYRŲ KVARTETAS su mažais pasikeitimais gyvuoja jau 8 metus, sėkmingai pasirodydamas vietos ir apylinkės kolonijų paren gimuose. Iš k. į d.: Juozas Muraška, Mykolas Tonkūnas, Kazimieras Seliokas ir Adolfas Čampė. Kvarteto vadovas — komp. A. J. Aleksis.

MALE QUARTET OF WATERBURY, Conn., with its conductor, composer A. J. Aleksis.

BIRŽELIO ĮVYKIŲ MINĖJIMAS Varelis senelių prieglaudoj, Vokietijoje. I-je eilėje iš k. į d.: Latvių kom. pirm. J. Bumanis, prieglaudos ved. ir minėjimo pirm. Westwahl, svečias kun. P. Girčius, apyl. pirm. St Motuzas; II-je eilėje latvių ir lietuvių komitetų valdybų nariai. Siųsdamas šią foto nuotrauką korespondentas rašo: "Lai mato jaunimas, kąd ir seniai, prieš emigruodami į amžinybę, sielojasi dėl Lietuvos tragedijos ir rūpinasi jos ateitimi". / Lithuanians at an aged home, Varel, W. Germany.

BRAZILIJOS LIETUVIŲ BŪRELIS, dalyvavęs Jundiai mieste 1955 m. surengtoje "Tarptautinėje savaitėje", minint pavergtas tautas. Čia yra "Lietuvių dienos" programos organizatoriai ir dalyviai. Iš k. į d.: komp. J. Strolia, ką tik atvykęs iš JAV ir dirigavęs liet. choristams, kun. A. Ausenka, abatas P. P. Roeser, kun. M. Bodenmueller, choro pirm. K. Ausenka; stovi — choristai, Sao Paulo par. choro dalis.

Kun. A. Ausenka šį pavasarį staiga mirė; lietuviai neteko veiklaus, energingo veikėjo, pasižymėjusio mokslininko, didelio patrioto.

A GROUP of Lithuanians of Brazil in 1955 who organized a Lithuanian program during the INTERNATIONAL WEEK festivities commemorating the Captive Nations. First row, second from left is the late Rev. A. Ausenka, who was very active in Lith. community life.

BUENOS AIRES, Argentinoje, aktyvių ir nuolatinių lietuvių veikėjų būrelis. Iš kairės į d.: kpt. Diminskas, Atsargos karių ir kovotojų pirm., L. Stašaitis, St. Mikelionis, L. Bendruomenės veikėjai, Ig. Padvalskis, Liet. Išlaisvimo Centro Argentinoje pirm., A. Šantaras, Argentinos L. B. išrinktas atstovas Pas. Lietuvių kongrese New Yorke, Stasys Babronis, skautų vad. Argentinoje, ir Vl. Cibavičius, Arg. L. B-nės Temperley skyriaus pirm.

A GROUP of Lithuanian functionaries in Buenos Aires, Argentina.

♦ **VYSKUPAS VINCENTAS PADOLSKIS**, Lietuvių Šv. Kazimiero Kolegijos Romoje prezidentas su Lietuvių Krikščioniškosios Demokratijos Studijų Klubu Clevelande nariais ir svečiais jam pagerbti arbatėlėje.

Iš k. į d.: I-je eil. — L. Kasperavičiūtė, M. Leknickas, LKDSK vicepirm., Jurgis Gravrogas; II-je eil. — L. Išmantaitė, A. J. Kasiulaitis, "Jaunimo žygių" red., vysk. Padolskis, V. Kasperavičiūtė, Vadopalienė, Kasperavičienė, Alšėnienė; III-je eilėje — J. Kasperavičius, St. Alšėnas, N. Kersnauskaitė, Vyšnionienė, A. Vadopalas; IV-je eil. — A. Aidis, LKDSK vicepirm., J. Vyšnionis, LKDSK pirm., J. Kijauskas, LKDSK išd., H. Idzelis, LKDSK Clevelando sk. pirm. ir P. Tamulionis, "Jaunimo žygių" fondo pirm. — Klubas veikia 3 metai.

THE MOST REV. V. PADOLSKIS, President of St. Casimir's Lithuanian College in Rome, Italy, with Lithuanian functionaries of Cleveland, Ohio. Bishop V. Padolskis has recently visited Lithuanian communities in the U. S.

KUN. DR. PIJUS BIELSKUS, senelių namuose ok. Lietuvoje. Gauta žinių, kad kun. B. šią vasarą mirė. Kun. P. Bielskus, gimęs 1880 m. sausio 11, marijampolietis, buvo didžiai išsimokslinęs ir gerai vakarų Europos kalbas mokęs kunigas. Dėl kalbų mokėjimo jis prie visų Lietuvos prezidentų (nuo 1921 iki 1940) buvo prez. kanceliarijos viršininku.

THE REV. DR. PIJUS BIELSKUS in an aged home in occupied Lithuania. News has received the U. S. that he died some weeks ago. He has been 'Lithuanian Sherman Adams' from 1921 to 1940, Assistant to the President for all three Lithuanian Presidents, Smetona, Grinius and Stulginskis.

Č. ANUŽIS, Detroit, Mich., prie savo medžio piaustinėjimo darbų.
Č. ANUŽIS of Detroit, Mich. at his hobby table.

DETROITO LIETUVIŲ BALSO Radijo klubo valdyba. Iš k. į d. sėdi: Pr. Marcinėnas, rev. kom. narys, Ona Šadeikienė, vald. narė, J. Ambrose, klubo steigėjas ir garbės rėmėjas, adv. Kęstutis Ambrose, klubo pirm., muz. Stasys Sližys, klubo vicepirm., moterų kvinteto ir vyrų kvarteto vedėjas, Jonas Kriščiūnas, programos red. ir pranešėjas, Balys Bugenis, rev. kom. narys; stovi: Kazys Gogelis, sekr. ir pranešėjo pavad., Mikas Vitkus, parengimų kom. narys, Vladas Selenis, rev. kom. narys ir pareng. kom. narys, Juozas Kavaliauskas, pareng. komis. narys ir Antanas Januškevičius, finansų sekretorius. (Trūksta A. Rinkūno, P. Medonio ir J. Rekašiaus).

Lietuvių Balsas duoda vienos valandos programą kiekvieną sekmadienį — 8:30-9:30 Detroito ir Windsoro lietuviams. Programoje — lietuviška muzika, dainos, lietuviškos aktualijos, poezija, vaidinimai, minėjimai ir kt.
OFFICERS of Detroit Voice Radio Program Club, Detroit, Mich.

LOUISE EURKOOS, Washington, D. C., gailėtingoji sesuo, Atlantic City, N. J., Amerikos gailėtingųjų seserų suvažiavime atstovavusi Washingtono gail. seseris.

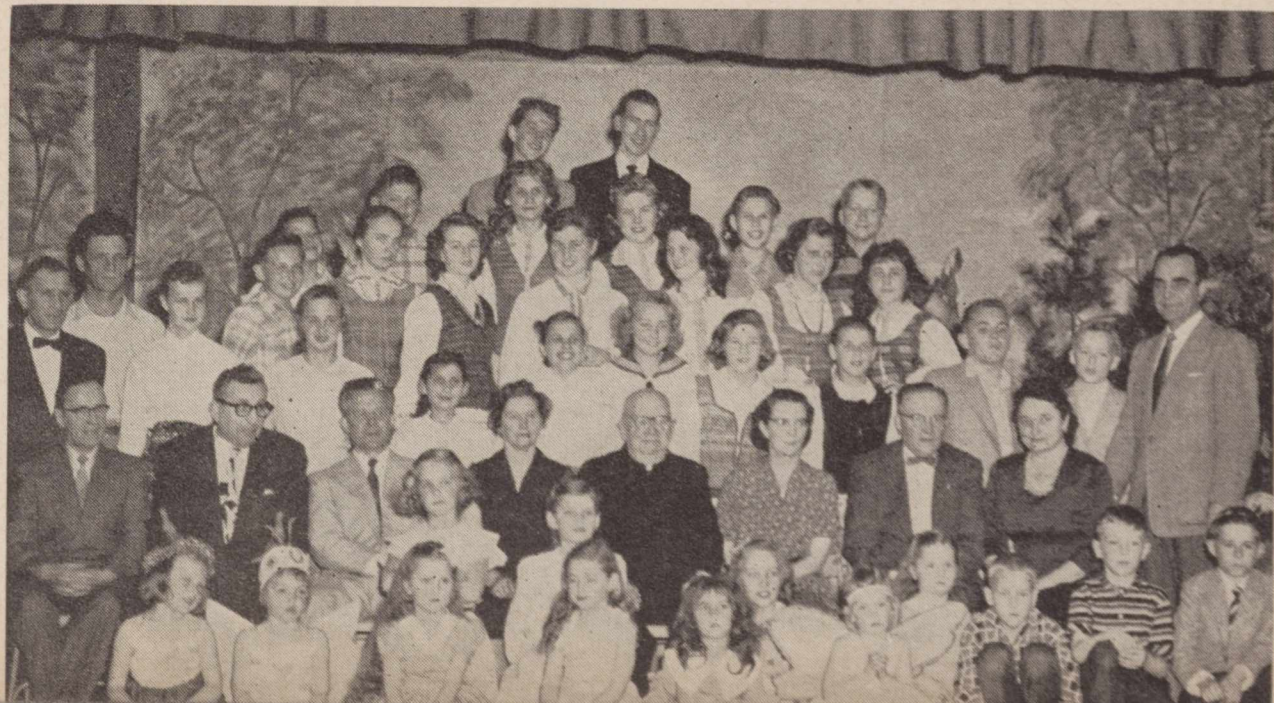
L. Eurkoos yra čia gimusi lietuvė, puikiai kalba lietuviškai ir veikli Washingtono lietuvių visuomenininkė ir organizacijų veikėja. Organizacinėje veikloje, ligoje ar bėdoje ji, pilna energijos ir geros valios, visiems padeda, sulygina, sutaiko.

LOUISE EURKOOS, Washington, D. C., a registered nurse, who recently represented the Washington Nurse Association at a Nurse Convention in Atlantic City, N. J. She is very active in Lithuanian life.

➡ **HARTFORDO LITUANISTINĖS MOKYKLOS** mokiniai su mokytojais ir tėvų komiteto nariais. Iš k. (sėdi): H. Dapkus, J. Giedraitis, dr. A. Šerkšnas, mok. Jucėnienė, prel. J. Ambotas, mokyt. Skrupskelienė, W. M. Chase, LB Hartfordo apylinkės pirmininkas, mokyt. Nenortienė ir T. Janukevičius.

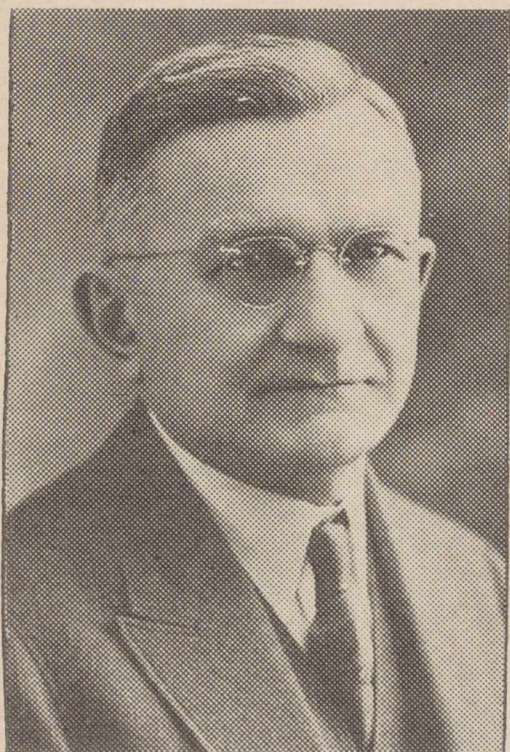
Students, teachers, and Parents' Committee members of the School of Lithuanistics of Hartford, Conn.

VEIDAI IR VAIZDAI

♦ **DR. JUOZAS L. PAŠAKARNIS**, mirties birželio 29 Bostone. Į JAV iš Vabalninko atvyko 1900, aktyviai prisidėjo prie Lawrence, Mass. liet. kolonijos ir parapijos organizavimo. Mokėsi Valparaiso ir Bradley un-se ir daktaro laipsnį gavo Northern Ill. koledže. Bostone buvo plačiai žinomas optometristas ir liet. veikėjas per 40 metų.

Dr. J. L. Pašakarnis of Boston, Mass., Lithuanian-American functionary, optometrist, died June 29, 1958

KA VEIKIA SKAITYTOJAI

— Inž. Antanas Dundzila, Los Angeles, Calif., šių metų pavasarį gavo California Institute of Technology, Pasadena, Calif., Master of Science diplomą. A. Dundzila aktyviai dalyvauja Los Angeles lietuvių organizacinėje veikloje, yra talkininkavęs L. Dienoms medžiaga iš akad. jaunimo darbų.

— Spauštininkas Masaitis, Chicago, Ill., dirbęs "Draugo" spaustuviėje, knygų leidimo skyriuje, su šeima atostogas leidamas Kalifornijoje, lankėsi LD-nų leidykloje. Nepriklausomybės metais Masaitis turėjo spaustuvię Biržuose.

— Kompozitorius VI. Jakubėnas su žmona, Chicago, Ill., pasinaudodamas atostomis, aplankė Meksiką ir kelioms dienoms buvo sustojęs Los Angeles mieste. Ta proga suorkestravo muz. Budriūno veiklą, kuris bus atliekamas Pasaulio Liet. Seimo koncerte.

Pažymėtina, kad vieną iš paskutiniųjų VI. Jakubėno kompozicijų, nelengvą išpildyti, šių metų birželio įvykių minėjimo programoje Memmingene pirmą kartą iš viso atliko muziko M. Budriūno vadovaujamas choras. Kaip spauda rašo, ši Jakubėno "Tremtinių ir išvežtųjų giesmė" paliko labai gilių įspūdį.

— Algis Raulinaitis su žmona, Los Angeles, išvyko automobiliu į Washingtoną, kur dalyvaus brolio Juliaus vestuvėse. Į vestuves lėktuvu išskrido vyresnioji Raulinaitienė.

— Elena Tumienė, buv. LD anglų sk. redaktorė, S. C. U. literatūros doktorantė, rugp. 1 gavo A. M. laipsnį, kuris jai kartu su kitais įteiktas Immaculate Heart kolegijoje. Nuo šio rudens Tumienė pakvies ta šioje kolegijoje dėstyti literatūrą.

— Kun. Dr. V. Cukuras, Middletown, Conn., neseniai grįžo iš Romos, kur lankėsi studijų reikalais, ir vėl eina vikaro pareigas St. Sebastian parapijoje.

— Kun. Stasys Yla, Putnamo seselių vienuolyno kapelionas, studijų tikslais lankėsi Europoje ir ilgesnį laiką Romoje rinko medžiagą Šiluvos Marijos studijai.

— Los Angeles šv. Kazimiero parapijos rengiama tradicinė Lietuvių Diena šiais metais įvyksta rugsėjo 7d., sekmadienį, toj pat vietoj kaip visuomet. Koncertinėje programos dalyje dalyvauja solistė Aldona Stempužienė iš Clevelando. Tarp aukštųjų svečių pirmą kartą dalyvauja sen. Wm. Knowland. Visi Kalifornijos lietuviai turės progos susitikti su jų remiamu kandidatu į Los Angeles gubernatorių.

— Lietuviška siuntinių įmonė Anapus Import-Export, 3528 Sunset Blvd., Los Angeles 26, Calif. ieško savo bizniui atstovų Amerikoje ir kitose valstybėse. Jie siunčia įvairius daiktus (maistą, drabužius, vaistus ir t.t.) Lietuvon, Sibirui ir kt. Artimoje ateityje planuojama vesti importo ir eksporto transakcijos. Anapus įmonės patarNAVIMU jau naudojasi daugelis lietuvių ir kt. tautybių asmenys.

Artimiesiems Lietuvoje, Sibire padėsite, siųsdami praktiškus daiktus per lietuvių vadovaujamą (ved. Dr. G. Valančius) įstaigą

A N A P U S
IMPORT-EXPORT
3528 Sunset Blvd., Los Angeles 26,
California

Didelis pasirinkimas įvairių medžiagų, vaistų ir kt. Taip pat priimami ir Jūsų sudaryti siuntiniai.

DARBO VALANDOS:

kasdien 11 a. m. — 7 p. m.,
sekmadieniais 12 — 4 p. m.,
pirmadieniais uždaryta.

Telef.: NOrmandy 5-2702

"Lietuvių Dienų" žurnalo traukimų laimėtojai:

"LD" žurnalo rėmėjams buvo skirta visa eilė dovanų. Traukimai įvyko LD-nų pikniko metu 1958 m. liepos mėn. 27 d. Buena Vista parke, Burbank mieste, prie Los Angeles.

\$100.00 laimėjo dr. P. Kisieliū, Cicero, Illinois.

\$25.00 laimėjo A. N. Hammer iš San Diego, Calif.

Romaną "Crosses" laimėjo — V. Prižgintas, V. Dabrila, VI. Kiaunė, dr. J. Jurgilas, dr. D. Jasaitis.

Knygą "Lithuania Through The Ages" laimėjo — J. Pribush, kun. J. C. Dakin, A. La Belle, kun. dr. St. Valiūšaitis, Ruth Bailey.

Apsaką "Varpai skamba" laimėjo — M. Wong, B. Janulis, J. Miller, J. Genuitis, S. Petroschus.

Knygą "Smulkioji Tautosaka" laimėjo — L. Budz, A. Sperauskas, J. Laurinaitis, J. Ramanauskas, V. Bakūnas.

Poezijos knygą "Karaliai ir Šventieji" laimėjo — A. Dulksnys, V. Skilandžiūnas, K. Gogelis, K. J. Jutt, N. G. Nyerges.

Vienerių metų LD-nų prenumeratą laimėjo — M. Gr. Pelk, D. Celkus, K. Barzdukas, K. Kaires, E. Meškauskas.

"Lietuvių Dienų" žurnalo leidėjas nuoširdžiai visiems dėkoja, kurie parėmė žurnalą, įsigydami laimėjimų bilietėlius.

— Šios vasaros LD-nų piknikas praėjo su dideliu pasisekimu, sutraukęs didžiausią, koks tik kada buvo, dalyvių skaičių. Svečių buvo iš apylinkių iki San Diego, taip pat daug vasarojančių Kalifornijoje iš tolimųjų miestų, kaip Chicago ir kt.

Pikniko programą pravedė red. J. Kojelis; visą laiką grojo muzika, užrašyta iš retų senesnių ir naujų lietuviškų plokštelių; transliacijai vadovavo P. Jasiukonis.

LD metiniam piknikui skanūs valgiai paruošė ir talkininkavo ponios: A. Brazdžionienė, A. Čibienė, J. Karužienė, S. Leonavičienė, S. Migauskienė, B. Skirienė, E. Stirbienė, T. Škėmienė, ir L. Zaikienė. Prie kasos dirbo p. Dargienė ir Stirbienė. Kazys ir Šarūnas Karužai ir J. Tininis patarnavo prie šaltų gėrimų. J. Kojelis pravedė visą pranešimų programą. O. Razutienės grupė pašoko. Visoms ir visiems nuoširdžiai dėkoja LD leidėjas.

ANTHONY F. SKIRIUS Real Estate - Tax Service

9204 S. Broadway, Los Angeles 3, Calif.

For Insurance on House, Car,
Furniture or Liability

CALL PLymouth 4-1377

— N. Butkienė, Reading, Pa., Lietuvoje ir vėliau JAV išleidusi vaikams skaitymų ir vaidinimų, gyvenama tarp kitataučių, Kalėdų bei Velykų progomis parengė vaikams porą savo dalykų: Kelėdų eglutę ir Gobtūvėlės svajonę. Veikališkai su dainomis ir šokiais žiūrovams patiko. Tėvams pageidaujant Butkienė imasi organizuoti pastovią vaidintojų grupę.

— Šią vasarą į Chicago atvyko Enskaičių šeima, — Emilis, Marija Enskaičiai, sūnūs Ginteris ir Eduardas ir duktė Iren, — Sibiro temtyje išbuvę 11 metų. Enskaitis kilęs iš Šakių apskritys. Daugiausia teko gyventi Archangelske ir dirbti miško darbus. Iš Sibiro peileisti Enskaičio motinai prašant ir vokiečių Raud. Kryžiui tarpininkaujant. Atvežti į Rytų Vokietiją vėliau persikėlė į Vakarių Vokietiją, gi iš ten Jonui Kleinaičiui sudarius dokumentus, atvyko į JAV. Apie juos St. Jurėno rašini įdėjo š. m. liepos 14 d. "Naujienos".

LIETUVIŲ DIENOS

Rugsėjo mėn.

1958

Garbės prenumerata

— Kun. V. Pavalkis, San Francisco, Calif., atnaujino LD-nų garbės prenumeratą, atsiųsdamas \$10.00. Kun. V. Pavalkis vadovauja LB San Francisco apylinkėi.

— Kun. A. Sabas, Sudbury, Ont., Canada, atsiuntė \$10.00 auką LD paremti.

— Jadvyga Gražulienė, Boston, Mass., atnaujino LD-nų prenumeratą dr. Elenai Aleksandravičienei, gyv. Mulhouse, Prancūzijoje.

— Victor Petriks, Del Mar, netoli San Diego, Calif., didelio biznio Rock House Hotel savininkas, grįžo iš kelionės po Europą, kur aplankė Pasaulinę parodą Briuselyje.

— P. Vaitkūnas, St. Paul., Alberta, Kanaadoje, atnaujino LD-nų prenumeratą 2 metams.

— Kun. A. Račkauskas, Brooklyn, N. Y. užsakė LD-nas Julijai Zylis iš East Hampton, N. Y.

— A. M. Macarus, Coloma, Mich. neseniai atsikėlė čia gyventi iš Chicago, Ill.

— Dr. E. Zubrys, Toronto, Ont., Kanaadoje, atnaujino D-nų prenumeratą dviems metams į priekį.

— K. Vasiljevas, Chicago, Ill., pakeitė savo pavardę į Valis.

— J. Rascius, Richmond Hill, N. Y. pakauko LD-noms paremti \$3.00.

— Kan. A. Steponaitis, Los Angeles, Calif., paskyrė LD-noms \$9.00 auką.

— Mrs. A. Batalin, New ork, N. Y., pakauko LD-noms \$1.25.

— Fred E. Truman, gyvenęs su šeima Guam saloje, užsakė LD-nas savo tėvui C. K. Braze, gyv. Miami, Floridoje.

— Miss Margaret A. Dodge, Worcester, Mass., perėmė savo mirusios motinos LD-nų prenumeratą.

— Kun. J. C. Jutt-Jutkevičius, Worcester, Mass., žymus Lietuvos Vyčių veikėjas, turi du brolius kunigus — Juliją ir Antaną. Kun. Julius, kuris vikaruoja St. Mary's parapijoje, Northampton, Mass., televizijos religinėje programoje ("Chalice of Salvation"), kuri perduodama iš Springfield ir Greenfield, Mass., sekmadieniais 10 val. ryto, liepos 20 d. atnašavo šv. Mišias.

Kun. J. C. Jutt reguliariai aprūpina LD redakciją amerikiečių spaudos iškarpomis, kuriose minima Lietuva ir lietuviai.

— Inž. M. Ivanauskas persikelia iš Sao Paulo, Brazilijoje, į Clevelandą, Ohio. Atvyko į JAV rugp. pabaigoje. Būdamas Brazilijoje inž. I. labai aktyviai reiškėsi lietuviškoje veikloje; ypač pasižymėjo surengdamas liet. architektūros parodą.

— J. Prunski, Paso Robles, Calif., rašo, kad tame miestelyje daugiau lietuvių dar nėra. Gyvendamas kitur turėjęs reumatizmą, bet čia jau 13 metų neįaučias jokio skausmo — atsikratęs reumatizmo. Pataria visiems, kurie panašia liga negaluoja, keltis į Paso Robles, California. Labai puikus miestukas, tik 30 mylių nuo Ramiojo vandenyno; gaila tik, kad tolokai nuo Kalifornijos lietuvių centro — Los Angeles (100 su viršum mylių).

J. Prunski adresas šis: P. O. Box 644, Paso Robles, Calif.

— Juozas Degutis, West Covina, Calif., LD-nų leidykloje užsisakė Lietuvos žemėlapi sau ir dar 2 egz. užsakė dovanų pažįstamiems.

— Mrs. R. B. Yrshus, Linden, N. J., birželio 13 d. atšventė 70 metų sukaktį. Ji skundžiasi, kad nebeprimatanti ir labai vargiai begalinti skaityti. LD-nų prenumeratą perleido G. E. Cerams iš Jamesburg, N. J. Toliau savo laiške rašo: "...Jei kada bus įdomesnių paveikslų LD-se, malonėkite tuos numerius atsiųsti. Už tai iš anksto sumoku..."

"LIETUVIŲ DIENŲ" ŽURNALO RĖMĖJŲ SĄRAŠAS

"Lietuvių Dienų" žurnalą šie asmenys parėmė aukomis, įsigydami laimėjimų bilietėlių (dovanų laimėtojai skelbiami atskirai):

\$10.00 — A. Hagentorn, M. D., Los Angeles, Calif.

\$6.00 — John Antanavich, Los Angeles, Calif.

\$4.25 — Agnes Gilis, Los Angeles, Calif.

\$4.00 — Rita Medziukaitė, Los Angeles, Calif., V. Paulionis, Toronto, Ont.

\$3.00 — O. Mackevičius, Los Angeles, Calif., Lithuanian National Library, Baltimore, Md., R. B. Yrshus, Linden, N. J.

\$2.50 — S. Baratavičius, Worcester, Mass., J. Barkauskas, Los Angeles, Calif., N. Laima Braziliūtė, Cleveland, Ohio, V. Brilvicas, Bedford, P. Q., Kanada, D. Kešiūnas, MD, Cleveland, Ohio, S. Jankauskas, Brooklyn, N. Y., A. Jonynas, London, Ont., Canada, Mrs. E. Meškauskas, Lake Bluff, Ill., Pr. Viciulis, Bourlamaque, P. Q., Canada, J. Virkavas, Santa Ana, Calif., A. M. Sutkaitis, Pittsburgh, Penn.

Aukos po \$2.00 gautos iš šių asmenų:

Washington, D. C. — L. Kačinskas, N. Tautvilas, Mrs. O. Vitėnas, Mall Jurma (estaitė), I. L. Babrys.

North Dakota — kun. V. Aleksonis.

Alaska — A. Čelkis.

Iowa — Kun. S. Morkūnas.

Missouri — R. Subert.

Colorado — J. Mitrius, P. Puplesis.

Maine — Wm. Zorach.

Louisiana — J. Kuprionis.

Delaware — C. Vileišis, M. D.

Virginia — K. Žalkauskas.

Texas — Dr. and Mrs. J. Johnson.

New Hampshire — K. Daugėla.

New Mexico — Kun. St. Aleksiejus, kun. F. A. Krakauskas.

Wisconsin — M. Gr. Pelk, kun. I. Račys, T. Sumskis, J. Kasputis, A. Kežys.

Florida — Dr. D. Jasaitis, P. P. Kaseiūnas, P. Rudaitis, J. Verbela.

Washington — Kun. J. C. Dakin, L. Tomkus, V. Siskinas.

Nebraska — K. Palšiūnas, M. Kavaliauskas, kun. L. Musteikis, V. Bulkaitis, kun. J. Tautkus.

Maryland — J. Mikuckis, VI. Armalis, J. C. Bench, Sisters of St. Casimir, C. Surodoks, Urban's Studio, kun. A. Dranginis, J. Gutauskas, A. Chesonis.

Indiana — Dr. J. Moiejūnas, V. Bičkus, A. Adomaitienė, Dr. J. J. Mačiulis, D. Mikeliūnas, prof. Stp. Kolupaila, Mrs. Ž. Kazlas, J. Skinderis, J. Mikeliūnas.

Connecticut — Kun. V. Cukuras, A. Adomaitis, P. Karosas, A. Igaunis, J. Klukenski, J. Ščiuka, F. Monchun, M. Wolums, K. Bauras, J. Grubliauskas, V. Valteris, Mrs. N. Lazauskas, J. Raugelis, J. Pakalnis, Mrs. M. Colney, kun. Z. Smilga, G. Kazlauskas, V. Sidlauskas.

Ohio — J. Kregždė, L. Staskunas, V. Braziulis, A. Ivinskas, J. Virbalis, Mrs. J. Daugėla, J. Inčiūra, K. Stankaitis, J. Naujokaitis, P. Jurgaitis, P. Sejonas, L. Dautartas, Vyt. A. Braziulis, B. Auginas, G. Juškėnas, dr. J. Kriaučiūnas, J. Žemaitis, J. A. Urbonas, Z. Prūsas, V. Bacevičius, P. J. Žiūrys, K. Ambrozaitis, J. Stempužis, J. Maciulis, dr. I. Jasys, Stp. Nasvytis.

New Jersey — Kun. J. Starkus, Mrs. V. Daugėla, S. Zupkus, kun. M. Kemežis, kun. K. Žvirblis, Mrs. F. Richter, F. Vaškas, J. A. Ribinskas, W. J. Dilis, A. A. Salvėst, K. Šipaila, J. Vaičkus, K. Degutis, VI. Kiaunė, A. Melys, K. Barzdukas, A. Didžiulis, M. Abromaitis.

Pennsylvania — Z. Ramanauskas, kun. dr. M. Ražaitis, kun. A. Ežerskis, A. Staneika, B. Bradson, W. Kaupas, J. A. Ridišauskas, kun. J. L. Savulis, K. Virbickas, C. Gečas, N. Butkienė, S. Raksnys, F. Urbanavičius, J. Alekna, prel. Ig. Valančiūnas, A. Tarvydas, A. Noruišis, L. Meyer, C. J. Sorok, J. Stelmokas, kun. V. J. Martusevičius, Z. Jankauskas, B. Trumjonas, J. Petronis.

A PARK IN PALANGA during the independent times of Lithuania.

POILSIS PALANGOS PARKE, Nepriklausomos Lietuvos metais. Foto V. Augustinas

Geopolitical Importance Of Central Europe

TO THE UNITED STATES OF AMERICA

By Prof. KAZYS PAKŠTAS, Steubenville, Ohio

If taken separately, none of the Central European countries is of world importance by its size, power, production or resources. But taken together the ten countries of Central Europe, now represented in two Internationals, the Christian Democratic Union of Central Europe and the International Peasant Union, comprise a population of a little over 100 million people and embrace an area of about 550,000 square miles (over 1,450,000 square kilometers). In other words, its global population is about 50% larger than that of Germany, its territory is equivalent to the united area of France, Germany, Great Britain and Italy. Its coal production is about 150 million tons and can serve as a basis for heavy industry, not smaller than that of Germany. If united into one political unit, a Federation, this area may easily become the fourth or third ranking world power in agricultural, industrial and military senses. It may also acquire a position of first magnitude serving the noble cause of peace and the security of the civilization and democracy of the West.

In the present titanic struggle against Democracy, the Soviet Empire has a privileged geopolitical position in the sense that every powerful neighbor of the Soviet Union was eliminated in 1945 and about one dozen militarily weak nations were incorporated into the Soviet Empire. They thereby increased their population to about 900 million people. In this geopolitical situation the Soviet Union is able to maneuver with an ease in the so-called "cold war", that no group of other nations can approach. Powerful Russia could invent almost any kind of trouble in any part of the world using the names and soldiers of other nations, totally obedient to serve the Cause of the Kremlin at any time, under any conditions.

A most undesirable situation for Moscow might conceivably develop if a large political unit were organized under the form of a Central European Federation in a wide area between Germany and ethnographic Russia for Russia would be then faced with a neighbor of equal military and industrial strength. The maneuverability of Russian political forces in Europe would be greatly decreased and chances of conquest would vanish.

Prognostication on the Character of Central European Federation

A multilingual, multicultural and geographically vast area such as Central Europe could scarcely be organized into a uniform, ultra-tightly knit Federation or Bundestaat. It would have many of the loose features of the British Commonwealth or historical confederations (Staatenbund). As such, it would be unwilling to organize and to centralize its military power for conquest, but it might be quite effective in organizing its forces for the defense of its own and all of Europe's freedom. In this sense its foreign policy very naturally would follow the same peaceful aims as the policy of the United States. Both great federations would need each other's support. This is particularly true since both have essentially the same aims inspired by the same natural and non-artificial causes of their political structure.

Having no colonies of any kind and no territorial possessions in the Americas, the Central European Federation would be totally devoid of any causes for serious misunderstanding with the United States or the nations of Western Europe or the Western Hemisphere.

In the United States alone there are about 15 million citizens of Mid-European descent. Thus, the United States and Central Europe are, in effect, close blood relatives. This fact has a certain sentimental effect on the psychology of a considerable portion of the population in Central Europe and could be utilized in the common struggle for freedom.

Russia standing alone, without colonies in the Caucasus, in Europe or Central Asia, is still the world's largest country with over 16 million square kilometers (almost twice as large as the United States), and with some 110 million people and with the potential of augmenting that population to 400 million. Since Russia has a 400 year tradition of colonial expansion and since it is possessed of a northern energetic type climate, the very nature of Russia would be unable to renounce its tradition of colonial expansion, to disregard the rights of smaller neighbors and ideological messianism, which is so much a part of the Russian soul educated in political shrewdness.

American Policy Toward Central Europeans

Geopolitical considerations, it would seem, suggest that for the safety and comfort of the free world in general, and for the United States in particular, Russia should have two large neighbors with great industrial capacity, confronting it. One of these neighbors should be in the Far East and the second in Europe, contacting Russian ethnographical regions near Moscow. This would place Russia on equal geopolitical terms with the other great powers of Europe and would induce her to turn to policies more considerate of other nations.

"The history of a nation is written in its geography", said Napoleon. Therefore, geographic conditions on Russian borders should be modulated in a way so as to give her more opportunities to utilize her immense natural resources for the general benefit of her own people and to diminish chances of easy conquest and of converting free nations to an abject colonial status.

This long term policy of world pacification would necessitate and equally long-term intimate cooperation between united Central Europe and the United States. In 1943-1945 I often repeated in my lectures that the loss of Central Europe by the United States would mean the loss of peace, of normal conditions of trade and the beginning of new and more terrifying race in armaments, in view of a possibility of new armed conflicts in many parts of the world. Naturally, this geopolitical doctrine in-

duced me to speak in favor of the invasion of Europe not through Normandy but through Petsamo, in Finland, and the Balkans, driving toward the Romanian oil fields.

Many opportunities were lost to the West through the blindness of some of their leaders. Central Europe today is a submerged sub-continent bereft of all normal contacts with the free world. Well planned and well advanced federal projects produced by the two largest internationals of that region and warmly supported by the people of America may give a new hope and later, at the proper moment, even a revolutionary incentive working toward liberation and federalization of that wide area. It seems to me that America should not be a passive onlooker in this procession of tears and slavery. Achievement of greater unity among the political parties of each country of Central Europe and greater harmony of action of the whole group of nations of this region is a must for these struggling captive nations. Active support of these aims by United States would be beneficial to the cause of both, Europeans and Americans. Therefore, stronger American insistence in favor of unity on national and regional scale is fully justified in every sense and in every case where the American people are advancing not only moral but also material support of Central European cause of freedom and federalization.

Central Europe almost wholly belongs to Western Christian civilization. Its spiritual and cultural life, therefore, has many things in common with the United States. The border between East and West runs approximately along the political borders of the Soviet Union in 1938. The peoples west of that border consider America as a stronger friend — physically remote but spiritually very close. For that reason, any help coming from America was and is considered with profound gratitude as coming from a good friend and relative.

The value of 100 million people, having passed through the hell of their Soviet experience, is of immense importance to the whole Western World. And every effort should be made by the United States and South America in order to familiarize every single citizen of the Western Hemisphere with the Soviet experimentation on the bodies and soul of their own Western relatives in faith and culture living in Soviet captivity. This will instill hope in the hearts of the captives and will induce both the Americas to give greater value to their own precious liberties and free ways in a dignified human life.

Maloniai pranešame, kad mūsų firma PARCELS TO RUSSIA 121 So. Vermont, DUnkirk 5-6550

siunčia paketus maisto, naujų drabužių, vaistų ir t. t.
į Ukrainą, Armeniją, Gruziją, Latviją, Lietuvą, Estiją ir Rusiją.
Muitai ir visos siuntimo išlaidos sumokama šitame krašte. Paketai, siųsti per mūsų įstaigą, gaunami Lietuvoje be jokio mokesčio.

Garantuojame pristatymą ir greičiausią patarnavimą.
Siunčiame ir oro paštu.

Jeigu nepatogu patiems atvykti į mūsų įstaigą, galite paštu atsiųsti savo paketą, ir mes pranešime siuntimo kainą.

Valandos kasdien, išskyrus pirmadienius, nuo 10 val. ryto iki 6 v. vakaro (taip pat ir sekmadieniais)

PARCELS TO RUSSIA, Inc.,

Los Angeles Branch, 121 So. Vermont Ave., DUnkirk 5-6550

PALANGA

THE SHORE OF NORTHERN GOLD — AMBER

By DAUMANTAS ČIBAS, Los Angeles, Calif.

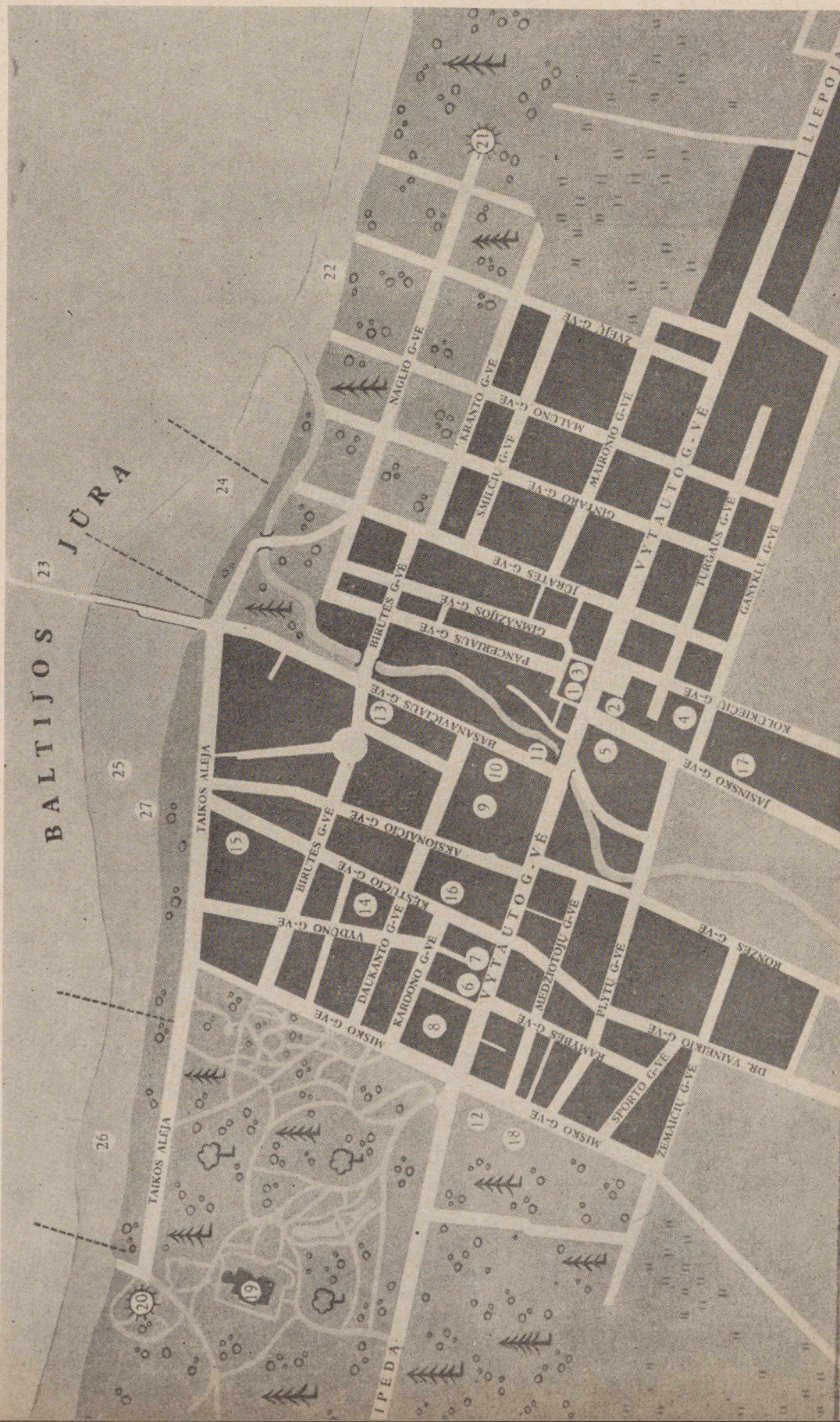
Lithuanians, scattered all over the world, when summer heats come, are always longing for the Baltic Sea shores. There are so many beautiful resort places in the world, but I do not think that any other place is so often mentioned by Lithuanians as, for instance, Palanga — one of the finest resorts in Europe.

Palanga has been known to Lithuanians for many centuries. Palanga was also known to ancient Roman and Greek merchants who used to come to Palanga to purchase some of the 'Northern Gold'

— amber. In the Middle Ages a number of unsuccessful attempts were made by Vikings and Germans to conquer Lithuanians and their provinces at the Baltic Sea. But the name of Palanga was made unforgettable to each and every Lithuanian by a Lithuanian vestal Virgin, Birutė, who lived in Palanga in 14th century and became the wife of Kęstutis the Great, who ruled with his brother, Algirdas, Lithuania then. And of course every Lithuanian knows that she gave birth to Vytautas the Great, the greatest ruler of Lithuania of all times.

MAP OF THE RESORT CITY, PALANGA, Lithuania.

PASIVAİKŠČIOKIME PO PALANGĄ. Prieš metus Vilniuje išleistoje brošiūroje apie Palangą įdėtas šis planas ir sužymėta 27 svarbesnės vietos. Štai jos: 1. Paštas, 2. Viešbutis, autobusų stoti, 3. Miesto biblioteka, 4. Turgus, 5. Poliklinika, 6. Vaistinė, 7. Kinoteatras "Gintaras", 8. Kultūros namai, 9. Koncertinė estrada, 10. Restoranas "Jūra", 11. Dietinė valgykla, 12. Pieno užkandinė, 13. Sanatorijos "Palanga" kontora, 14. Sanatorijos "Banga" kontora, 15. Sanatorijos "Banga" šiltų vonių korpusas, 16. Poilsio namų "Neringa" kontora, 17. Poilsio namų "Žuvėdra" kontora, 19. Poilsio namų "Gintaras" kontora 19. Dailininkų kūrybos namai, 20. Birutės kalnas, 21. Naglio kalnas, 22. Žvejų prieplauka, 23. Jūros tiltas, 24. Moterų pliažas, 25. Bendras pliažas, 26. Vyrų pliažas, 27. Gelbėjimo stotis.

IN THE PARK OF PALANGA..
PALANGOS PARKO fragmentas.

Palanga is not a large resort city, but a very quiet and clean one. The city has a very fine park and hill, of course, bearing the name of Birutė, where she had lived and kindled the sacred fire. The hill of Birutė and all other hills of Palanga, drawing near the Baltic Sea shores, are overgrown with tall pine-trees having always a pleasant smell. Between the sea and the hills there is a wide and clean beach. Dunes and sandhills of Palanga add a great deal of beauty to the resort city.

Palanga is the foremost place to get amber souvenirs: amber beads, bracelets, rings, ear-rings, etc. As a rule, everybody, returning home from his stay in Palanga, brings some amber souvenirs-gifts for his beloved, relatives and friends.

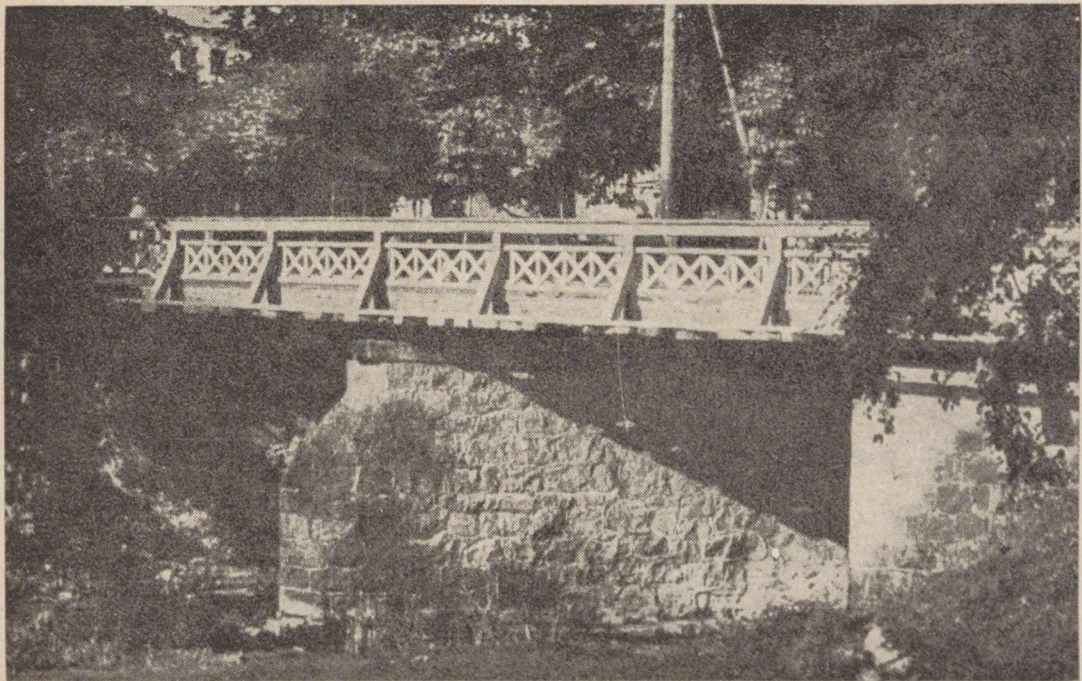
Probably you would not find even one single Lithuanian throughout the world who would not have thought of going this summer for a visit to Palanga, in his father-

THIS FORMER RESIDENCE OF MR. TIŠKEVIČIUS, in Palanga, Lithuania, is used now by artists for their gatherings from throughout the Soviet Union.

TIŠKEVIČIAUS RŪMAI Palangos parke, komunistų paversti "dailininkų namais". Juose renkasi dailininkai iš visos sovietų sąjungos; lietuvių čia esti mažiausia, nes jie siunčiami atostogauti ar piešti į kolūkių bei kitas vietas, kur "verda tarybinis gyvenimas".

A BRIDGE over the romantic river, Ronžė, in Palanga, Lithuania.
TILTAS per romantiškąjį Ronžės upelį.

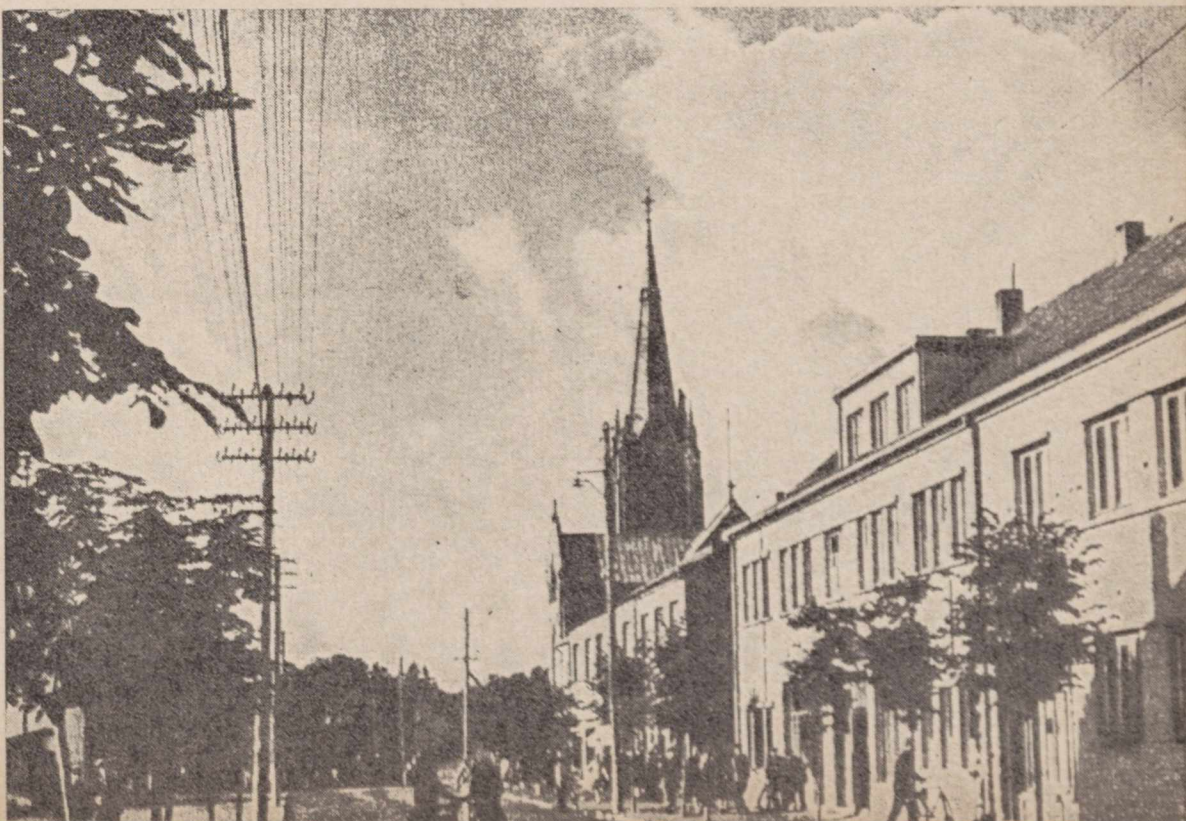

DUNES AND SHORES of the Baltic Sea, near Palanga, Lithuania.
KOPOS ir Baltijos jūros krantas.

land or the land of his ancestors, Lithuania. It is impossible now... this fine resort city is behind the Iron Curtain. Russian Communists

would never permit anybody, who is not of their type, to tour Lithuania and to stop for some time in Palanga.

VYTAUTAS STREET and Catholic Church in Palanga, resort city of Lithuania.
VYTAUTO GATVĖ ir R. Katalikų bažnyčia Palangoje.

T H E S T A R

By JONAS BILIŪNAS

On my vacation holiday at home, I was walking with my brother and looking at the crops. The world was indescribably beautiful. There was not a single white little cloud in the sky. Only the breeze was blowing, so light and so pleasant, that it looked as if it were the breath of drowsing nature from which the whole air vibrated and sparkled. The forest stood calm and no rustling of leaves, not even the song of the birds was heard. The fields sown with crops glittered like gold; here you saw pale rye with heavy ears bent down; a little farther, the green spring corn waved and the buckwheat bloomed. Not a single voice in the air, not a single murmur. Only far away, at the šventoji river banks, you heard the quacking of geese and the sound of the little horn of the shepherd boys. It was so peaceful and sparkling that it seemed as if the sun were rolling on the earth.

Walking over the boundary-ridge which separated the spring corn fields from the summer corn, we approached the woods. Here we hid from the sunshine, sought out a pine tree and lay down to rest. While I was lying on my back, I saw an old man with a cane in his hand coming towards us from the edge of the forest. His figure seemed somehow familiar to me.

"Look! Isn't that Simanas coming?" I asked my brother.

"Oh yes, that's he," answered my brother after he had looked at him. Then he shouted:

"Hey uncle, where are you going? Wait!"

The old man stopped and looked at us. When he recognized who we were, he nodded his head and turned towards us.

"Why are you lying here?" he asked in a kind, but somehow rough voice, as he came closer.

"Why don't you lie down, too?" said my brother. "You see how warm it is; cool off."

Still leaning over his cane, the man had a hard time in moving his old bones, until finally he could sit on the ground.

"Have you looked over your crops?"

"Yes, we have," said my brother.

"And I was going to have a look at mine," said Simanas, "but they are not as good as they used to be. Every year it is getting worse and worse. And now everything is more expensive; the taxes are getting higher. I don't know what will happen in the future. Where will the people get all the money..."

All of a sudden his face glowed. He was smiling and nodding his gray-haired head as he looked at me.

"Well now, Jonas," said Simanas, leaning towards me, "tell us something. You know quite a lot; you have read so much, and you know what happens in the other countries of the world. But I suppose you don't want to talk about it."

There was no one in the village who liked stories as much as uncle Simanas. The minute he would learn about my return home, he would come to listen to the news I had brought. And once I started talking to him, he would not let me finish; he would listen till twi-

light, even till midnight. There were only two things he liked more: his farm and hunting, which he could not renounce even in his old age. Even now it was impossible to avoid him: whether I wished it or not, I had to talk to him... One word led to another, and we began to speak of astronomy. After we had measured the greatness of the sun and the distance to the stars, and had admired God's might and nature's wonderful beauty, my brother said:

"But why can't the stars be seen in the day time?"

"I have seen one during the day time!"

"Have you really?" I and my brother asked him.

"I've seen it," repeated Simanas, and leaning on his cane, he went on:

"It happened many years ago... At that time, your father and I, God bless his soul, and the rest of our villagers were under the masters' rule. One day Rudokas Baltrus and I were tossing manure over there, near the forest. We were in a hurry because it was already afternoon, and we had to dung one more large field. God forbid if we could not finish our work on time! So we worked like beavers. As I was drying the perspiration from my forehead, I raised my head — and all of a sudden I noticed through the pine top a light in the sky; it was next to a cloud, under which the sun had crept.

"Look, I said to Baltrus, isn't that a star twinkling up there?"

"Are you dreaming?" said Baltrus, as he raised his head.

"Just look," I said, "at the edge of that cloud, the one which is towering murky behind that pine tree; don't you see a star?"

"Yes, of course!" exclaimed Baltrus. "It looks like something is sparkling."

"We both stopped working and looked at the star; and we wondered at seeing that bright heavenly body in the day time. Then we saw our steward Gimbutas coming (the one who now lives by the river bank). Cold perspiration covered us.

"Now why are you standing here, you good-for-nothings?" he shouted as he approached us.

"I've seen a star, ponas," I said to him, all trembling, "so we're gazing at it with Baltrus. We don't know what it could be..."

"What star, where?" he asked.

"Look up there, ponas, it's twinkling behind that pine tree, at the edge of the cloud."

"The steward looked here and there, but he could not see it.

"I see nothing," he snapped, then he left us and walked away.

"Baltrus and I were scared to death. Now we're going to get it, we said. He would tell his servant to bring a bundle of willow switches, and he would give us a switching we would remember. We forgot all about the star, and we started working so fast that the dust rose over the field; our hearts were still trembling. It was not long before we saw the steward coming back. We noticed that he was holding something in his hand. We could hardly stand on our feet —

PAMINKLAS rašytojui Jonui Biliūnui, pastatytas okupuotoje Lietuvoje, Anykščių apylinėje, ant Biliūno kapo, minint rašytojo 50 metų mirties (mirus 1907) sukaktį, atidengtas š. m. birželio 29 d. Paminklo projektas arch. V. Gabriūno, biustas — skulptoriaus Vyšniausko. Paminklas labai primena jūros švyturį. Čia matome jo projekto piešinį).

MONUMENT to Lithuanian writer Jonas Biliūnas, erected in Communist occupied Lithuania to mark the 50th anniversary of his death. Communist claim he was their spokesman, which is far from the truth. Yet he is now in Communist favor.

fear had weakened our legs.

"Do you still see that star?" he asked me.

"Again I raised my head — it was still twinkling. I pointed to it. The steward put a long pipe to his eyes and stared at the sky.

"You are right, it is a star," he said after a while. "You have good eyesight, Simanas."

"He looked again through his pipe, then he gave it to us. I took it with my shaky hands, put it to my eyes and almost screamed from the astonishment; I could see the star, which was all round and beautiful like a little golden apple. Then the steward began to tell us how large the stars were and which ones they were. He told us many interesting things. He was so good; I had never seen anyone like him before or after. Then he remembered that we were all standing around doing nothing, and he told us to go back to work.

"See that it's all done by evening!" he said in a rough voice.

"But Baltrus and I were glad that everything turned out so well."

"So you were not punished for it?" asked my brother.

"No, the star had helped us that time," answered Simanas.

"They used to beat us, oh, how they used to beat us!" the old man said, bowing his gray-haired head as he remembered the past. "For the smallest thing blood used to flow. If anyone was punished, he remembered it all his life. Now this master is good. You boys are going to school; you will become great men someday — and still, you will keep complaining. Your parents used to be afraid of being beaten; they knew, too, that their lives were always in danger. Song was the only thing that echoed and made the whole forest ring. And gay were the woods at that time, full of birds and wild animals; the

OUR ACADEMIC YOUTH

By WALTER M. CHASE, Hartford, Conn.

This year, as in the past years, many Lithuanian young men and women graduated from colleges and universities. Many of these young intellectuals, about to begin their professional life, have graduated with honors and have determination to devote themselves to their professional careers in business, scientific and cultural or academic work. No doubt that many of them will become important and prominent leaders in the communities in which they live.

We are very proud of their academic achievements; we wish them much success in their aspirations, particularly in leadership and prominence within Lithuanian American communities. However, our optimism and interest in our academic youth does not always bear fruit because many young Lithuanian intellectuals do not become active in Lithuanian communities and organizations, do not participate in the Lithuanian cultural life; many of them, to our regret, terminate their association with Lithuanian communities without any cause.

The youth of all nations are the future of their national and cultural lives, particularly, the academic youth; therefore, we hope and expect that our academic youth, the young Lithuanian intellectuals, will be conscious of this national and cultural responsibility. We eagerly hope that our youthful intellectuals become the leaders and guardians of Lithuanian culture as

their heritage. We hope they will accept from the older generation the burdens of responsibility and leadership.

I believe that many of these young Lithuanian intellectuals are conscious of their responsibility. I have no doubt that when they decide to take over the leadership from the older generation they will fulfill our expectations. This is the time to prepare for leadership. If they are really "chips from the old Lithuanian block" they will make their decisions now.

I don't wish to be presumptuous. I don't want to push our young intellectuals; however, I would like to suggest that it is very important and desirable that our young intellectuals seek for leadership within the major Lithuanian organizations, such as the Lithuanian Alliance of America, the Lithuanian Roman Catholic Alliance and the Lithuanian Community of USA, Inc.

These three major organizations have tremendous material and cultural wealth, millions of dollars. They are the foundation of the Lithuanian national culture as fraternal and cultural organizations. They need young blood, professional talents and leadership; they have a vast field for professional and cultural activities; their noble ideals and principles coincide with ideals and principles coincide with of young intellectuals. Under the leadership of the young intellectuals these organizations could accomplish a whole lot more than they have accomplished heretofore under the leadership of the older generation.

I believe that capable younger leaders and administrators could attract thousands of our youth, could increase Lithuanian membership, organizational, cultural and educational activities and progress; they could organize funds for scholarships, for Lithuanistic schools for education of our youth. They could thus achieve greater progress and preservation of our cultural life.

I want you young Lithuanian intellectuals to think. Think about these potential opportunities, for they may not be everlasting. Take my advice and enter into this field of activity. The late Antanas Olis, a prominent Chicago lawyer is a very good example; he was very active in major American Lithuanian organizations and in Lithuanian cultural life; he was an outstanding leader in the legal profession, political and civic affairs; also, he was an outstanding leader among American Lithuanians. Our memory of him and of his achievements will linger among us for many decades and generations because he was a fine leader and guardian of our cultural life and an exponent of our national culture.

There are many other American Lithuanian graduates from American colleges and universities who became very prominent as leaders in American Lithuanian communities and organizations. To name a few: Judge Wm. Laukaitis, present Post Master in Baltimore; Judge Uvickas, Judge Žiūrys, Engineer-Chemist P. Žiūrys, Attorney A. Shallna, Mrs. Susana Shallna, Mrs. Josephine Daužvardis, wife of the Lithuanian Consul, the Hon. Dr. P. Daužvardis, Attorney J. Grigalus,

whole earth abounded with berries and mushrooms; and there were as many nuts as we now have acorns; and there were as many fish in the rivers and swamps as one wanted to catch. And what fish! If you caught a pike or a tench, you could hardly carry it. We had to bring most of the fish to our master, but there always was some left for us, too. Now they cut almost all the trees in the forest — the wind blows sand. You go out hunting, and you keep walking all day, until you get dead tired; and what do you get? You're lucky if you get a hare or a black grouse; most of the time you return home empty-handed. And the fish are being exterminated; you're happy if you catch a small one for the fast or for Christmas Eve. No, the times are getting worse and worse... At least the rye and summer crop could grow better."

Simanas fell silent and gazed with his eyes towards the distance. The evening was coming on. Long and dark shadows came from the forest and covered the rye field. The sun was rolling down and was about to hide behind the high bank of the Šventoji river. The weather got cooler. It was time to go home. Reluctantly we all moved out from under the pine tree. Simanas left us and went to look at his summer crop, and I walked home with my brother. When I turned back, I gazed for a long time at the silhouette of Simanas. At last, he turned towards the young wood and disappeared.

(1905)

Translated from the Lithuanian by Stepas Zobarskas

ANTHONY OLIS, Chicago, Ill., one of the most distinguished Lithuanian-American political and civic leader, who died recently in Chicago.

Adv. A. Olis, vienas žymiausių JAV-bių lietuvių visuomenės darbuotojų, ilgametis ALT vicepirm., Chicagos Sanitarinio distr. pirm., gimęs 1895 Chicagoje, miręs 1958.

Boston, Att. K. Yurgėla, New York, journalist V. Širvydas, St. Albans, Lawyer C. J. Cheledin, Philadelphia, F. J. Monchun, Hartford, and many others.

I urge you young Lithuanian intellectuals to follow the path of the above mentioned Lithuanians. If you do, you will achieve prominence and leadership among the American Lithuanian people; you will enrich your cultural life and become successful in your professional careers as well; you will be good examples for those who will graduate from American colleges and universities in the future. Thus you will contribute a great deal towards the progress of our people living in this great democracy of ours.

BOOKS & PERIODICALS

Robert J. Burros, *Theocracy and Education*, 48 pp., Vantage Press, New York, 1958.

This book contains the following important and interesting chapters: Theocracy as the Ethical and Economic Philosophy, Democracy as Helpmate of Theocracy, Education in a Theocratic World, Divine Ethics and Policy, Theocracy and Scripture Interpretation, We Rejected one World Government, Progressive Capitalism and Theocracy versus Tyranny.

The author of the book proposes to establish a World Government based on Religion. Such a Government, i. e. Theocracy, would solve all problems and save the human race from both the evils of modern times: Communism and Capitalism. Both systems have failed to improve the life of the human race; on the contrary, they have degraded the human being and impoverished him. Communism has destroyed the basic liberties and eliminated religion from life, becoming itself a kind of theistic religion. It appears that the communist system is in decay while capitalism still holds its unfirm footing in

SOVIET INEQUALITIES

● Radio Vilnius announced the founding of a so-called "Italian-Soviet Association", headed by the noted Soviet actor, Alexandrov. The Lithuanian Bishop, Petras Maželis, has been named one of the twelve Vice-Presidents.

● Women warned about "harm" of Religious beliefs.—"All religious beliefs degrade women & shower them with contempt. Christianity, Buddhism, Islamism and other religions of the world regard woman as inferior to man, unable to think and act independently and destined to be her husband's servant throughout her life.."

● High school graduates channeled to kolkhoses. — 1,442 of the high school graduates of 1955-57 are now employed in kolkhoz production, and 1,300 Communist youth in cattle farms.

● Echoes of Hitlerjugend on the streets of Vilnius. — "On Sunday many of the inhabitants of our capital have seen children clad in brand new militia uniforms marching through the main streets. This was a detachment of the children's militia which has been organized for the first time in our republic by the Militia Board of the City of Vilnius." ("Komjaunimo Tiesa, April 29, 1958).

● Russian colonists manage Lithuanian factories. — A sample case: The Metallurgical Plant "Žalgiris" in Naujoji Vilnia. Director — P. Goncharenko. Construction Bureau Manager — A. Fastov. Chief Engineer — I. Chuladin. Secretary of the Party Bureau — G. Romanov. All Russians.

● Golden eggs amidst kolkholz misery. — "It seems that the most expensive egg in the world is a plain chicken egg and it can be found on the poultry farm 'The Red Beacon' in the Vievis region. (Communist occupied Lithuania. Ed.) According to the bookkeeper of the kolkhoz, Comrade Tamošaitis, the original price of one chicken egg amounts to 4 rubbles and 61 kopeks. Since we do not have in Lithuania kings and princes who could afford buying golden eggs, we suggest that the kolkhoz management establish relations with the restaurants of the principedom of Monaco which cater to millionaires. They might at least be able to pay the original price of the egg." ("Tiesa", April, 1958).

● Prof. Januškevičius, Director of the Medical Institute of Kaunas, Lithuania, was a member of the Soviet medical scientist delegation which participated in an international congress on internal medicine in the United States.

modern society. Both these systems must be replaced by a world theocratic government. "The most important institution in the Theocratic World will be the institution of education", says R. J. Burros.

Xerxes

Marija Gimbutas, *Ancient Symbolism in Lithuanian Folk Art*, Philadelphia American Folklore Society, 1958. Profusely illustrated. 148 pp. Available from: Mrs. Marija Gimbutas, Peabody Museum, Harvard University, Cambridge, Mass. Price: \$3.00.

The Baltic Review, No. 13, 80 pp., New York, 1958.

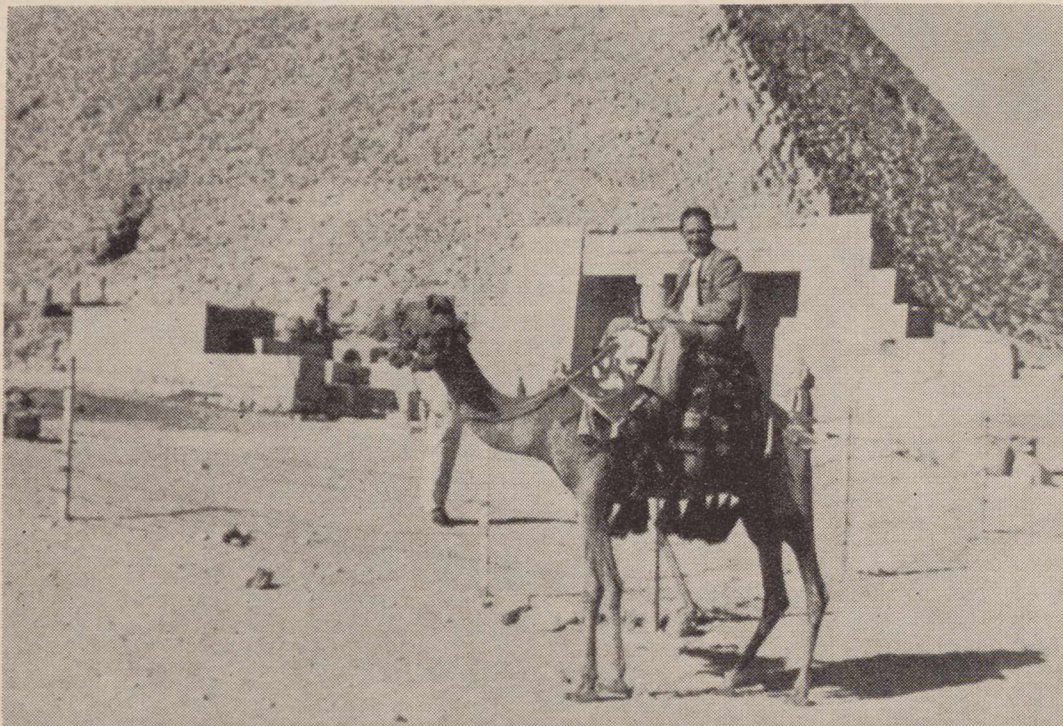

WOMEN WORK side by side with men in logging operations in Siberia.

MOTERYS SIBIRE turi dirbti sunkiausius darbus miškuose kartu su vyrais. Viena iš moterų darbininkių yra P. Jaro sesuo. P. Jaras, Norwood, Mass., birželio įvykių proga apie lietuvių trėmimus Sibiran ir darbus (su 2 foto nuotr.) parašė į vietos amerikiečių spaudą.

— Miss Marcia Valibus of Miami, Florida, a beautiful third-generation Lithuanian-American, has represented the State of Florida in

this year's Miss Universe contest that was held in Long Beach, California, in July. On New Year's Day of 1958 she reigned as the Orange

ALEKSANDRAS PARTIKAS iš Melbourne, Australijoje, savo kelionės metu prie Kairo, Egipte. Aplankė Singapūrą, Ceiloną, Indiją, Egiptą, Maltą, Italiją, Šveicariją, Prancūziją; Angliją Kanadą. Igesniam laikui apsistojo Cicero, Ill., ir studijuoja industrinę inžineriją "Industrial Engineering College" Chicagoje.

A. PARTIKAS of Melbourne, Australia, has visited almost every country of the world; now he studies engineering in Chicago, Ill.

LIETUVIŲ ĮSTEIGTA IR VALDOMA ĮSTAIGA NUO 1922 M. ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

Kiekviena sąskaita apdrausta iki \$10,000.00

Mokama 4% už padėtus pinigus

TURTAS VIRŠIJA \$16,500,000.00

1447 South 49th Court, Cicero 50, Illinois
Telefonai: TOWNhall 3-8131 ir BISHop 2-1397

Kas tik turi gerą skonį,
Viską perka pas Lieponį.

FURNITURE CENTER, Inc.

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI

Vedėjas —

J. LIEPONIS

Phone: VICTory 2-4226 CHICAGO 8, ILL. 3222 S. Halsted St.

Bowl Queen. Miss Marcia Valibus attends the University of Miami and she majors in Radio-TV-Film. She is daughter of Mr. and Mrs. Daniel Valibus of Miami Beach, Florida, where her father is a teacher. (For more about Miss Marcia Valibus see the January issue of Lithuanian Days magazine, 1958.)

CLEM'S MARKETS

● Puikios lenkiškos dešros, šviežiai namuos gamintos.

● Importuoti lenkiški kumpiai.

● Ivairiausi mėsos ir maisto produktai.

Galima užsisakyti mažesniais arba didesniais kiekiais, piknikams, bankietams, vakarieniems.

Clem's Markets jau keletas metų patarnauja Los Angeles ir apylinkės lietuviams.

Šiuo laiku turime tikro lietuviško sūrio, gaminto Andrulio ūkyje.

3002 W. Florence ● PL. 95058
7529 S. Normandie ● PL. 3-9676

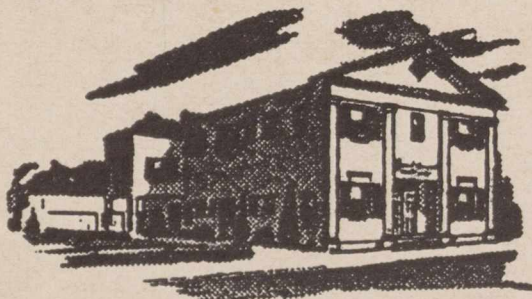
Clem Taberski, savininkas

MISS GERTRUDA KERAITYTĖ of Toronto, Ont., Canada, was chosen MISS TORONTO of 1958.

G. KERAITYTĖ, Kanados lietuvaitė, Toronto un-to studentė, išrinkta "Miss Toronto 1958". Photo Adrian

Lietuviams patarnauja jau 25 metus

**JONES & HAMROCK
MORTUARY**

731 W. WASHINGTON BLVD. LOS ANGELES 18

NEW TELEPHONE NUMBER
Richmond 9-6091

MICHIGAN FARM CHEESE

Dairy, Inc.

FOUNTAIN MICH.

John Andrulis,
President

Angie Andrulis,
Vice-President

Telephone: Fountain 2301

Gaminami tikri ir nepaprastai skanūs lietuviški

sūriai.

Užsisakykite, tada patys įsitikinsite
Taip pat gaminam didelius sūrius
subuvimams ir kit. progoms pagal užsakymą.

JONAS JURGILAS, M.D.

10718 White Oak Ave.

(kampas Chatsworth Blvd.)

GRANADA HILLS, Calif.

Ofiso telefonas: EMpire 3-5909

Namų telefonas: EMpire 3-5707

PRIĖMIMO VALANDOS:

Kasdien — 10—12 priešpiet ir 2—8 val. vakaro;
šeštadieniais — 10—12 priešpiet ir 2—4 p.p.

HELEN'S HOUSE OF BEAUTY

New address:

HELEN MOCKUS

5265 Fountain Ave.

HOLLYWOOD, Calif

New Telephone: NORmandy 5-3351

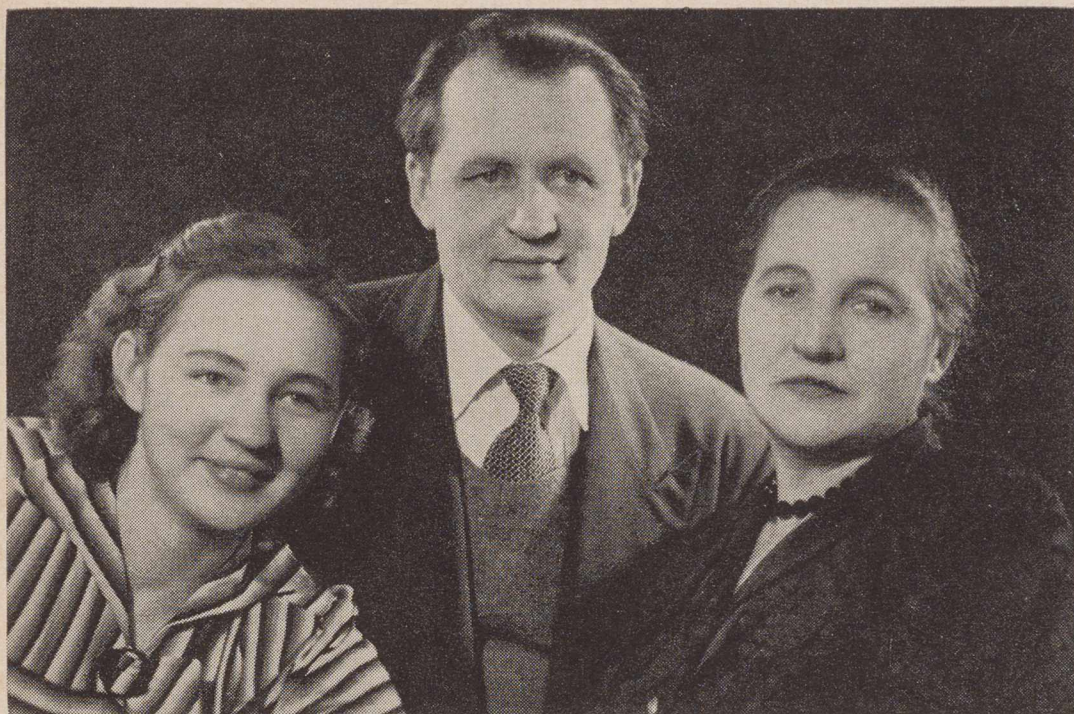
LITHUANIANS MAKE NEWS

— Arnoldas Voketaitis of Hartford, Conn., a young Lithuanian-American opera soloist, has signed a contract with the Summer Stock Opera Company of Green Mensions, Wresburg, N. Y., for this year's summer season. Soloist A. Voketaitis has had a number of leading parts in various operas that were staged by the company. A. Voketaitis will appear in a number of various TV programs this coming fall.

The World Lithuanian Congress will be opened on August 29th, 1958, at 10:00 A. M. at Statler Hotel in New York, N. Y. There will be hundreds of delegates to this worldwide gathering of Lithuanians from all free countries of

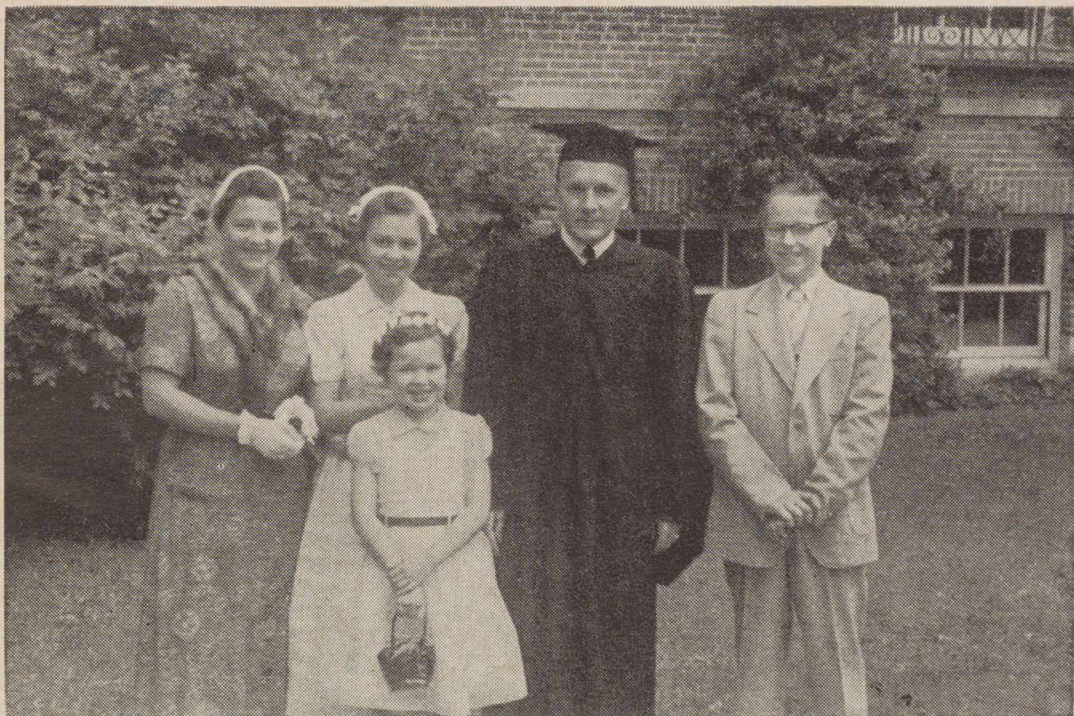
the world. Of course, the Russian Communists have not permitted even a single soul to attend this event. This convention will be a four-day event and it is sponsored by the Lithuanian Community of the U. S., Inc., with headquarters in Cleveland, Ohio. The Supreme Committee of this nationwide organization is headed by Stasys Barzdukas of Cleveland, Ohio, and J. Šlepetys of New York, N. Y.

— The Honorable Juozas Kajekas, Washington, D. C., Lithuanian Minister to the U. S., has delivered a splendid address in Washington commemorating Lithuanian heroes, Captain Stepas Darius and Lieutenant Stasys Girėnas, who made that fatefully tragic flight from New

VILNONIS FAMILY in Sydney, Australia. Miss Irene Vilnonis, daughter of Mr. and Mrs. E. Vilnonis, studies piano at Sydney Conservatory; recently she won the first prize in a piano contest, sponsored by ABC Radio Station in Sydney, where 200 young pianists took part.

VILNONIŲ ŠEIMA, Sydney, Australija, — Irena, pianistė, Eduardas, dainininkas, Marija. Irena Vilnonytė šiuo metu bebaigianti Sydnejaus valst. konservatorijos pianino klasę, pasižymi dideliais muzikiniais gabumais. ABC radijo stoties konkurse iš 200 dalyvių Vilnonytė laimėjo I-ją vietą, gaudama stipendiją ir kontraktą su minėta stotimi. Irena domisi poezija ir pati rašo eiles lietuvių ir anglų kalbomis. Jos tėvas Ed. Vilnonis, buvęs Liet. operetės dainininkas, baritonas, dažnai dalyvauja liet. parengimų programose.

F. GIEDRYS, Dover, N. H. with his family; recently he received his B. S. degree in engineering from the University of New Hampshire. Mr. F. Giedrys is a former tennis champion of Lithuania. He had represented Lithuania in a number of tennis tournaments all over the world before 1940. Once he had played tennis with the late King of Sweden.

INŽ. F. GIEDRYS, Dover, N. H. baigęs B.S. laipsniu N. Hampshire un-tą, savo šeimos tarpe. Inž. Giedrys yra buvęs Lietuvos teniso čempionas, atstovavęs Lietuvą daugely užsienio kraštų, 1937 m. laimėjęs rungt. JAV-se, žaidęs su Švedijos karaliumi. Pernai metais G. atšventė 25 metų sportinės veiklos sukaktį. Dirba kaip elektr. inžinierius povandeninių laivų statyboje, Dover, N. H.

LITTLE BIT OF PARIS. Matthew M. Orante, Amsterdam, N. Y., local merchant and artist, at work on his tribute to spring, an exact replica of the Eiffel Tower in Paris, which he will use in a window display. M. Orante — born in America of Lithuanian parents, member of Knights of Lithuania and American Lithuanian Club. His two store windows during the month of February every year displayed with objects of Lithuanian art crafts, paintings, wood carvings, jewelry etc.

M. M. Orante, čia gimęs lietuvis prekybininkas ir dailininkas, Amsterdam, N. Y., prie savo padaryto Paryžiaus Eifelio bokšto modelio, kurį jis išstatė savo krautuvės lange reklamai "Pavasaris Paryžiuje". Amerikos lietuvių klubui jis yra nupiešęs Vytauto ir prez. Smetonos portretus. Jo krautuvė pilna lietuviškos tautodailės.

York to Kaunas, Lithuania, on July 20, 25 years ago. Mr. Kajeckas' address was inserted in the Congressional Record of July 23, 1958. Following is an excerpt from Mr. Kajeckas' address:

"The transatlantic fliers Darius and Girėnas, the 25th anniversary of whose flight we commemorate today, sought to see their beloved Lithuania free and independent. As volunteers in the United States Army during World War I, they had fought for the principle of self-determination of nations. After Lithuania became independent, they sought to raise her glory by the transatlantic flight. The nobility of this bold attempt is revealed in their last will and testament, in which they dedicated their flight

to the spirit of resurrected Lithuania, wishing to inspire the youth of Lithuania to still greater deeds. And indeed, if we think of the Lithuanian youth rising en masse many times against the Russian Communists, even they have in the chains of Siberian slavery, we see that they have learned well the lesson of sacrifice and dedication that Darius and Girėnas taught."

Miss Rosalie Marion Gudauskas of Georgetown, Ill., has won a \$3,000 Frank Gannett Newspaper-boy college scholarship. She was chosen as this year's winner because of her scholastic ability, general school records, newspaper-boy proficiency and standing in the community.

Jūs galite siųsti savo artimiesiems į Lietuvą

GEROS ŽINIOS

DOVANŲ SIUNTINIUS

įvairių rūšių rūbus, medžiagas ir maistą.

Taip pat galite siųsti visokius vaistus.

PRISTATYMAS GARANTUOTAS.

Per visiems žinomą

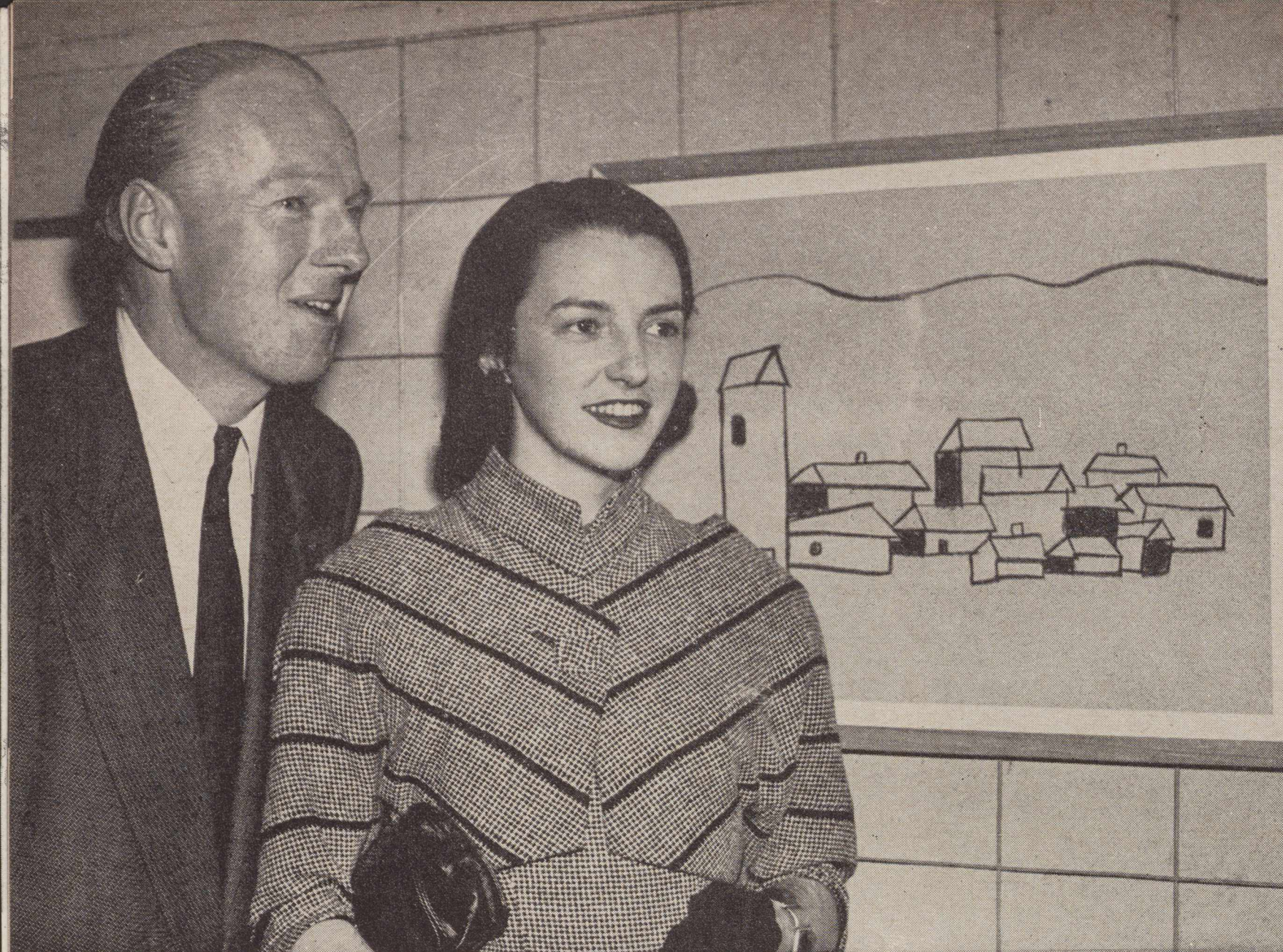
ROUND THE WORLD TOURISTS

vienintelį atstovą Pacifico pakrasty.

WE 3-8491

WE 4-7838

334 No. Fairfax Ave. Los Angeles 36, Calif.

ANOTHER CULTURE

DAILININKO

HENRIKO

ŠALKAUSKO

DARBAI

SU

MODERNIAISIAIS

AUSTRALŲ

DAILININKŲ

DARBAIS

☛ **DAILININKAS HENRIKAS ŠALKAUSKAS**, Sydney, Australia, su Australų spaudos atstove parodoje prie vieno iš savo paveikslų. Neseniai H. Šalkauskas pakviestas dalyvauti 35-kių XX amžiaus Australijos dailininkų Muswellbrook Meno grupės parodoje. Paroda keliaujama po įvairius Australijos miestus. Kartu keliaująs dail. Th. Gleghorn vieną savo paskaitų iliustravo dail. Šalkausko darbais.

Australijoje lankėsis Amerikos meno kolekcionierius tarp 11 nupirktų meno darbų įsigijo ir H. Šalkausko paveikslą "Kita kultūra".

Prisiminkime H. Šalkausko lino raižinį "Trys moterys" (žiūr. LD 1953 m. gruodžio mėn. nr. psl. 19), nuaidėjusį ir mūsų spaudoje.

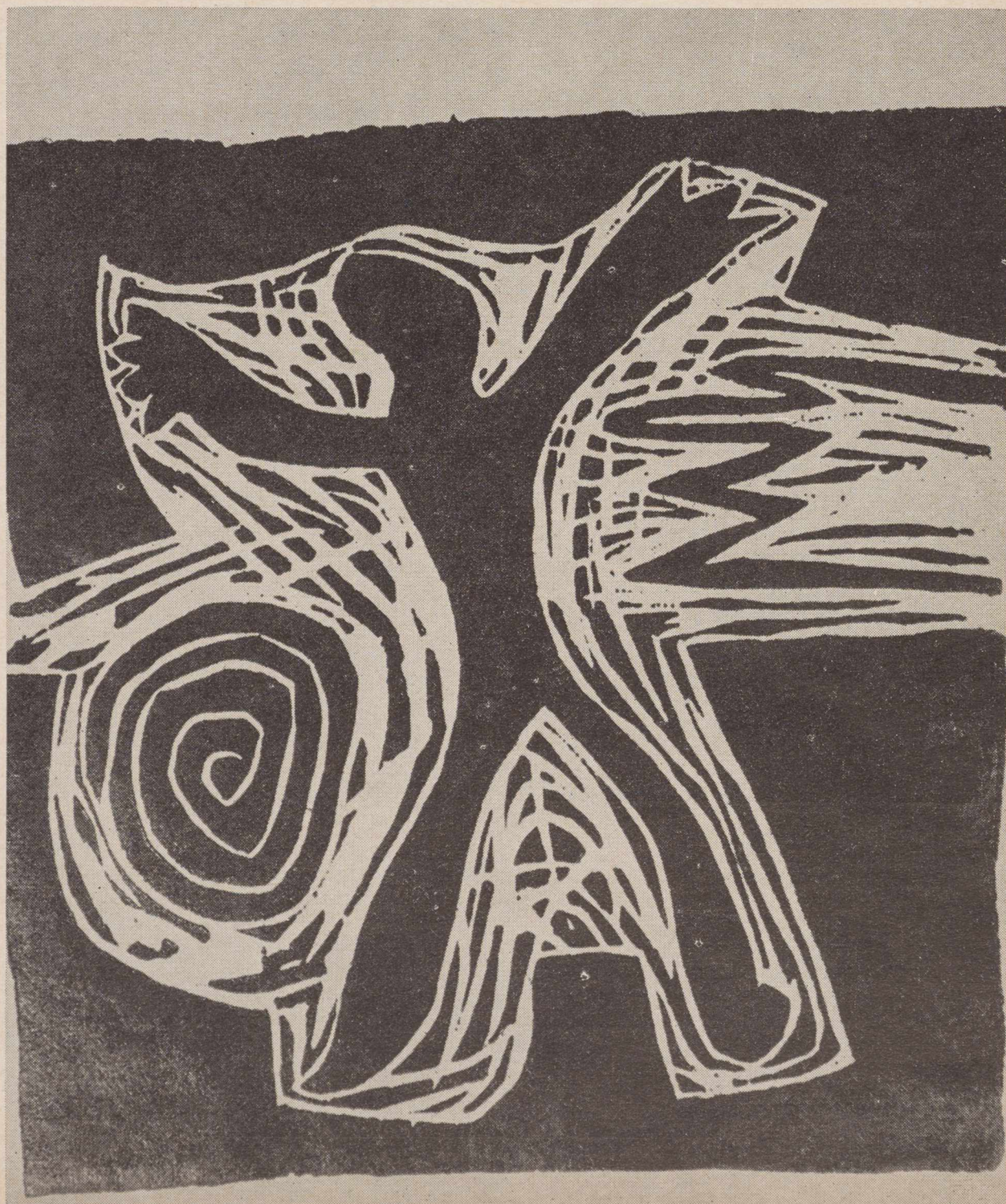
ARTIST HENRIKAS ŠALKAUSKAS and reporter stand at one of the artist's paintings on exhibit in Sydney, Australia. Šalkauskas work is being shown on tour.

DAIL. HENRIKAS ŠALKAUSKAS

Quest / Ieškojimas, 1950

Dail. Henrikas Šalkauskas

CITY / Miestas, 1953

LIETUVIŲ RADIO PROGRAMOS,

kurios bendradarbiauja su "Lietuvių Dienomis"

Los Angeles, Calif.

Lithuanian Melody Hour

Šeštadieniais-Saturdays 8:45—9:15 A. M.

KBLA Radijo Stotis 1590 kc.

Direktorius Bruno Gediminas, 4023 W. 60th Street,
Los Angeles 43, Calif. Phone: AX. 5-2260.

Reikalų vedėjas — George Rudelis, 5027 Zelzah St.,
Encino, Calif.

Programos vedėjas - Bronius Dūda, 1315 McCollum St
Los Angeles 26, Calif.; Phone DU. 2-1595

Amsterdam, N. Y.

Lietuviška programa

WCSS — 1490 kilc.

Sekmadeniais 7—8 val. vakaro

Programos vedėjas — Juozas Olšauskas.

Reikalų vedėjas ir pranešėjas — Leonardas Hartvigas.

Baltimore, Md.

"RADIO PROGRAMA LIETUVIAMS"

Girdima Marylande ir Washington, D. C.

Sekmadinių rytai 10:15—11:00

WAYE — 860 Kilocycles

Šios programos vedėjai: Albertas Juškevičius, 4515

Wilmslow Rd., Baltimore 10, Md.,

Phone Tuxedo 9-8693;

Kęstutis Laskauskas, 809 Scott St., Baltimore 30, Md.

Phone SARatoga 7-7963.

So. Boston, Mass.

LAISVĖS VARPAS

Naujosios Anglijos lietuvių kultūrinė radijo programa

Medford, Mass. — WHIL — 1430 kilocycles

Worcester, Mass. — WORC — 1310 kilocycles

Sekmadeniais 8:00 iki 8:30 rytą

P. VIŠČINIS, programos vedėjas

47 Banks St., Brockton 18, Mass.

Telef. JU 6-7209

LIETUVIŲ RADIO KORP. PROGRAMA

Seniausia liet. radijo programa Naujojoje Anglijoje,
veikianti nuo 1934 m. balandžio mėn.

Boston, Mass — WLYN - 1360

Sekmadeniais 2:30 iki 3:00 val. po pietų

Muzika, dainos ir Magdutes pasaka

Direktorius S. Minkus

502 E. Broadway, So. Boston 27, Mass. Tel. AN 80489

Cleveland, Ohio

Lietuvių Radijo Klubas

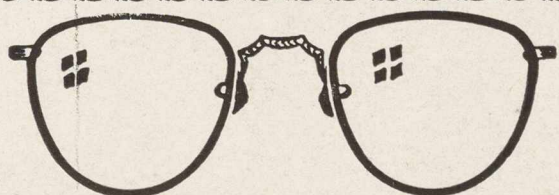
Tėviškos Garsų programą transliuoja

kiekvieną penktadienį 7: —7:30 v. v.

per W D O K stotį banga 1260

Programos vedėjas — Juozas Stempužis

506 E. 118th St., Cleveland 8, Ohio

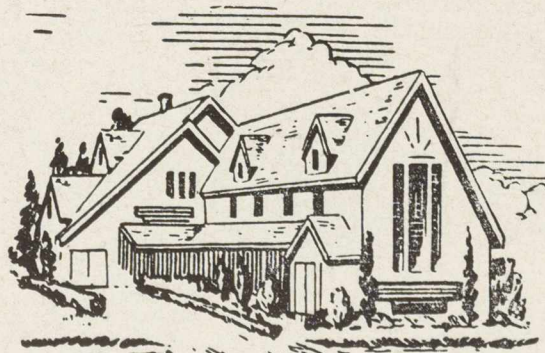
EYES EXAMINED GLASSES FITTED

DR. MICHAEL HOLLINGER

Optometrist

329 W. FIFTH STREET, LOS ANGELES, CAL.

Phone MUTual 1056

Pirma Lietuvių Įstaiga Los Angeles
COWLEY & CASPER

Laidotuvių Namai

935 W. Washington Blvd.

Los Angeles

Richmond 9-1061

Richmond 9-1062

Chicago, Ill.

SOPHIE BARCUS RADIO VALANDOS

Iš stoties WGES 1390 kiloc. kas dieną pirmadienį iki
šeštadienio nuo 8:30 iki 9:15 rytą ir kas pirmadienį
nuo 7 iki 8 val. vakaro.

Sekmadienį iš Radijo stoties WOPA 1490 kc. ir FM
102-3 MC nuo 8:30 iki 9:30 rytą.

Tel. HEmlock 4-2413

7159 So. Maplewood Ave., Chicago 29, Illinois

Detroit, Mich.

"Baltic Melodies"

Detroit - WJLB - 1400 kilocycles

Saturdays 8:30 - 9:15 P. M.

Director Helen Rauby

16926 Pinehurst, Detroit 21, Mich.

Telephone UNiversity 1-1072

LITHUANIAN MELODIES Radijo valandėlė

Ann Arbor - WPAG - 1050 kilocycles

Sekmadeniais 1:00 — 1:30 p. p.

Direktorius Ralph Valatka

15756 Lesure Ave., Detroit 27, Mich.

Telephone BRoadway 32224

"Lithuanian Voice"

(Iš Inkster, Mich) — WCHB — Banga: 1440

Sekmadeniais 8:30 — 9:30 a. m. (rytą)

Programos vedėjas J. Kriščiūnas,

803 N. Crawford, Detroit, Mich. Telef. VI 1-5724

Hartford, Conn.

"Tėvynės Garsai"

Connecticut valstybės kultūrinė valandėlė

Hartford — WPOP — 1410 kilc.

Kiekvieną sekmadienį 12:00 — 1:00 val. p. p.

Programos vedėjas — Vl. Plečkaitis.

439 Stanley St., New Britain, Conn.

Telef.: BA. 5-0994

Madrid, Espana

LIETUVIŲ RADIOJAS

Paseo del General Primo de Rivera 25

Transliuojama kasdien

nuo 21 val. 30 minučių iki 21 val. 45 min. Lietuvos laiku,
31, 32, 42 ir 49 metrų bangomis.

New York - New Jersey

"Lietuvos Atsiminimų" Radijo Valanda

girdime kiekvieną šeštadienį, 4:00—5:00 val. popiet
iš New Yorko stoties WEVD - 1330 kil., ir 97.9 meg. (FM)

Direktorius - Jokūbas J. Stukas

1264 White St., Hillside, N. J.

Tel. WAverly 6-3325

Philadelphia, Pa.

Lietuvių Bendruomenės Radijo Programa

Bendruomenės Balsas

Philadelphia, Pa. - WDAS - 1400 kilocycles

Programa sekmadieniais nuo 3 val. 30 min. po pietų
iki 4 val.

Duoda kultūrinės bei politinės apžvalgas, žinias,
muziką, skelbimus.

Pusvalandžius redaguoja redakcinis kolektyvas. Bendruo-
menės Balso reikalais rašyti: A. Gaigalui, 335 Titan St.
Philadelphia 47, Penna.

Pittsburgh, Pa.

The First Lithuanian Radio Program in
Pittsburgh, Penn.

Pittsburgh, Penn. - WPIT - 730 kilocycles

Sekmadeniais nuo 12:30 iki 1:00 po pietų

Programos vedėjai - Povilas ir Gertruda Dargiai

Visais reikalais kreiptis:

2040 Spring Hill Road, Pittsburgh 16, Pa.

Lithuanian Catholic Hour

Pittsburgh Pa., - WLOA - 1550 kilocycles

Sundays - 1:30 - 2:00 P. M.

Produced by Knights of Lithuania

Pittsburgh District

WLOA, Braddock, Pa.

"YOUR FAVORITE LITHUANIAN AND AMERICAN
MELODY HOUR"

WAMO — 860 on your dial

Pittsburgh's Country and Western Music Station

Producer and Announcer: Frank J. Saldukas

5915 Elwood St., Pittsburgh 32, Pa.

Assistant: George Žilinskas.

Roma — Italija

ROMOS RADIOJAS

Transliuojama kasdien nuo 20 val. 50 min. iki 21,10;
vid. Europos laiku — 41,15 ir 50,34 metrų bangomis.

Vedėjas Dr. J. Gailius

Circonvallazione Appia 158, kasdien trumpomis bangomis

Rochester, N. Y.

Lietuvių Radijo Klubas

Rochester, N. Y. - WHEC - 1460 kilocycles

Programos transliuojamos kiekvieną sekmadienį
9:30 — 10:00 val. ryto

Klubo valdyba:

Garbės pirmininkas Pranas Saladžius, 309 Alphonse St

Pirm. P. Armonas, 75 Clairmount St., Rochester 21. N Y

Vice-pirm. Vytautas Žmuidzinas, 213 Berlin St.

Iždininkas Pranas Puidokas, 38 St. Jacob St.

Sekretorius R. Kiršteinis, 682 Hudson Ave.

Narys Br. Krokys, 10 Dudley St.

Programas praveda valdybos nariai ir šie vedėjai:
A. Cieminis, Alf. Dziakonas, St. Ilgūnas, D. Jodelytė

Sao Paulo, Brasil

"TĖVYNĖS GARSAI"

Lietuviškos Muzikos Valandėlė

Radio Difurosa 19 ir 49 m. bangomis

Sekmadeniais 10:15—11:00 Rio de Janeiro laiku

Vadovauja "Tėvynės Garsų" kolektyvas

Sao Paulo — Brasil, Caixa Postal 403

Ši valandėlė yra girdima visose Amerikose

Toronto, Ont., Canada

Tėvynės Prisiminimai

CKFH — 1400 banga — Toronto, Ont., Canada

Šeštadieniais nuo 72 val. iki 1:00 po pietų

Programos ved. J. R. Simanavičius, 132 Havenlock St.,

Toronto, Ont., Telef.: LE 4-1274

Waterbury, Conn.

"Lithuanian Memories"

Waterbury - WWCO - 1240 kilocycles

Saturdays — 6:30 to 7:30 P. M.

Director Mrs. M. J. Colney

148 Grand St., Waterbury 2, Conn.

Nauja Lietuvių Radijo programa

Klausykite kiekvieną penktadienio vakarą nuo 7:15 p.m.
iki 8:00 p.m. Programa perduodama iš radijo stoties

WWCO Waterbury mieste, 1240 kilocycles.

John D. Adams-Adomaitis,

Programos vedėjas ir direktorius,

27 Congress Avenue, Waterbury, Conn.

Telefonas: PLAZA 3-2787

Washington, DC

VOICE OF AMERICA — AMERIKOS BALSAS

Kas dieną pusės valandos programa Lietuvos laiku

girdima 19 val. 30 minučių trumposiomis

11, 13, 16, 19 ir 31 mtr. bangomis.

New Yorko laiku — 11,30 val., Melbourne — 2,30 ryto,

Buenos Aires — 1,30 p.p., Los Angeles — 8,30 rytą.

Programa kartojama Lietuvos laiku:

vidurnaktį — 24 val. — 25 ir 31 mtr. bangomis;

rytą — 7 val. 15 min. — 25 ir 31 metro bangomis.

15 val. — 11, 13, 16 ir 19 mtr. bangomis.

N. Y. 4 val. p.p., Melb. 7 val ryto, B. A. 6 val. p.p.;

N. Y. — 11,15 vakare, Melb. — 2,15 p.p., Buenos Aires

— 1,15 val. naktį.

N. Y. 7 val. ryto, Melb. 10 val. vak. B. A. 9 val. ryto.

Los Angeles 1 val. p.p.

VATIKANAS

Pakeistos Vatikano Radijo lietuviškų programų laikas:

Programa transliuojama 8 kartus savaitėje:

Sekmadinių rytai — 10:30 — 11: 00 Lietuvos laiku,

kiekvieną vakarą 20:15—20:30 Lietuvos laiku.

Bangos: 31 — 25 — 19 ir 196 metrų.

Adresas:

Secione Lituana, Stazione radio, Citta del Vaticano.

GREGG'S MOTOR HOTEL

C. LUKSIS, Owner

Phone: EX 4-2986

3020 Wilshire Blvd.

SANTA MONICA, CALIF.

Phone, Wire or Write for Reservations

Close to

Beach—Westwood—Beverly Hills & Hollywood

LIETUVIŲ
DIENOS

JOGAILA'S MONUMENT, NEW YORK